کاکړان

(د ننګرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د کاکړو لنډه پېژندنه)

لیکوال: ډاکټر عبدالغفار کاکړ

Ketabton.com

بسم الله الرحمن الرحیم

د کتاب ځانګړنې

د کتاب نوم :: کاکړان (د ننګر هار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د کاکړانو لنډه پېژندنه)

لیکوال :: ډاکټر عبدالغفار کاکړ (۷۹۹۴۱۸۴۸۱ (۰) ۰۰۹۳)

کمپوز او ډیزاین :: عاشق الله بېتاب (۰۷۸۵۵۱۹۲۱۸)

پښتۍ ډیزاین :: اجمل ږهیر

چاپ چارې :: باور خپرندویه ټولنه – جلال اباد

چاپ کال :: 1399لمریز - 2020م

چاپ وار :: لومړی

چاپ شمېر :: ۱۰۰۰ټوکه

د چاپ حقوق له لیکوال سره خوندي دي.

ketabton.com - The Digital Library

ډالۍ:

خپلې مهربانې مور او خپل درونـد پلار ته!

چې زده کړې یې رابانـدې وکړې او د دعاګانـو په برکت یې مخته روان یم.

او د کاکړ قوم هغه زلمو او پېغلو ته!

چې تل یې د خپل هېواد او ناموس نـه سـاتنه کړې او ځانونه یې پرې قربان کړي دي.

ډاکټر کاکړ

ketabton.com - The Digital Library

لیکلړ

دا کتاب...! (د ښاغلي بېتاب لیکنه) -- 5
تقریظ (د ښاغلي حفیظ الحق قاري زداه کاکړ لیکنه) ---------------------------------- 8
د پیل خبرې! --- 10
پښتو ژبه او پښتانه -- 13
کاکړ یوه پښتنه قبیله ده -- 24
د کاکړو د قبیلې ښاخونه --- 27
د کاکړو قبیلې ته لومړۍ څغلنده کتنه --- 30
د کاکړو قبیلې ته دویمه څغلنده کتنه --- 35
د کاکړو د قبیلې مشهور شخصیتونه -- 44
میا عبدالحکیم رحمه الله -- 46
ملا دوست محمد رحمه الله --- 48
ملا میر محمد رحمه الله -- 48
د ملا میر محمد لومړی زوی مولوي محمد جان ------------------------------- 49
د ملا میر محمد دویم زوی مولوي محمد یعقوب ----------------------------- 56
د ملا میر محمد درېیم زوی مولوي محمد سالم------------------------------- 85
د ملا میر محمد څلورم زوی ملا ظفر گل ------------------------------------ 89
د ملا میر محمد پنځم زوی مولوي محمد جعفر------------------------------- 96
د ملا میر محمد شپږم زوی ملا محمد اکبر --------------------------------- 109
د ملا میر محمد اووم زوی ملا دوست محمد --------------------------------- 109
ملا نور محمد رحمه الله --- 121
د ننگرهار د بهسودو ولسوالۍ د بلند گاه کاکړو لنډه پېژندنه ------------------- 133
سرچینې --- 141

ketabton.com - The Digital Library

دا کتاب ...!

هر هغه څه چې مونږ ته د مخکنیو د کړو بیان کوي، هغه ته تاریخ ویل کېږي، لکه: د نړۍ تاریخ، مونږ د نړۍ له کړو خبروي، اسلامي تاریخ، چې مونږ ته د اسلام د ستر پېغمبر صلی الله علیه وسلم او د ده د یارانو مبارکې کړنې، لاربښوونې، کردار او رفتار را ښايي. افغاني تاریخ، مونږ د افغاني کلتور له عنعناتو او کړنو خبروي، پښتني تاریخ، مونږ ته پښتني دود، رواج، کلتور او د دوی دبدبه او زړورتوب را بیانوي. په نړۍ کې د ژوند کولو لپاره باید هر شخص له خپل تاریخ څخه اګاه او باخبره واوسي.

زه څوک، د چا زوی، د چا لمسی، د چا کړوسی، د چا کودی . . . او ان په نسب کې تر چا رسېږمه، ډېری خلک شته، چې ځان پښتانه بولي او د پښتو دعوې هم کوي، که چېرې ترې وپوښتې، د پښتنو د کوم نیکه پورې تړاو لرې، پښتانه څوک دي، شجره یې له کوم ځای څخه سرچینه اخلي؛ نو دا مالومات خو به ورته ببخې مالوم نه وي، که د خپل غور نیکه د نوم پوښتنه ترې هم وکړې ، هغه به هم ورته یاد نه وي. بس په دې جمله به درنه ځان خلاص کړي، چې پرېږده مړه! نیکه میکه، زه له پلار نیکه پښتون یم، پښتون به یم، پښتون به پاتې شم او پښتون به له دې نړۍ سره مخه ښه کوم.

په عربي ټولنه کې د بشري ټولنو اصلت دومره اهمیت او ارزښت درلود او لري یې، چې د وخت او زمان په تېرېدو سره د اصالت دغه

ketabton.com - The Digital Library

تثبیت د ځانګړي علم په توګه د (الانساب و الرجال) په نوم پکې رامنځته شوی.

پښتنو چې د تاریخ په بېلا بېلو پړاوونو کې بېلا بېل قبیلوي جوړښتونه درلودل، په عنعوي توګه په لاندینیو پنځو سترو ټولنیزو ګروپونو وېشل شوي دي، چې دغه پنځه سترې ډلې عبارت دي له:

۱- غرغښتي پښتانه.

۲- سړبني پښتانه.

۳- کرلاڼي پښتانه.

۴- بېټني پښتانه.

۵- متوزي پښتانه، چې غلجي او لودي پښتانه ترې مقصد دي. (۱)

دغه پنځه ډلې په ډېرو ښاخونو، څانګو او خېلونو باندې وېشل شوي دي، چې په دې کتاب کې ښاغلي ډاکټر عبدالغفار کاکړ د غرغښتي پښتنو د یو خېل کاکړ، چې د افغانستان د ننګرهار ولایت په بهسودو ولسوالۍ کې مېشت دي لنډه پېژندنه راټوله کړې او د هغوی منشاء، شجره، استوګنځی، کسب، شغل او ځیني نور دودونه یې لوستونکو ته ورښولي دي.

کاکړ د کاک نیکه په اولاده کې راځي او ان د نسب لړۍ یې د غرغښتي پښتنو پورې رسېږي.

۱- پښتني قبیلې (شجرې).

ketabton.com - The Digital Library

ډاکټر صیب کاکړ د دې ترځنګ چې یو ښه رنځپوه او رنځپېژندونکی ډاکټر دی، خو له پښتو ژبې او پښتو ادب سره د ده شته مینې له ده یو ښه لیکوال هم جوړ کړی دی، د ده دا هڅه ستایم خو د ستایلو تر څنګ په دې کتاب کې یوه نیمګړتیا ورمخته ږدم، هغه دا چې په پښتني ټولنه کې د نارینه وو تر څنګ ښځینه وو هم قربانۍ ورکړې او ورکوي یې، تل یې مېړانه د نارینه وو په شان د نارینه وو ترڅنګ ښولې ده، ښاغلي ډاکټر کاکړ په دې کتاب کې یوازې د نارینه وو یادونه کړې ده، خو د ښځینه وو پکې هېڅ څرک نه لګېږي، یوازې یو ځای پکې د یوې مېرمنې د مېړانې ذکر راغلی دی، داسې نه ده چې په دې کورنۍ که به یوازې دا یوه زړوره او غیرتي مېرمن وه او نورې به نه وې، خو نه پوهېږم چې ډاکټر صاحب زمونږ د ټولنې د دې کمزوري قشر (ښځینه وو) یادونه په دې کتاب کې ولې نه ده کړې، د دوی د ذکر او نه ذکر موضوع قضاوت او سپیناوی تاسو درنو لوستونکو ته پرېږدم.

زه ورته د دې کتاب (کاکړان) د چاپ مبارکي وایم او له رب تعالی نه ورته په ژوند کې د لاځلېدو لپاره لاسونه لپه کوم.

په درنښت

عاشق الله بېتاب

شفاء عصري روغتون، د لابراتوار څانګه

جلال آباد.

۱۲ / وږی / ۱۳۹۹ ل.

ketabton.com - The Digital Library

تقریظ

الحمد لله حمداً شاکرین والصلوة والسلام علی سید الانبیاء والمرسلین و بعد!

بسم الله الرحمن الرحيم!

دې کې شک نشته، چې د اسلام سپېڅلي دین اصولو او مبادیو اعلان کړی دی، چې ټول انسانان د یوه ځان څخه دنیا ته راغلي دي، لکه الله تعالی فرمایلي دي:

ژباړه: ای خلکو! د خپل هغه رب څخه ووېرېږئ، چې تاسو یې له یو کس څخه پیدا کړي یاستئ او د هغه څخه یې د هغه ملگرې (مېرمن) پیدا کړه او له دغه دواړو څخه یې په گډه ډېر سړي او ښځې پیدا کړي. ((سورة نساء لومړی ایات))

جوته شوه، چې د ټول بشریت اصل یو دی او له دغه گډ توکم څخه خلک په قومونو، قبیلو، هېوادونو او جنسونو باندې وېشل شوي دي، پورته موضوع داسې معنا لري، لکه: په یوه کور کې له یوې مور او پلار څخه مختلف ورونه او خویندې وي.

په همدې اساس کله چې حقیقت دا دی؛ نو بیا د قومونو د تنوع نتیجه دا کېدای شي، چې په خپل منځ کې د پېژندنې او یو له بل سره نېکۍ کولو باعث وي، الله تعالی فرمایلي دي:

ژباړه: ای خلکو ما تاسې د یوه نر او ښځې څخه پیدا کړي یاست او د دې لپاره مې تاسې مختلفې څانگې او قبیلې وگرځولې، چې خپل منځ کې یو بل سره وپېژنئ. ((سورة حجرات دیارلسم ایات))

ketabton.com - The Digital Library

دا چې قوم او قبیله د پېژندنې لپاره ده، باید د هر قوم د نسب شجره معلومه وي او د قوم د مشرانو کارنامې باید راتلونکو نسلونو ته وښودل شي.

د زنا د حرمت یو حکمت همدا دی، چې په دې سره د بشري ټولنې نسب له منځه ځي؛ نو ځکه د اسلام سپېڅلي دین حرام ګرځولی دی، لنډه دا چې د انسانانو د تعارف او پېژندنې لپاره قوم او نسب ډېر اړین دی.

له نېکه مرغه چې په همدې اړه زمونږ ګران ورور ډاکټر عبدالغفار کاکړ هڅه او کوښښ کړی، چې د کاکړو د قوم شجره او د مشرانو کړه وړه یې په ډېر تکلیف د مختلفو مراجعو او ماخذونو څخه را ټول کړي او د کتاب بڼه یې ورکړې ده، مونږ د جناب ډاکټر صاحب هڅې ستایو او قدرداني یې کوو، چې د دومره بوختیاوو سره سره (چې ۲۴ ساعته د روغتیا په برخه کې د هېوادوالو په خدمت کې دی) خپل قوم ته یې پاملرنه کړې ده، کتاب یې لیکلی او په خپل مالي لګښت یې د چاپ په ګاڼه سمبال کړی دی، چې مونږ او راتلونکي نسل لپاره یې د معلوماتو غټه زېرمه برابره کړې ده، بیا هم ترې مننه کوو.

په درنښت

حفیظ الحق قاري زاده کاکړ

د کاکړو علمي او اصلاحي ټولنې مشر

کاکړان، بهسود - ننګرهار

۱٦ - وری - ۱۳۹۹ل.

ketabton.com - The Digital Library

د پیل خبرې!

یو وخت و، چې زه د ښوونځي د څلورم ټولګي زده کوونکی وم، د اجتماعیاتو په مضمون کې د تاریخ د برخې لوستلو څخه وروسته راته د خپلو مشرانو د پېژندلو په اړه سوچ پیدا شو، تاریخ عموماً د نومیالیو نومیالیتوب او د بې غیرتو، وطن خرڅوونکو نیمګرتیاوې او تېروتنې بیانوي.

کله چې اووم ټولګي ته ورسېدم؛ نو دلته د تاریخ مضمون له جغرافیې څخه جلا ویل کېده، د خپلو مشرانو د پېژندلو هوډ مې له هماغې وخته په زړه کې وو، خو له ښوونځي څخه فارغ او د روغتیایي علومو انستیتوت ته بریالی شوم، هېڅ چانس مې پیدا نکړ، چې دا کار باید وکړم. د روغتیایي علومو له انستیتوت وروسته د طب پوهنځي ته بریالی او له هغې وخته مې په زړه کې د خپل هوډ د پوره کولو هڅې پیل کړې، یو څه معلومات مې له خپل والد صاحب نه را واخیستل، خو پوره معلومات را سره نه وو او د پوره معلوماتو د پیدا کولو لپاره وخت ته اړتیا وه، د طب پوهنځي لوستل هم مطالعې ته ضروت لري او د پوهنځي لوستلو د خپل هوډ د پوره کولو چانس نه راکوه.

کاکړ قوم په ټول افغانستان او ان د نړۍ په ځینو هېوادونو کې هم شتون لري، د ټولو پېژندګلوي ډېر کار ته اړتیا لري، خو زه یوازې د خپلې وسې مطابق د ننګرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د کاکړو د پېژندګلوۍ په لیکلو بریالی شوم.

ketabton.com - The Digital Library

له لسو کالو راهیسې مې پدې برخه کې کار وکړ، له کال ۱۳۸۹ل. څخه ان د دې کتاب د چاپ کېدو پورې لګیا او خپلې هڅې مې کولې، چې سم او درست معلومات را ټول او تاسې درنو لوستونکو ته یې وړاندې کړم. لس کاله یې ځکه ونیول، چې د وخت د ناخوالو له وجې ځینې کاکړ هېواد پرېښودو ته اړ او تیت وپرک شوي وو او خپل گران هېواد یې پراېښی وو، د ډېرو د مرگ او ژوند پته نه لگېده، کله چې د نوي دولت په راتگ سره مهاجر هېواد ته په راتلو شو؛ نو د کاکړو کورنۍ هم خپل هېواد ته په را کډه کېدو شوې، د دوی راتگ ما ته د خپل هوډ د پوره کولو لپاره ښه موقع په لاس راکړه او لاس په کار شوم.
د کتاب نوم مې د ځینو ملگرو په مشوره (کاکړان) کېښود. په دې کتاب کې به د ځینو کاکړو د پېژندگلوی پوره معلومات نه وي، ځکه چې د ځینو سره زما د بیا بیا تماس نیولو او هغوی ته په ورتللو هغوی دې ته چمتو نه شول، چې خپل معلومات ما ته راکړي؛ نو مجبوراً یوازې د هغوی د نومونو ذکر او د پیدا کېدو ځای مې ذکر کړی دی. د دې ترڅنگ چې زمونږ ټولنه یوه پښتنه او افغاني ټولنه ده، یو هم دې ته نه چمتو کېده، چې د خپلې کورنۍ د ښځینه وو پېژندگلوي ما ته را وسپاري او هر یوه به د دې معلوماتو د راکولو څخه ډډه کوله، ما هم یوازې د نارینه پېژندگلوي پدې کتاب کې ذکر کړې ده.
په دې کتاب کې به ځای نیم تېروتنه هم شوي وي، مخکې له مخکې د هغو تېروتنو له تاسې درنو لوستونکو څخه بښنه غواړم، انسان الله تعالی عاجز پیدا کړی دی، بیا هم که په کتاب کې مو کومه تېروتنه تر نظر لاندې راغله؛ د مهربانۍ له مخې یې را په گوته کړئ، چې په راتلونکي چاپ کې یې اصلاح او سمون پکې راولم.

ketabton.com - The Digital Library

په پای کې له ټولو هغو ملګرو، خپلوانو او یارانو څخه مننداوی یم، چې ما سره یې د دې کتاب د معلوماتو په را ټولولو او یا د خپلیو کورنیو په اړه د معلوماتو را کولو همکاري کړې او د خپل زیار ترڅنګ یې تکلیف او زحمت ګاللی دی، الله تعالی دې د دې تکالیفو او زحمتونو اجر په دنیا او اخېرت ور په برخه کړي.

یوه خاصه منه او تشکري له ځوان لیکوال، شاعر او ډاکټر ملګري عاشق الله بېتاب څخه کوم، د دې ترڅنګ چې د کتاب کمپوز او ډیزاین د چارو لپاره یې په ورین تندي زما غوښتنې ته لبیک وویل، د کتاب د سمون او تقریظ لیکلو ذمه مې هم د دې په غاړه ور واچوله او په ورین تندي یې دغه غوښتنه هم ومنله، له خپلو شته مصروفیتونه سره سره یې په کتاب کې له حده وتې خواري وکړه او ځان یې راسره په پوره ډول په تکلیف کړ، بیا هم ترې منه کوم کور یې ودان، ورسره په خوا کې د ننګرهار د بهسودو ولسوالۍ د کاکړانو د علمي او اصلاحي ټولنې له مشر حفیظ الحق قاري زاده کاکړ څخه هم منه کوم، چې زما کړې هڅې یې وستایلې، کتاب یې ولوست او تقریظ یې پرې ولیکلو.

نورې خپلې خبرې نه اوږدوم، تر څو تاسې درانه لوستونکي راسره ستومانه او ستړي نه شئ، دا هم تاسې او دا هم کاکړان.

په مینه او مننې

ډاکټر عبدالغفار کاکړ

تسلیمه کاکړ د نسايي او ولادي ناروغیو روغتون او زېږنتون

جلال آباد ـ افغانستان

اول - د تلې میاشتې - ۱۳۹۹ل. کال.

ketabton.com - The Digital Library

پښتو ژبه او پښتانه

پښتو د پښتنو ژبه ده، هغه څوک چې په دې ژبه خبرې کوي او د هغه مور او پلار چې په پښتو سره پوهول او را پوهول کوي هغه پښتانه دي.
دا چې پښتانه څوک دي؟ په نوموړې پوښتنه د تاریخ په مختلفو وختو کې د څېړنې او تحقیقاتو په جریان کې پرې ډېر بحثونه شوي دي او د نړۍ د ګوټ، ګوټ ژبپوهان او نسل پېژندونکي پر دې خبرې څېړنې کوي، چې انسان څه شی دی؟ او څنګه د انسانیت مرحلې ته رسېدلی دی؟ خو په هر صورت دا خو به د انتروفولوژی علم ته پرېږدو، چې هماغه علم پر دې څېړنه وکړي او د نسلونو او قومونو په باب خپل معلومات وښيږي، خو چې تردې پراو را تېرشو او د انسانانو هغه پرمختللې ټولنه تر نظر لاندې ونیسو؛ نو دا پوښتنه بیا هم را منځته کېږي، چې څنګ دومره ډېرې ژبې او ډېر کلتورونه را منځته شوي دي.
که نوموړی تاریخ د هغه وخته چې د کلتور او بیا د ژبې اړوند څېړنه ده؛ نو زموږ کار هم مختصر کېږي او هم مو موضوع ټاکل کېږي. دلته پوښتنه د ژبې ده، انسانانو چې انساني ژوند را پیل کړی دی د هغه تاریخ د میلاد څخه پنځه او شپږ زره کاله مخکې دی، ولې دا! انساني هغه تاریخ دی، چې انسانان په بشپړه توګه د حیواناتو څخه را بېل شوي دي او د فرهنګ په یوه لوړ پړاو کې ژوند کوي، افزار په کار اچوي، خبرې کوي، کورنۍ جوړوي او حتا د فلزاتو څخه ګټه اخلي، خو د تاریخ د دې پړاو او د تاریخ څخه د مخکې پړاو تر منځ په سوونه کلونه فاصله شته. په همدغه ډول انسانانو چې په مختلفو سیمو کې ژوند را پیل کړی دی، خو بیا هلته تر پایه هم نه دي پاتې شوي، د یوې سیمې څخه بلې

ketabton.com - The Digital Library

سیمې ته د ډول، ډول پېښو او عواملو په سبب مهاجر شوي دي او د ځانه سره یې د یوې او بلې سیمې کلتور، زده کړې او نورې انساني پوهې هم را نقل کړي دي او د نړۍ په ګوټ، ګوټ کې د محیطي شرایطو سره یې ژوند را پیل کړی دی او د محیط رنګ یې هم خپل کړی دی. دلته بیا هم د پښتنو او افغانانو خبره ده، چې افغانان او پښتانه څوک دي؟. په دې باب یونامتو ډنمارکي ژبپوه (رسمیز رسیک) په ۱۷۸۷ ـ ۱۸۳۲م کې لیکي: که موږ وغواړو چې د یوه قوم او یا د یوې سیمې د انسانانو تاریخ او د هغه پېژندنه وکړو؛ نو بیا باید د هغه خلکو ژبه تر مطالعې لاندې ونیسو، چې په تاریخي لحاظ هغه پیدا او د هغه په باب علمي دلایل وړاندې کړو؛ نو په همدغه دلیل که موږ غواړو چې د پښتنو او پښتو په باب وپوهیږو چې پښتانه په کوم قوم نژاد یا سیمې پورې اړه لري، د دې لپاره موږ د ښاغلي (رسیک) د تحقیق او میتود ته مراجعه کوو او مجبور یو چې د سیمې مختلفې ژبې سره وڅېړو، د مقایسوي ژبپوهنې د علم په مرسته موږ دا معلومه کړو چې د پښتو ژبې تاریخي اړیکې د سانسکریټ، استا، فارسي، بلوڅي، اورمړي، عربي، هندي، اروپایي او نورو مغولي ژبو سره څنګه دي؟ څو موږ دې نتیجې ته ورسیږو، چې پښتو ژبه څومره لرغونې او په مقایسوي لحاظ د ژبو په کوم ګروپ پورې اړه لري. په دې باب بیا هم د یوه جرمني ژبپوه ښاغلي(ډی جینش (۱۷۹٤م)) دغه خبره وڅېړو، چې ژبه په یوه تاریخي او زماني مقطع کې خپل ځانګړی کلتور، ادبي طرز، لغاتونه، اصطلاحات، د پېښو انعکاسات او داسې نور په خپل ځان کې لري او ساتي یې. ښاغلی جینش د ژبو د مقایسې په لړ کې دغه څلور توکي د پام وړ ګڼي او د هغه له مخې د ژبې مقایسوي اړیکې پېژندل کېدای شي:

ketabton.com - The Digital Library

۱ـ د لغاتونو اوډنه او تغیر د یوه ډول څخه بل ډول ته.
۲ـ صرف او نحوه (سنټکس) یا په ساده توګه د جملو جوړښتونه.
۳ـ په ژبه کې صفایي او قاطیعت په ساده ډول د ژبې سمبولونه.
٤ـ آهنګ په ساده ډول هره ژبه ځانته خپل اهنګ او وزن لري؛ نو په پورته تحلیل سره یو ځل بیا مور د پښتو په باب دا ویلای شو، چې نوموړې ژبه د لغاتونو د جوړښتونو له مخې یوه غني او په سیمه کې یوه بې سارې د لغاتو او ګرامر له مخې بشپړه لرغونې ژبه ده، په دې باب ښاغلی سلطان محمد صابر په خپل کتاب (قدیم پشتو اور پشتون) کې لیکي،: (پشتو لغات اور اعتبار سے قدر وسیع اور جامع زبان هے، کے اوس پاس اور قیر هی کوئے زبان اس کا مقابله نهے کر سکتہے). د هغه ادعا دا ده، چې په پښتو ژبه کې بشپړه ګرامر پروت دی او د هر حالت، تغیر او نوم لپاره لغات او جوړونې لري، چې د سیمې په نورو مشهورو ژبو کې لکه: فارسي او اردو کې نه شته، د بېلګې په توګه هغه د مونث او مذکر په دوو حالاتو کې بېلګې را وړي او لیکي: (قریبي زبانو مے فارسي اور هندي خاص طور پر مقابله ذکر هے، فارسي مے مذکر اور مؤنث کے مثتثنی هی) لکه: څنګه چې په فارسي کې وایي (امد) په بشپړه توګه دا واضیح نه شوله، چې نر راغلی که ښځه؟؛ نو دا حقیقت بیا هغه وخت څرګندېږي، څو چې یې په سترګو باندې ووینې، چې نر دی که ښځه او که دواړه، خو په پښتو کې نوموړی حقیقت څرګند دی چې نوموړې څرګندونې د الفاظو غنا ګڼل کېږي او په ډېره اسانۍ سره مفهوم ترلاسه کېدای شي. بل د حیواناتو او جامداتو لپاره خپل نومونه او الفاظ شته. په همدغه ډول د پښتو په ګاونډېو ژبو کې په اردو کې هم په دغه ډول کمزورۍ شته، چې د ژبې پر نه بشپړتوب باندې دلالت کوي، د

ketabton.com - The Digital Library

بېلگې په توگه په اردو کې وايي: (جاو) نو د جاو کس بيا هم څرگند نه شو، چې نوموړی نر و او که ښځه. ژبپوهان په دې عقيده دي، چې ژبه په تاريخي لحاظ د پېړيو، پېړيو محصول او په پېړو وختونه غواړي، چې بشپړه شي او دپوخوالي مرحلې ته ورسېږي، نو موږ د پښتو ژبې په باب په ډېر جرئت سره ويلای شو، چې پښتو ژبه په تاريخي لحاظ ډېره لرغونې او د پوخوالي يوه پړاو ته رسېدلې ده. که څه هم عربي هم يوه لرغونې ژبه ده، خو د پښتو سره يې بنسټونه ډېر توپير لري او پر عربي ژبه هم ډېر کار شوی دی، خو هغه غږونه (فونيمونه) چې په پښتو کې شته په عربي ژبه کې نشته او عربي ورنه عاجزه ده. دا ځکه چې د عربي (فونيمونه) يا توري ۲۸ ته رسېږي، خو د پښتو په پرتله وړ د مقايسې هم نه ده. پښتو توري ٤٦ توري دي، چې د هر غږ لپاره خپل صوتي حالت لري. دا ځکه چې د ژبپوهنې له نظره عربي يوه جلا ژبه ده، چې د عبراني ژبو سره يې اړيکې شته او په سامي نژادو خلکو کې استعمالېږي، چې ويونکي يې د منځني ختيځ خلک دي، ولې فارسي ژبه چې د پښتو سره نژدې اړيکې لري د پښتو ژبې د کورنۍ څخه گڼل کېږي او سانسکريت هم ددغه خاندان څخه ده. دا چې پښتو، فارسي، سانسکريت، اويستا، ژند، هندي او داسې نورې هندي او اروپايي ژبې د يوې ونې مختلف ښاخونه دي، د نړۍ ژبپوهان په دې باب گډ نظر سره لري، خو په ۱۸٦۰م کال کې چې د فرانسې ستر ژبپوه (داپيران) د ژند او اوستا پر ژبو څېړنه وکړه او د هغه د لرغونتوب په باب يې خپل نظر وړاندې کړی دی هغه د خپلې مقالې په يوه برخه کې داسې وايي: چې اوستا د سانسکريت څخه پيدا شوېده، خو دا نظر بيا ليگانگټ پرريسک نه مني او هغه بيا په دې اند دی، چې ژند د سانسکريت څخه نه ده پيدا

ketabton.com - The Digital Library

شوې او دا ثابته وي، چې ژند د سانسکریت لور نه ده؛ بلکې د هغه خورېې بولي. د ریسک دغه نظر تر اوسه پورې چا هم نه دی رد کړی او غوښتنه هم دا ده، چې دغه یادې شوې ژبې، ژند، اوستا او سانسکریت اریایي ژبې دي او د اریانا په شاوخوا کې په یوه پراخه جغرافیایي شاوخوا کې تر نن ورځې پورې په مختلفو اوښتنو او تغیراتو سره موجودي دي. په اوسنۍ پښتو، فارسي، بلوڅي حتا اورمړي ژبه چې اوس ډېر لږ خلک خبرې پرې کوي تاثیرات یې جوت دي. نوموړې ژبې اریایي ژبې دي، چې آریانا ته یې په یو وخت کې اریانا ویجه ویله. استرابو په ۲۴۰ ق کال په خپل جغرافیه کې د اریانا حدود داسې تعین کړي دي. ختیځ سرحد اباسیند، جنوب ته د هند بحر او د غرب خوا ته کرمان او ایران ښیې، خو شمال ته تر باکتریا او د سفیدان ځینې برخې شاملې بولي پر همدغه لیکه د پرتو ولسونو ژبه یوه ګڼي او په خپل ورستي تحلیل کې یادونه کوي، چې اریانا د پارس، مدیا، باختر او د سفیدیان اخېري برخې شاملې بولې. هغه د باختر یا (باکتریا) ژبه چې د اریانا ویجه په نوم په اوستا کې یاده شوې ده، ښایسته ادبي ژبه یې بللې ده. په اریانا ویجه کې اوستایي او سانسکریت ژبو رواج درلوده. اوستا هغه ژبه ده، چې زردشت په هغه خپل کتاب (ژند) لیکلی وه او سانسکریت بیا هغه ژبه ده، چې په هغه باندې ویدي سرودونه لیکل شوي دي او اوس یې په هند کې لیک دود شته، خو په هر صورت سانسکریت او اوستا دوې جلا ژبې دي، چې دي وه بنسټه څخه سرچینه اخلي او خوېندې ورته ویل کېږي، خو د سیمو د لېرې والي پر بنسټ او د هند او پارس د سیمو د جلاوالي په سبب یې صلیقې، فرهنګي او اخلاقي اړیکې سره بېلې شوي او د جلا، جلا ژبو په حیث یې رواج پیدا کړی

ketabton.com - The Digital Library

دی، خو په دې کې شک نشته، چې د اریایانو یوه برخه په افغانستان کې اوسېدل او دغه ژبې یې کارولې، ولې د اریانا ویجه په وخت کې سیمه پراخه او سره پاشلې وه، چې سرحدات یې بهرونو او یا هم سیندونو جوړول. د ډېرو ثقه دلایلو او لرغونو اسنادو له مخې پښتانه د دې سیمې اوسېدونکي وو او موجودیت یې په همدغه ځای کې ثابت دی، لکه څنګه چې په دې باب یوناني پوه هیرو ډوټس په ٤٠٠ ق کې د پکتیان یا پکتویس څخه یادونه کوي، هغه لیکي: هغه خلک چې په پکتیا یا پکتیکا کې اوسېږي، هغه غښتلي دلاوره، مېلمه پالونکي او جنګیالي خلک دي، چې د څرمنې لباسونه اغوندي او دا هغه سیمه ده، چې په تاریخ کې په وارو، وارو یاده شوېده، لکه: ارکوزیا څخه چې یادونه شوېده. هیرو ډوټس او استرابوچي لرغوني تاریخ پوهان دي هغوی د ارکوزیا خلک اریایان ګڼي، چې په وروسته کې ځینې مؤرخین ارکوزیا ته د الکوزیانو په*یادونه چې په دغه سیمه کې یوه لویه قبیله ده اشاره کوي او د ارکوزیا خلک د افغانانو په نوم سره یادوي.

*یادونه: (نوموړی نظر د غور وړ دی؛ خو اثبات یې تحقیق غواړي).

همدغسې په شهنامه کې فردوسي هم د ارکوزیا د سیمې خلک افغانان ګڼي او هغه د ډېرو لرغونو زمانو تاریخي یادونه په خپله شهنامه کې کړېده وایي: ((نشسته در این دشت بسیار کوچ از افغان ولاچین کرد)).

همدغسې د اریانا په دغه قلمرو کې چې د هندوکش د غرو د سلسلې څخه پیل بیا تر بولان، هرات او ترال پورې رسېږي، دلته پښتنو ژوند کړی دی او پښتو ژبه یې استعمالوله، بیا هم استرابو یادونه کوي چې: ((د پارس ځینې برخې، د سفیدان، باکتریا او مدیا ځینې برخې هم په پښتنو پورې تړلې وې او پښتو ژبه یې ویله، پښتو یوازې ژبه نه؛ بلکې

ketabton.com - The Digital Library

پښتانه یو غټ اتنیکي قوم، رواج، اخلاق، قوانین او ځانګړي عنعنات دي، چې په ټولنیز ډول پښتو او پښتانه ورته وایي. دلته موږ د تاریخي ژبپوهنې له مخې د لغاتو نږدې والی داسې سره مقایسه کوو، چې د لرغونو ژبو نږدې والی د اوسنیو ژبو سره ښیې، د بېلګې په توګه د فارسي ژبې او سانسکریت د ژبې ترمنځ د یوه مثال اېښول لکه څنګه چې په فارسي کې ماست او په پښتو کې مستې او په سانسکریت کې بیا ماسته راغلې ده. د دوی ترمنځ اړیکې جوتې دي، د دې معنا دا ده چې سانسکریت، اوستا، ژند، فارسي او پښتو د اریایي ژبو لرغونې ژبې یا ژبنۍ ډولونه دي او یو په بل کې ګډې اړیکې سره لري. لغاتونه یې سره مشابه او ګرامري اړیکې یو له بله سره لري. ځینې لغاتونه لومړی په پښتو کې را پیدا شوي دي او بیا نورو همسایه ژبو ته ور نقل شوي دي، چې په همدغه ډول ویلای شو چې د فارسي او سانسکریت ژبو ترمنځ د ښلولو مزی پښتو ژبه ده، چې په دې معنا پښتو د اریایانو ډېره لرغونې ژبه ده، چې د سیمې په سطحه یې موږ اړیکې لیدلای شو. هیرو ډوټس ٤٤٥ ق کې او بیا استرابو په ۲٤۰ ق کې خپل نظر داسې وړاندې کړی دی: ((هغه کسان چې د هندي تهذیب او فارس ترمنځ ژوند کوي هغه پښتانه دي، چې دغه دوه مدنیتونه سره ښلوي او ترمنځ یې اړیکې ساتي.)) د دوی ترمنځ د لغاتو نږدې والی، د کیسو او نقلونو نږدې والی، د متلونو او نورو فلکلوریکو اړیکو درلودل د دې معنا لري، چې د پښتنو سیمه د هند او فارس ترمنځ واقع او یو پر بل یې خپلې اغېزې پرېښې دي. دا چې پښتو ژبه په لرغونتوب سره څومره لرغونې ده او د پرمختګ زمانه یې د نورو ژبو په پرتله څونده زمانه ورته کښېږدو؟ دا به یوه مغلقه او پېچلې موضوع وي، خو د اوسنۍ پښتو او پخوانۍ پښتو ترمنځ پېړۍ، پېړۍ

ketabton.com - The Digital Library

فاصله موجوده ده او مـوږ د نومـوړې ژبې(پښـتو) لرغونتـوب پـه نـورو لرغونو ژبـو کـې تـر لاسه کـولای شـو، یعنـې کـه مـوږ د فـارسي، پښـتو اوسانسکریت ژبې ته د مقایسوي ژبپوهنې له نظره پاملرنه وکړو؛ نو موږ ته به خامخا دا را جوته شي، چې پښتو هم د سانسـکریت، فـارسي ژبـې پـه څېر یوه لرغونې او له میلاد څخه زرونه کلونه په ځـان کـې لـري او هغـه وخت پښتانه وه، پښتون د پښتو سره نه جلاکېـدونکي مفهومونـه دي. کـه موږ وګورو پښتو (پښتون) دلته په ګرامري لحاظ مـوږ لاحقـه یـا ګرامـري اړیکه ګورو (تون) یوه لاحقه ده، چې د پښتو څخه یې پښتون جوړکړی، ولې نوموړې لاحقه په نورو لرغونو ژبو کې نه شته، چې د دې معنا دا ده چې پښتو تر نورو ژبو د غني ګرامر درلودونکې غني ژبه وه او د دغه دود پر بنسټ چې پښتو ـ پښتون ـ پښتني نیت دغه درې سره سره تـړلي دي؛ نو که یو څوک چا ته ووایې: چې پښتون نـه یـې؟ نـو د دې معنـا دا ده، چې د دغه ځانګړي قانونیت څخه یې وېستی، چـې دا پـه پښـتنو کـې د ډېرې لرغونې زمانې څخه یو را پاتې شوی شونی دی، چې اوس هم پـه پښـتنو کـې د شـکنځلو او د یـوه پښـتون د بـې غیرتـه کولـو پـه معنـا استعمالېږي، خو نوموړی دود په پنجابي کلتـور، فـارسي او داسي نـورو کې مفهوم نه لري. د بېلګې په توګه: سندهی نه یـې؟، پنجـابی نـه یـې؟، فارسیوان نه یې؟ او داسې نور... دا یوه ځانګړې خبره ده په پښتنو کـې. په دې ډول پښتانه په پښتو سره قـول ورکـوي او پـر خپـل قـول بیـا ولاړ وي، که چېرې یو څوک د چا سره پښتو وکړي؛ نو هغه بیـا پـر خپلـه ژبـه پښتو باندي ولاړ وي او هغه څه تر سره کوي کوم چې وعده یې کړېـده. پښتانه د نورو قومونو په پرتله جنګیالي او د تشدد خلـک دي او د عـدم تشدد اصول په ځان کې نه شي سا تلای .د لرغونو ژبو په بـاب چـې هـر

ketabton.com - The Digital Library

چا څېړنه کړېده، پښتو ژبه یې یوه لرغونې اریایي ژبه ګڼلې ده او پر نورو ژبو یې د پښتو ژبې اثرات جوت کړي دي لکه څنګه چې د سانسکریت ژبې ماهر (پانیني) وایي: سانسکریت ژبه ۳۵۰۰ ق کې یوه لرغونې ژبه وه او هغه په ځان کې د ګرامر ۳۹۹۶ قاعدې درلودې ، هغه په دې اند وو، چې د لاتینو ژبو سره په مقایسوي لحاظ سانسکریت دومره جوتې اړیکې نه درلودلې لکه د پښتو سره چې یې درلودلې او د پښتو اغېزې پر هندي او سانسکریت باندې خورا ډېرې دي، چې یو علت یې هم دا دی چې پښتو د سانسکریت په څېر یوه لرغونې ژبه ده او په سیمه کې یوه مطرحه ژبه وه، چې موږ د خپلې ادعا د ثبوت لپاره یو لړ بېلګې، اړیکې، اوښتنې یادولای شو او موږ د خپل څېړنیز تحقیق په نتیجه کې دا لاندې څو مثالونه راوړو، سانسکریت پښتو او اردو: پالنا ـ پالنه ـ پورا یا پردی، پورا ـ پوره ـ سالو دووپټه، ماسته ـ ماسته یا مستې، شالی ـ شائی دهان، ګودهوم ـ غنم ـ ګندم، روج ـ ورځ (روځ) ـ دن، شپا ـ شپه ـ رات، شام ـ ماښام یا مشام ـ شام، ماس ـ میاشت ـ مهینه، بیوتی ـ بوټی بوټی، سنګم ـ څنګ، مرتپ ـ مړ ـ (مرد)، جنی ـ نجلۍ (جنی) لړکي، موژک ـ موږک ـ چوها، میږ ـ مږه ـ بیهړ، نیکهـ ـ نوک ـ ناخن، ماتری ـ مور ـ ما، پتري ـ پلار ـ باپ، کبجا ـ کوږ په ملا کوږ ـ کوبړا، جبها ـ ژبه ـ زبان، جمکه ـ ځمکه ـ زمین او همدغسې بې شماره لغاتونه په سانسکریت کې شته، چې په سر او تن سره پښتو دي او رېښه یې هم په پښتو کې شته. هغه ژبې چې په سانسکریت پورې اړه لري او اوس هم په ډېره پیمانه د سانسکریت ژبې لغاتونه استعمالوي، لکه پنجابي ژبه په هغه کې هم د پښتو ډېر لغاتونه شته، چې د ډېرې لرغونې زمانې راهسې د اریایانو په لرغونو ژبو کې استعمالېږي. اوس هم د پښتو رېښه په یو لړ نورو اریایي ژبو کې شته،

ketabton.com - The Digital Library

چې پر پنجابي ژبې برسېره يې مونږ څېړلای شو، نوموړې هندي او اروپايي ژبې که گاونډۍ ژبې دي او که هم په اروپا او نورو هېوادونو کې استعمالېږي، خو د يوه اريايي ژبې په څېر په يو ډول نه په بل ډول د پښتو سره ټينگې اړيکې لري. چې لاندې بېلگې يې مونږ لومړی په پنجابي کې گورو، پنجابي پښتو: تسي- تاسې، منل - مانـا، مانجهنا - مينځل، بالنا - بلول، بلانا - بلل، سوکه - سوکه، چاټنا - څټل، جگه - ځای، مانړيا - ماڼۍ، تو - ته، کؤن - کوم. هغه علاقې چې اريانا ته نژدې دي هغه که سيند دی، که پنجاب دی او يا هم د هندوستان نورې ژبې دي او يا د فارس ژبې دي، هم يو له بله سره اړيکې لري او هغه الفاظ چې په سيمه ييز لحاظ په سيمې پورې اړه لري، خو بيا په پښتو ژبې ته را داخل شوي دي. په امانت دارۍ سره د هغې ژبې لغات ساتل شوي دي. د بېلگې په توگه د پښتنو سيمه څنگه چې ځرگنده ده يخه سيمه ده او هلته ځينې ميوې او پيداوار شته دی چې مونږ ته د همسايه د سيمو څخه را استول کېږي، مونږ د هغه لپاره نوم نه لرو، خو د بل ځايه څخه مو يې نوم ترلاسه کړی دی. لکه: کيله، ليمو، سنتره، کينو او داسې نور...، خو ځينې بيا هغه ميوې چې په طبعي ډول د پښتنو په سيمه کې پيدا کېږي او په همسايه هېوادو کې نه پيدا کېږي. نو په طبعي ډول هغه هم هغه پښتو نومونه استعمالوي لکه: اينځر، انگور، بادام، پسته، انار، جغندر او نور... په هالنډ کې هم ځينې داسې کلمې شته، چې زمونږ د پښتو او دري سره يې ورته والی ډېر ځرگندېږي او دا ثابتېږي لکه د لرغونې پښتو او يا دري څخه چې په لږ او ډېر تغير سره يو سلسله لغاتونه دې سيمې ته را داخل شوي وي. په دې کې شک نه شته چې ژبې يو له بله سره گډې اړيکي او نژدې والی لري، خو بيا هغه ژبې چې د يوه

ketabton.com - The Digital Library

پایلمه او یوه ګروپ د ژبو څخه وي، هغه بیا د تاریخ په اوږدو کې هغه خپل قوانین او ځانګړنې په ځان کې ساتي، خو موږ ته د ژبو څېړنه هغه وخت ښه تر کېدای شي، چې په لیکلي توګه اسناد د ژبې قلمي نسخې په لاس راشي؛ نو په همدغه دلیل سره پوهانو د ژبپوهنې مقایسوي پوهه د تاریخ د هغه دورې څخه را پیل کړېده، چې دوی یې په لیکلي ډول اسناد په لاس کي لري. چې د همدغه ژبو د جملې څخه اوستایي، سانسکریت، پښتو او لرغونې پهلوي ژبې دي. په دې کې هم شک نه شته چې تر دغو یا پورته ژبو مخکې به هم نورې ډېرې لرغونې ژبې وې او د پوهولو او را پوهولو وسیلې به وې، نومورې ژبې به هم د هغه ژبو څخه جوړې شوې او منځته راغلې وي، خو هغه زمانه تر میلاد لس زره کاله وړاندې زمانه وه او موږ ته یې شوني په لیکلي توګه نه دي را پاتې شوي، چې تر اوستا او یا هم سانسکریت مخکې به د مور او یا انا ژبه څه نومېده او انسانانو به کومه ژبه استعمالوله او په دې وخت کې به انسانان څه ډول وو؟؟ خو مخکې تر هغه چې نور اریایي قومونه د یخبندده سیمو څخه ځینې خلک او قومونه دلته را وکوچېږي، دلته انسانان موجودوو او د مغارو ژوند به یې تېراوه، چې نومورې موضوع تر ډېره ځایه په انټروفولوژۍ پورې تړلې ده، خو هغه وخت چې لیکنه را منځته شوه او د اوستا او سانسکریت سرودونه د غوایي پر پوستکو ولیکل شو یا وواېو چې لیکنه او تاریخي اسناد موږ ته په لاس راغلل؛ نو تاریخ د سیمې هم له دغه ځایه څخه نیولای شو او موږ خپل ثقه دلایل را وړلای شو، چې دلته ژوند څه ډول وو؛ دوی کومې ژبې ویلې؟ په دې کې شک نشته، چې د انسانانو تاریخ چې پنځه زره کاله پر باختر زمین په نظر کې نیسو، پر همدغه ځمکه چې اوسنی افغانستان دی پښتانه اوسېدل.

ketabton.com - The Digital Library

کاکړ یوه پښتنه قبیله ده

زموږ پښت پوهان او توکم پېژندونکي کاکړ د پښتنو د غرغښت په ټولنیز ګروپ پورې یوه اړونده قبیله ګڼي. د پښتنو د عنعنوي شجرو د روایاتو له مخې د غرغښت د زوی داني په څلورو زامنو کې کاکړ تر ټولو مشر و چې اولاده یې نن په یوه لویه او پراخه سیمه کې پراته دي٠ د یوه بل روایت پر بنسټ کاکړ د کاک نیکه اولاده ده، چې د هغه د نامه له کبله په کاکړو سره مشهور شوي دي او داسې ویل کېږي، چې کاک نیکه یو زاهد او نېک انسان و، چې د سلطان غیاث الدین غوري د واکمنۍ په وخت کې وفات شو او مزار یې د هرات د جامع جومات تر څېر مه دی٠ په پخوانیو زړو تاریخي متونو کې د کاکړو اصلي او پخوانی ټاټوبی د کاکړستان په نامه یاد شوی دی او تر اوسه پورې د سهیلي پښتونخوا خلک د ژوب او بورې تاریخي ناوې د کاکړستان په نامه یادوي٠ په تاریخ حیات افغاني کې د کاکړو د سیمې په اړوند داسې راغلي دي: " د کاکړو د ملک شمالي خوا ته د غلجیو د سیمې جنوبي برخې پرتې دي، شمال لویدیز ته یې د ارغستان سیمه او نورې سیمې پرتې دي ... ". ارواښاد استاد عبدالرؤف بینوا په خپل مشهور اثر پښتونستان کې د کاکړو سیمې داسې را پېژني:

۱- د برشور وادي یا دره: دغه وادي له لوړې چینې نه پیل او د پشین

ketabton.com - The Digital Library

تر سیمې پورې غځېدلې ده، شمال ته یې د توبې سیمه ده، په دغې درې کې د کاکړو د قبیلې د تره غري او سنتیا ښاخونه اوسېږي.

۲- دهنه دره: دهنه وادي د شال د علاقې سره لگېدلې ده، دا علاقه د افغانستان د ټولواک اعلیحضرت احمد شاه ابدالي بابا له خوا د قلات والي نصیرخان ته د ده د هغه خدمتونو په بدل کې ورکړل شوې وه، چې ده ورته سر ته رسولي ول.

۳- دکنچوغې دره: دا یوه تنگه دره ده، چې د کنډ د غره لویدېز ته پرته ده، چې ډېرې ښې ځمکې لري او زیاتره ځایونه یې ښه اباد دي. د پسرلي په مو سم کې د دغې درې غرنې سیمې شنې او له گلانو نه ډکې وي. د کنچوغې د وادي پورتنۍ برخه تنگه، خو کښتنۍ برخې یې په تدریج سره پراخېږي او تقریبا دېرش میله اوږدوالی لري. په دې سیمه کې د کاکړو د قبیلې د سنتیا ښاخ استوگنه لري او د دې سیمې خان په ورگس کې اوسېږي.

٤- د بوري سیمه: دا یوه ښه اباده او زرخېزه سیمه ده، یورود هم پکې بهېږي. د دغه ځای ځمکې په غرنیو ویالو سره خړوبېږي، په دې سیمه کې د کاکړو د قبیلې دولس ښاخونه اوسېږي، چې په دغو دولسو ښاخونو کې د اري خېلو د ښاخ د خلکو شمېر زیات دی. په پورتنیو سیمو سربېره توره مرغه، ترین او توگي یې هم مشهورې درې او سیمې دي. پردې برسېره د سهیلي پښتونخوا په لاندنیو سیمو کې هم کاکړ ژوند کوي:

۱- د کوئېټې په هنه، غبرگ، کچلاغ، سره غوړگۍ، نوی کلی او کوټوال کې.

ketabton.com - The Digital Library

۲- د زیارت په ژرنده، ورچوم، احمدون، ګـوګۍ، چـونګۍ، کـځ، منـه، چینـــه، ســـنځاوی، ریګـــوړه، ســـملن، پـــوئ او بغـــاوه کـــې.
۳- د مسـلم بـاغ پـه کـان مهـترزی، تـور غبرګـی او چرمیـان کـې٠
٤- د کـــاریزات پـــه خـــانزی، بلـــوزی، شرنـــه،ګوال، خـــانی، زرغـــــــــون او رود مـــــــــلازی کـــــــــــې٠
۵- د ســیوی پــه کــړک، خجــک، زردالــو او کهوســت کــې٠
٦- د ژوب په شېرک کـلا، مرغـه، کیبـزی، شـاهیغالو، پلـن کلـی، بنـدات موسـی زی، قمـر دیـن، لاکـا بنـد، اغبرګـی، سـورکځ، مینـا بـازار، زاروزي، زرد او مســـــــــافر پــــــــــور کـــــــــــې.
۷- د کلای سیف الله په ګـوال، حیـدرزی، شرن، جـوګیز، تـریخ کلـی، سـیب زي، بـاران کلـی، چارګـل بـرج، تانیشـپه، تنګـی زیـرت، چینـــه کلـــی، ســـنځل بنـــد، بـــاغ او انځرګـــی کـــې٠
۸- د لورلایي په بوری، پټانکوټ، زنګي واله، پوټی، ټـاټی، بـاور، درګـی شـبوزي، میختـز، کینګـری، راړاشـم، ژېـړ کـاریز، رودلـین، خـانکی، اصـــــغر لـــــون او نـــــوا کلـــــی کـــــــې٠
۹- د پشـین پـه سرانـان، یاروبرشـور او توبـه کـاکړي ګـانګلزی کـې٠
۱۰- د چمن په نورک سلیمانخېل، مئ زي، حبیب زي، عبدالرحمان زي او مجک کې٠

ketabton.com - The Digital Library

د کاکړو د قبیلې ښاخونه

د کاکړو قبیله په ډېر زیاتو ښاخونو او څانگو باندې وېشلې شوې ده، خو دلته به د دغې قبیلې د ځینو مشهورو ښاخونو یادونه وکړو:

۱- سنځرخېل:

د روایاتو له مخې سنځر نیکه یو تورزن مشر او منلی روحاني شخصیت و، چې د مغولو پر خلاف یې اوږدې مبارزې کړي دي او ویل کېږي، چې د ده مزار د ژوب په کهوسه نومې ځای کې دی، چې ډېر شمېر خلک د ده مزار ته ورځي۰

پروفیسر ولي محمد خان سیال کاکړ د سنځرخېلو کاکړو په اړوند په خپل کتاب "پښتو او پښتانه په سهیلي پښتونخوا کې" کې داسې لیکي:

" د کاکړو نوابي او سرداري له پخوا نه د سنځرخېلو په لاس کې ده او دوی د شمېر له پلوه د کاکړو تر بل هر ټبر زیات دي۰"

دسنځر خېلو ښاخ په لاندنیو څانگو او خېلو نو باندې وېشل شوی دی:

ketabton.com - The Digital Library

علي زي، عبدالله زي، کب زي، برن خېل، سنخېل، هرمزي، تیمني، عرب خېل، پښیزون، نیسي، کدیزي او دومړان۰

۲- سنټیا:

دا هم د کاکړو یو ښاخ دی، د تاریخي روایتونو له مخې دوی د سنټ نیکه اولاده دي۰ د تاریخ په اوږدو کې سنټیا کاکړانو ډېرې تورې وهلي او تاریخي رجال او شخصیتونه یې پیدا کړي دي۰ په کاکړو کې د شمېر له پلوه له سنځرخېلو وروسته د سنټیا کاکړو شمېر زیات دی۰ هیبت خان کاکړ چې د خانجهان لودي له لورې د سمانا حاکم او د مخزن افغاني په تالیف کې لویه برخه لري، د سنټیا کاکړو نه و۰ دوی په هندو باغ، کان مهتر زي، کچلاغ، هنه، سره غوړگۍ، سره خوله، نو حصار، غبرگ غوڅکی، خانوزي، بلوزي، رود ملازي، مستنگ او په ځینو نورو ځایو نو کې مېشته دي۰
د کاکړو د سنټیا ښاخ په لاندنیو خېلونو وېشل شوی دی: پانیزي، مهتر زي، بازیان، سارینگ زي، شموزي، ملا زي او عیسی خېل۰

۳- تره غري:

د کاکړو دغه ښاخ د کاکړستان د بوري د تاریخي ناوې په موسی خېل تحصیل کې مېشته دي. په کندهار، زابل، سیوۍ او د غزني په ولایت کې له پخوا نه موسی خېل کاکړ استوگنه لري۰
٤- کسایي: کسایي د کاکړو ښاخ دی، چې د شال په دره کې استوگنه

ketabton.com - The Digital Library

لري، خو احمد شاه ابدالي دا دره د بلوڅو مشر نصیـر خان ته د هغـه د خدمتونو په بدل کې ورکړې وه۰ اوس دغه دره د بلوچستان یـوه برخـه گڼله کېږي۰ همدا راز په بېلا بېلو تاریخي منابعو او اثارو کې د کـاکړو د قبیلې شجرې کښل شوي دي، چې د ځینو ښاخونو نومونـه یـې دا دي: سام خېل، یونس خېل، موسی زي، تـره غـري، سرگـړي، درپـي خېـل، جلال خېل، ختن خېل، چرمي خېل، زڼغـوزي، سـيڼ، سـوران، عيسـی زي، يعقـوب زي، شـادي خېـل، بـاجو خېـل، ايـوب خېـل، منـدوزي، شادزي، انگوزي، فاطمه زي، انـوزي، اليـاس زي، تـاجوزي، مماخېـل، سالار خېل، سودان زي، علي خېل، برات خېل، هرم زي، اتمـان خېـل، کيوي، خضر خېـل، عبدلزي، شازي، زکوزي، مرزي، غـوري زي، مـلي زي، اميزي، ابراهيم زي، محمـد زي، رجـر زي، حسـن خېـل، يـا سـين خېل، احمدزي، کمالزي، ابو سعيد زي، مـردان زي، ادو خېـل، شـکور خېل، سنتيا، پانيزي، مهترزي، بازيان، سارينگزي، شموزي، عيسی خېل، موسـی خېـل، سـنځر خېـل، کسـايي، پڼيـزون او نـور... ۰

يادونه: د کاکړ قبيلې ته مې له دوو اړخونو لنډه ځغلنده کتنـه کړېـده، چې يوه يې د روزمره ژوند او بله يې په ديني اړخ راڅرخي، دا کار مـې په دې خاطر وکړ، چې د لوسـتونکو معلومـات د کـاکړو قبيلـې پـه اړه لا زيات شي.

ketabton.com - The Digital Library

د کاکړو قبیلې ته لومړۍ ځغلنده کتنه:

په سهیلي پښتونخوا کې د کاکړو د قبیلې خلک په مجموعي توګه د کرنې او مالدارۍ په چارو بوخت دي، خو د دوی د کرنې ځمکې د دوی ورځنۍ اړتیاوې نه شي پوره کولای. ځینې کاکړ کوچیاني ژوند لري او د خپلو رمو او ګلو په درلودلو خپل ژوند پر مخ بیایي. ځینې خلک یې د سو داګریو په چارو هم بوخت دي. د دوی دودونه او رواجونه کټ مټ د دوی د نورو پښتنو ګاونډیو قبیلو په څېر دي. کاکړ زړور، غیرتي او په پښتني ننګ او ناموس ټینګ ولاړ خلک دي. دوی همدا راز مېلمه پالو نکي دي. دوی سپین زړي او د زړه او خوله خبره یې یوه وي. د کاکړو خلک د اتڼونو او موسیقۍ سره ډېره مینه لري. د دوی کاکړۍ غاړې ډېرې مشهورې دي. کاکړ په علم او پوهې مین خلک دي له همدې کبله ده، چې د دوی په

ketabton.com - The Digital Library

قبیلـه کـې سـتر عالمـان، پـو هـان، شـاعران، مـورخین او لیکـوالان تېـــــر شــــــوي او اوس هـــــــــم شــــــــته دي.

د سهیلي پښتونخوا نـه پرتـه ډېـر شـمېر کـاکړ پـه افغانسـتان، پښـتونخوا، پاکســتان، هندوســتان او ایــران کــې هــم اســتوګنه لــري.

په افغانستان کې کاکړ د افغا نستان په بېلا بېلـو ولایتونـو لکـه: کنـدهار، هلمند، زابل، هرات، غور، فراه، بادغیس، فاریاب، سرپـل، مـزار شریـف، کنـدز، تخـار، کابـل، پـروان، ننګرهـار او لغـمان کـې اسـتوګنه لـري.

د کندهار ولایت کاکړ د دغه ولایت په مرکز کندهار، پنجوایي، ارغنداب پــه شــمول او ځینــو نــورو ولســو الیــو کــې اســتوګنه لــري.

د هـرات ولایـت کـاکړ د دغـه ولایـت پـه مرکـز هـرات او همـدا راز د اوبــې، پښــون زرغــون، کــرخ، ګــذرې، ادرســکن او انجیــل پــــه ولســــــوالیو کــــــې اســــــتوګنه لــــــري.

د هلمند ولایت کاکړ د دغـه ولایـت پـه مرکـز لشـکرګاه، نـاوې، نـادعلي، مــــارجې او ځینــــو نــــورو ولســــوالیو کــــې اوســــېږي.

د بادغیس ولایت د مرغاب په ولسوالۍ کې د کـاکړو پـه نامـه یـوه سـیمه شته، چې خلک یې زیاتره د پسونو او رمو له لارې خپله ګوزاره کـوي او د کرنــې د لــرو ځمکــو پــه درلودلــو سره خپــل ژونــد مختــه بیــایي.

د فاریــاب او سرپــل ولایتونــو پــه بــېلا بېلــو ولســوالیو کــې هــم یـــــو شــــمېر کــــاکړ اســــتو ګنــــه لــــري.

د کندز ولایت په مرکز د امام صاحب، خان اباد، دشت ارچـي، چـاردره، علي اباد او کلای ذال پـه ولسـوالیو کـې هـم ډېـر شـمېر کـاکړ اسـتوګنه لــري، چـــې د ځینــو مشرــانو نومونــه یــې: غــلام محمــد خــان، صــالح الــدین خــان، وکیــل مــیرزا او رئــیس عبــد الله دي.

ketabton.com - The Digital Library

د تخار ولایت کاکړ د دغه ولایت په مرکز او د خواجه بهاوالدین، درقد او خواجـــه غـــار پـــه ولســـوالیو کـــې اســـتوگنه لـــري٠
د ارزگان ولایت کاکړ د دغه ولایت په مرکز او ځینو نورو ولسوالیو او پـه تیـــره بیـــا د چـــارچینو پـــه ســـیمه کـــې اســـتوگنه لـــري٠
د زابل ولایت کاکړ د دغه ولایت په ځینو ولسوالیو او له هغې جملې نه د شـــهر صـــفا او ارغنـــداب پـــه ولســـوالیو او د خـــاک افغـــان پـــــه ســـــیمه کـــــې اســـــتوگنه لـــــري٠
د پروان ولایت کاکړ د دغه ولایت د غوربند په ولسوالۍ کې د خیشکو د قبیلـــې پـــه گاونـــډ کـــې اســـتوگنه لـــري٠
د غـــور ولایـــت کـــاکړ د دغـــه ولایـــت پـــه مرکـــز او ځینـــو نـــورو ولســـــوالیو کـــــې اســـــتوگنه لـــــري٠
د کابـــل ولایـــت د سروبي پـــه ولســـوالۍ کـــې هـــم یـــو شـــمېر کـــــاکړ پښـــــتانه اســـــتوگنه لـــــري٠
د لغمان ولایت کاکړ د دغه ولایت په مرکز د مهترلام د بنار پورې اړوند د دیوې او عمرزیو په کلیو کې استوگنه لري، چې د افغا نستان ستر مـورخ پـو هانـد محمـد حسـن کـاکړ د همـدې سـیمې کـاکړ پښـتون دی٠
د ننگرهار ولایت کاکړ د دغـه ولایـت د سره رود، بهسودو او چپرهـار پـه ولسوالیو کې استوگنه لري، چې د چپرهار کاکړو ته خلک په درنه سترگه گوري او د ستانه وو په نامه د دوی درناوی کوي٠

ketabton.com - The Digital Library

د هندوستان کاکړ:

په پښتنو کې به يوه داسې لويه او کوچنۍ قبيله نه وي، چې د هندوستان په بېلا بېلو سيمو کې دې شتون ونه لري. د دې له کبله چې پښتانه د لرغونو زمانو نه د سوداګريزو چارو د تر سره کولو او نورو خواريو او مزدوريو لپاره دې هېواد ته تلل او له بلې خوا هند د افغا نستان په ګاونډ کې يو هېواد و، چې موږ تل ور سره ښې اړيکې درلودې، له بله پلوه د تاريخ په اوږدو کې ډېرو پښتنو واکمنانو پر هندوستان واکمني کړېده، چې ښې بېلګې يې غلجيان (خلجيان)، لوديان او سوريان دي. د دغو واکمنيو په وخت کې ډېر پښتانه د منصبونو او د پوځي دندو د تر لاسه کولو لپاره دې هېواد ته تللي دي چې ځينو يې نوموړو پښتني واکمنانو ته د چوپړ په بدل کې ډېر جاګيرونه هم تر لا سه کړي دي.

د پيرنګيانو نه د هندوستان د خپلواکۍ تر وخته يعنې د ١٩٤٧ زېږدېز کاله پورې يوازې په هندوستان کې ٥٠ پښتني رياستونو شتون درلود، چې د دغو رياستونو مشري به يوه پښتون نواب ته ور په غاړه وه، چې دغو رياستونو په لړ کې کولای شو، چې د بهوپال، ټونک، فرخ اباد، رامپور، ملير، کوټلې او ځينو نورو نومونه واخلو.

کاکړ هم د نورو پښتنو په څېر د هندوستان په بېلا بېلو برخو کې مېشته دي، لکه د تاريخ حيات افغاني په قول چې: له ننه ١٤٦ کلونه وړاندې ليکل شوی دی، د هندوستان د هاريانا د ايالت دره تک د ضلعې په کوهانه نومې سيمه کې د کاکړو د اولادې د علي خېلو له ښاخ نه د ابو سعيدزي څانګه او نور کاکړ استوګنه لري ويل کېږي، چې په هند کې د

ketabton.com - The Digital Library

پښتون واکمن سلطان ابراهيم لودي د واکمنۍ په وخت کې د عبدالمالي يا عبدالعلي ابو سعيدزي کاکړ د سهيلي پښتونخوا د بوري له سيمې نه له خپلو دريوو وروڼو سره هندوستان ته ولاړ او په کوهانه کې مېشته شو. د سلطان ابراهيم لودي تر مړينې وروسته نوموړی بېرته خپل اصلي ټاټوبي بوري ته ستون شو، خو د هغه دوه نور وروڼه له نورو کاکړو سره هلته پاتې او همغلته مېشته شول، چې په هغه وخت کې د دوی شمېر ۳۰ تنه ښودل شوي دي. همدا راز د تاريخ حيات افغاني د ليکنې پر بنسټ د هند د اتهر پراديش د ايالت د بلند شهر په ولسوالۍ کې هم د پښتنو ۹۶ سيمې شته، چې په هغو کې ۱۲ سيمې يې زياتې مشهورې دي او هلته هم گڼ شمېر پښتانه کاکړ اوسي، په تېره بيا د دوی زيات شمېر په خورجه نومې سيمه کې هم مېشته دي، چې شمېر يې د۴۰۰۰ کسانو په شا او خوا کې اټکل شوی دی. همدا راز د هند په بينگال، دکن او د راجستان د مرکز په جيپور کې هم کاکړ استوگنه لري.

په دې وروستيو کې د هندوستان د جيپور په ښار کې د هندي پښتنو له خوا د "کاکړي گلدان" په نامه يوه ټولنه هم رامينځ ته شوه، چې موخه يې په دغه سيمه کې د پښتو ژبې او د پښتني دود او دستور ژوندي ساتل او وده ده. د دې ټولنې بنسټ اېښودونکې شيلپي بترا ده، چې ځان پښتنه کاکړه بولي او د پښتو ژبې او د کاکړو پښتنو د دود او کلچر را ژوندي کول غواړي.

ketabton.com - The Digital Library

د کاکړو قبیلې ته دویمه ځغلنده کتنه:

کاکړ د پښتنو په قبائیلو کې یوه لویه قبیله ده، که څه هم دا وخت د دې قبیلې اصلي مسکن د ژوب، لورالائې، کوئټې زیارت علاقه ده، لیکن دا قبیله تر دغه علاقو پورې محدوده نه ده؛ بلکې په کندهار، کوئټه، پشین او ضلع سبوئ کې هم په ډېر زیات تعداد کې پراته دي. د دې قبیلې په باره کې چې تر اوسه پورې څومره پلټنې شوي دي له هغو څخه صرف دومره معلومه شوې ده چې د دې قبیلې جد اعلی کاک نیکه نومېده. چې د سلطان غیاث الدین غوري په زمانه پنځه سوه اته اتیا (588) هجري کې په هرات کې یادوي. تر کومه ځایه چې د دې قبیلې د زیاتوالي خبره ده؛ نو زړه دا نه مني، چې کاک یا کاکړ نیکه به د دې قبیلې جد اعلی وو. البته دا زړه مني چې کاکړ نیکه به په دې قبیله کې یو ستر انسان وو او د دې قبیلې یو نومیالی روحاني پېشوا وو. د پښتنو په پخوانیو تاریخونو کې چې تر اوسه پورې منځ ته راغلي دي، د ځینو لویو قبائیلو ذکر نشته. تر اوسه پورې چې کوم جدید تحقیقات شوي دي، له هغو څخه دومره معلومېږي، چې دا قبیله تر کاک نیکه هم قریباً یو نیم زر کاله له مخه د پښتونخوا په دې سیمه کې چې د ژوب په نامه یادېږي موجوده وه. ولې چې له تاریخي شواهدو دا ثابته ده، چې په ژوب کې کومه قبیله د پښتنو د یو ستر قام په حېثیت ژوندون کوي. قریباً دوه نیم زره کاله پخوا هم په دې سیمه کې اوسېده او د دوی تهذیب او ثقافت له معمولي تغیر او تبدل سره اوس هم په هغه حال کې

ketabton.com - The Digital Library

دی. د دې خبرې دلالت د دوی هغه رسم و رواج هم کوي کوم، چې په قدیم آریایي رسوماتو او روایاتو کې رنګ دې. ځکه چې ځینو مؤرخینو د دوی جد اعلی کاک نیکه بللی دی. له دې کبله؛ نو که مونږ په دې بناء دا خبره رد کړو، چې که کاک نیکه د اسلامي دور سړی وو او دا قبیله د اسلامي دور پر له پسې پیداوار ده؛ نو بیا پخواني روایات یا د زړې زمانې غیر اسلامي رسمونه په دوی کې له کومه راغله، بې ځایه به نه وي د زړې زمانې رسمونه په هغه چا کې پاتې کېږي، چې د هغو نسلي سلسله له زړې زمانې سره تړون لري. د کاکړستان په باره کې چې د کومو قدیمو قبائیلو ذکر په تاریخ کې څه نه څه پیدا کېږي، له هغو څخه دا ښکاره کېږي، چې کاکړ قبیله په حېث د یوې لوې قبیلې دوه نیم زره کاله له مخه په داسې حال کې موجوده وه، چې ځینې ښاخونه یې هم درلود. د یورپ د اولني وخت مؤرخینو چې کوم تحقیقات کړي دي د هغو له رویه دا ثابته ده، چې د دې قبیلې یو ښاخ چې پښې نومېږي او په سانسکریت کې د پانیني په نامه یاده شوی دی، په درې نیم سوه قبل مسیح کې موجود وو او د دې قبیلې یو عالم چې په دغه نامه د افغانستان په پخواني تاریخ کې یاد شوی دې، د آریایي قبائیلو د علماو مشر وو، د اباسین په غاړه یې د ده مسکن ښودلی دی او د تاریخي حوالو په واسطه یې دا لیکلي دي، چې په هغه زمانه کې د آریانا په خاوره کې کومه ژبه ویل کېده، د هغې په علمي او تحریري ژبه جوړولو کې دې عالم ډېر لوی لاس درلود او د سانسکریت نوم په دغه علمي ژبه هم ده ایښې وو. یو مشهور پښتون محقق مولانا محمد امین خوګیاڼي په خپل مضمون (افغان) کې چې د پېښور په رساله پښتو کې چاپ شوی وو، لیکلي دي: چې دغه پنړي قبیله د کاکړو

ketabton.com - The Digital Library

د یو ښاخ چې بابي نومېږي، یوه څانګه وه. یو بل لوی محقیق مولانا محمد اسحاق شهید چې په سانسکریت کې یې ډېر ښه علم درلود ویلي دي چې: د آریانا ولسي ژبې علمي کولو لپاره علماء را غونډ شول، نامانوسه او بې خونده الفاظ یې ځینیې ووېستل او د سانسکریت په نامه یې یوه علمي ژبه جوړه کړه. له دې څخه ثابته شوه چې دا ژبه (سانسکریت) په هغه زمانه کې جوړه شوېده او دغه قبیله پنړي چې نن هم په کاکړو کې وجود لري، په هغه زمانه کې هم وه. علاوه له دې مونږ ته د څلورو پخوانیو وید او هندي راګو هم دا معلومېږي، چې د هغې زمانې سرودونه په هماغه طرز دي، په کوم طرز چې د کاکړۍ غاړو لنډې لنډې مصرې له اووه څخه مترانه سېلابه جوړې دي او دغومره مختصر سرونه یې درلود... کېدای شي چې دا سرونه د وید او د لنډو مصرعو مطابق جوړ شوي وي. په هر حال دا یو جلا بحث دی. غرض دا دی چې دغه شعري ادب د پښتنو په نورو قبائېلو کې په دې رنګ او په دې وزن وجود نه لري. که چېرې د پښتنو په یو بله پخوانۍ قبیله کې دا ډول ادب وای؛ نو دا خبره پورې تړل کېدای شوای، چې کاکړو له هغو څخه اخیستی دی. هغه هم په داسې صورت ممکن وه، چې هغه قبیله یا خو بېخي ور څېرمه وای یا یې ګډ ژوند ور سره کولای. موجوده تحریري تحقیقات دا څرګندوي چې د مسیح تر پیداېښ قریباً اته نه سوه کاله له مخه چې کومه قبیله ژوب ته راغلې وه، هغه کاسیان وو. لاکن مونږ دا ثبوت ته نشو رسولای چې دا قبیله چې دلته راغله، نو دوی له ځان سره دغه منفرد شعري ادب هم راووړ یا دوی په دې ادب پوهېدل ځکه چې کاسیان ټول ژوب ته نه ولاړ؛ بلکې یوه برخه یې له کرد قبیلې سره د شال او بولان په ناوې کې

ketabton.com - The Digital Library

پاتې شوه او بله برخه یې په ژوب کې مېشته شوه او درېیمه برخه یې د خېبر په لار پېښور او بیا کشمیر ته ورسېده. په خېبر کې د دوی یو ښاخ د شینوارو په نامه اوس هم موجود دی او په تاکال پېښور کې د اربابانو په نوم تر اوسه پورې یادېږي، لاکن دغه شعري ادب نه خو د کوئټې په کاسیانو کې وجود لري او نه په شینوارو کې او نه یې اثر د پېښور په سیمه کې ښکاره کېږي. له دې څخه ثابته شوه، چې دغه شعري ادب چې یوازې د کاکړ قبیلې ډېره لویه ادبي سرمایه ده، له بل چا نه وه اخیستل شوی؛ بلکې د دوی خپل دی، ځکه چې دا ادب له ډېرې زمانې څخه د شعري صنعت له لحاظه پوخ او مکمل را روان دی؛ نو د دې لپاره مونږ کمه موده کې دومره لوړتیا پیدا کولای شو پس؛ نو چې د یوې قبیلې شعري ادب دومره قدیم شي د هغه قبیلې په قدامت باندې دا تر ټولو روښانه دلیل دی.

له ادب علاوه د یوې قبیلې یا نسل په قدامت کې رسم، رواج او روایات هم ډېر لاس لري. په کاکړ قبیله کې اوس هم د ډېر پخواني آریایي تهذیب او روایاتو پالنه کېږي. مثلاً د هلکانو په غوږ کې لشتئ اچول، د نېک شګون لپاره په پښه کې کړه اچول، د هلکانو شکریې پرېښودل، د سندور استعمال، د سواستیکا نښان او داسې نور... ډېر رسمونه شته، چې له ډېر پخواني مجوسي او بودایي مذاهبو سره تعلق لري.

په ژوب کې فورټ سنډېمن ته نږدې د آتش پرستانو د زمانې آثار اوس هم موجود دي. البته د بوتانو آثار نشته. په دوکئ کې په یو غره کې د قدیمې زمانې په کاڼو باندې لیکلي داسې نښانونه موجود دي، چې له هغه څخه په دې سیمه کې د یو قدیم مذهب وجود ثابتېږي.

د کاکړو په باره کې که څه هم پوره معلومات لا تر اوسه پورې لاس ته نه

ketabton.com - The Digital Library

دي راغلي، لاکن په دې سر بېره مونږ د لوړو دلایلو په بناء دا ویلای شو، چې دا قبیله لکه څرنګه چې ځینو تاریخ پوهانو د اته نهه سوه کالو بللې ده، دغسې ده. په خپله د ژوب له نامې څخه څرګنده ده چې دا نوم دې قبیلــې قریبــاً څلــور زره کالــه پخــوا لــه ځــان سره راوړی دی. دا نوم په تاریخ کې صرف یو ځای اوړېدل کېږي او هغه څلور زره کالـه له مخه د زاب په نامه په هغه وخت کې یـاد شـوی دی، چـې د آسـوري قام جنګونه د زاګروس د علاقې چې د عراق او ایران په منځ کـې ده لـه خلقو سره کېدل او آسوریانو د خپل حکومـت آخېـري مشـرقي سرحـد زاب بللې وو، چې سوکه سوکه د لب او لهجې له تغېر سره په ژوب بـدل شو. دلته باید دا څرګنده کړو، چې د آسوریانو مذهب آتش پرسـتي وه. له دې امله ممکن ده، چې د فورټ سنډېمن په خـوا کـې آتـش خانـه د هغې زمانې له آثارو څخه وي او دغه شان د سواستیکا نښان هم پـه هغـه زمانه کې راغلی وي، ځکه چې دا نښان د هغو قومو هم مذهبي نښان وو. د دوه درې سوه کالو په تاریخ مثلاً احبات افغاني، صولت افغاني، مخزن افغاني، خورشید جهان او داسې نورو... د تاریخ په کتابو کې چې قریب قریب یو له بله ماخوز دي او صرف په اولسي روایاتو یې اکتفا کـړې ده. لیکلي دي چې: د قیس عبدالرشید درې زامن وو. د یوه نـوم سـړبن، د بل نوم غورغشت یا غرغښت او د درېیم نوم بېټني یا بېټ وو. دوی وایي: چې کاکړ د غرغشت اولاده ده، یعنـې کـاکړ ابـن واني ابـن غورغشـت. د غورغشـت زمانـه 388 هجـري ټاکـل کېـږي او د قـیس زمانـه 300 هجري. د غورغشت نامـه لیکـوال دوسـت محمـد کـاکړ او شـېر محمـد ګنډاپور د کاکړ نیکه زیارت لپاره هرات ته تللي وو او دا ثابته ده چـې د کـــاکړ نیکـــه زیـــارت پـــه هـــرات کـــې موجـــود دی.

ketabton.com - The Digital Library

د کاک نیکه په اولاد کې مشهوره قبیله سنزر خېل او سنټیا دي. سنزر خېل د سنزر نیکه اولاد او سنټیا د سنټ نیکه دي. د کاکړو سترې سرداري هم دې دوه قبیلو کې تقسیم دي. په دغه دواړو قبیلو کې ډېر پیاوړي سرداران تېر شوي دي او دوی د خپلې خاورې او اسلام لپاره په بېلو بېلو وختونو کې ډېرې کارنامې کړي دي او له مسلمان پاچاهانو سره یې د هندوستان په جنګو کې لویه برخه اخیستې ده، مثلاً: ملک یار غرشین چې له شهاب الدین غوري سره یې د ملتان په جنګ کې کومه مېړانه ښکاره کړېده، هغه په تاریخ کې ښکاره ده. بیا له احمد شاه ابدالي سره چې بکیر نیکه کومه ملګرتیا کړې ده او د هغه په وجه جوګیزئ خاندان ته احمد شاه ابدالي د ژوب د علاقې سرداري ورکړه. د هغه ثبوت په تاریخ کې موجود دی. همدغه رنګه چې د ډیلي پاچا فرخ سمېر سره پانیزئ کاکړانو کومه بهادري ښکاره کړه، د هغه په عوض کې یې دوی ته د خپلې علاقې سرداري ورکړه. په 1786م کې چې انګرېزانو دې سیمې ته هم د اقتدار لاسونه راوغځول؛ نو کاکړ قام د خپلې خاورې د حفاظت او آزادۍ لپاره له دوی سره کلک جنګونه وکړل. په دې جنګونو کې سردار عبدالله پانیزي، سردار فیض محمد خان پانیزي، سردار شاه جهان خان جوګیزي، سردار دوست محمد خان جوګیزي او سردار بنګل خان جوګیزي انګرېزانو ته ډېر تاوانونه ورسول. آخېر په 1888م کې چې په قبائیلو کې بې اتفاقي راغله او انګرېزانو هغه زړه هندوستانۍ پالیسي-دلته هم اختیار کړه؛ نو دوی له انګرېزانو سره سوله وکړه او انګرېزانو سردار دوست محمد خان جوګیزی چې د موجوده نواب محمد خان

ketabton.com - The Digital Library

نیکـــــــــه وو د کـــــــــاکړو نـــــــــواب
تسلیم کړ.

د کاکړو وطن ژوب په باره کې مشهوره ده؛ چې د ژوب خاوره د سمندر د ماهي په شا واچوې؛ نو ماهي په سمندر کې سر را پورته کړي چې اوف!!! دا د ژوب خاوره ده. د کاکړو وطن دوستۍ او له خپلې خاورې سره د ډېرې مینې یو ثبوت دا دی چې د دوی وړې وړې نجونې او پېغلې هم د خپلې خاورې ستاینه په خپلو غاړو کې کوي، څکه خو یوې کاکړې پېغلې دا غاړه چې:

د ســــــنزر نیکـــــــــه پـــــــــه محځـــــــــه
ګـــــــادۍ مـــــــــه پرېـــــــــږده لالـــــــــکه
دا غـــــــــر زمـــــــــونږ د نیکـــــــــانو
اوس پـــــــر نـــــــاچ ګـــــــر جـــــــوړ کـــــــۍ مېمانـــــــو

د زړه له سوزه هغه وخت ویلې وه، چې انګرېزانو په دې سیمه کې رېلوایي لائن جوړاوه، لکه څرنګه چې کاکړان د خپلې خاورې او ازادۍ په پالنه کې ننګیالي دي، دغسې دا قام د ادب په مېدان کې هم په پښتونخوا کې د لوړ نوم خاوند دی. اوس هم په دې قام کې شاعران، ادیبان، تاریخ دانان او عالمان په دومره تعداد کې موجود دي، چې شاېد د پښتونخوا په بله قبیله کې به نه وي. عموما په ټول افغانستان کې کاکړان اوسېږي، په ځینو ځایونو کې په پښتو او په ځینو ولایتونو کې په دري خبرې کوي، چې د دري ژبې بېلګې یې په هرات، بادغیس او غور

ketabton.com - The Digital Library

ولایتونـو کـې روښـانه لیـدل کیـږي، پـه دې درې ولایتونـو کـې اکـثر تایمني کاکړ اوسیږي.
په افغانستان او هندوستان کې مو د کاکړو سیمې په لومړۍ ځغلنده کتنه کې در وپېژندې، اوس په پښتونخوا او د نړي پـه نـورو هېوادونـو کـې د کاکړو سیمې در پېژنم.

کاکړ په پښتونخوا کې:

۱- کوټه:

کوټه، هنه، غبرگ، کچلاغ، سره غوړگۍ، نوی کلی او کوټوال.

۲- زیارت:

زیارت، ژرنده، ورچوم، احمـدون، گـوگۍ، چـونگۍ، کـڅ، منـه، چینـه، سنځاوی، ریگوړه، سملن، پوئ، بغاوه.

۳- مسلمباغ:

مسلم باغ، کان میترزی، تور غبرگی او چرمیان.

۴- کاریزات:

کاریزات، خانزی، بلوزی، شرنه، گوال، خانی، زرغون او رود ملازی.

۵- سیوی:

سیوی، کړک، خجک، زردالو او کهوست.

٦- ژوب:

ژوب یا ږوب، شېرک کلا، مرغه، کیبـزي، شـاهیغالو، پلـن کلـی، بنـدات، موسی زي، قمردین، لاکا بند، اغبرگی، سورکڅ، مینا بـازار، زارو زي، زرد او مسافر پور.

ketabton.com - The Digital Library

۷- کلا سیف الله:

کلا سیف الله، ګوال، حیدرزي، شرن، جوګیزي، تریخ کلی، سیب زي، باران کلی، چارګل برج، تانیشپه، تنګی، زیرت، کلی چینه، سنځل بند، باغ، انځرګۍ.

۸- لورالای «بوری»:

بوری، پټان کوټ، زنګي واله، پوټی، ټاټۍ، باور، درګی، شبوزي، میختز، کینګري، راړاشم، ژېړ کاریز، رودلین، خانکی، اصغر لون او نوا کلی.

۹- پشین:

پشین، سرانان، یاروبرشور، توبه، کاکړي او ګانګلزي.

۱۰- چمن:

چمن، نورک، سلیمانخېل، مئ زي، حبیب زي، عبدالرحمان زي او مجک.

په پنجاب کې هم ډېر زیات کاکړ پراته دي نور په پېښور، مستونګ، اصفهان او سیستان کې هم په ګڼ شمېر کاکړ پراته دي. کاکړ په برما، سریلانکا، افریقا، امریکا او نورو ... ډېرو هېوادونو کې هم شته، خو دا نه شو ویلای، چې هغه له کاکړو سره څه اړیکې لري.

ketabton.com - The Digital Library

د کاکړو د قبیلې مشهور شخصیتونه

۱- مولوي حبیب الله مشهور په محقق کندهاري۰
۲- د پښتو ژبې ستر لیکوال، محقق او نوماند مؤرخ ارواښاد عـــــلامه عبدالحی حبیبي، چې په سلګونو کتابونه او په زرګونو علمي مقالې یې لیکلي دي ۰
۳ - د پښو ژبې شاعر پیر محمد کا کړ ۰
٤- د پښتو ژبې شاعر دوست محمد کاکړ ۰
۵- د پښتو ژبې شاعر شمس الدین کاکړ۰
٦- د پښتو بوستان منظومه شاعره زرغونه کاکړ ۰
۷- د افغانستان وتلی مؤرخ پوهاند ډاکټر محمد حسن کاکړ ۰
۸- ارواښاد پوهاند عبدالغفار کاکړ ۰
۹- عبدالعلي اخندزاده کاکړ ۰
۱۰- د هېواد د خپلواکۍ د لارې ملي مبارز حاجي محمد ایوب کاکړ۰
۱۱- شهید ملک احد کاکړ، چې په ۱۸۹۳ زېږدیز کال کې په پښین کې د انګرېزانو له خوا شهید شو۰
۱۲- میا عبدالحکیم کاکړ مشهور په نانا صاحب۰
۱۳- سخي خان احمد خان د سهیلي پښتونخوا د کچلاغ د سیمې پانیزی کاکړ۰
۱۴- د سهیلي پښتونخوا نامتو لیکوال او مؤرخ پروفیسر ولي محمد خان سیال کاکړ۰
۱۵- د پښتو ژبې لیکوال خانزمان کاکړ ۰

ketabton.com - The Digital Library

۱٦- د پښتو ژبې لیکوال محمد فاروق خان کاکړ۰

۱۷- شهید مولوي عبدالغفار بریالی کاکړ۰

۱۸- عبدالسلام جوگیزی۰

۱۹- ډاکټر کرام الدین کاکړ۰

۲۰- خان محمد سرور خان کاکړ۰

۲۱- د میرویس خان هوتکي د پوځ مشر یونس خان کاکړ۰

۲۲- ملک حاجي نور علي کاکړ۰

۲۳- ملا دادالله کاکړ۰

۲٤- ډاکټر فیض الله کاکړ۰

۲۵- ملا بورجان کاکړ۰

۲٦- سردار شاه وزیر کاکړ۰

۲۷- ایډوکیټ عزیزالله خان کاکړ مشهور په عزیز ماما۰

۲۸- عبدالغني خان غنو کاکړ پانیزی۰

۲۹- شهېد مولوي محمد ابراهیم همیم کاکړ.

۳۰- ملا محمد رباني۰

۳۱- د افغانستان د پوځ پخوانی جنرال هاشم خان کاکړ۰

۳۲- د پیرنگیانو پر خلاف مبارز شهید شېرجان کاکړ، چې په ژوب کې اعدام شوی و۰

۳۳- سردار شېرک کاکړ۰

۳٤- ډاکټر صادق فطرت ناشناس۰

۳۵- جنرال عبدالوحید کاکړ او داسې ډېری نور... .

ketabton.com - The Digital Library

میا عبدالحکیم رحمه الله

میا عبدالحکیم رحمه الله د میا سکندر شاه رحمه الله زوی، په خټه کاکړ، چې په کال ۱۰۷۰ لمریز کې زیږېدلی، زیږېدلو ځای یې د افغانستان کندهار ولایت دی. لومړنۍ زده کړې یې د کاکړو دکورنۍ له دیني علماء وو څخه کړي او بیا یې ننګرهار او پېښور ته سفرونه کړي دي. کله چې میا صاحب سید لعل محمد ننګرهاري ولید، د استعداد او کفایت له نظره یې هغه ته د لازیاتو زده کړو لپاره پېښور ته د سفر لارښوونه وکړه، د هغه د لارښوونې سره سم پېښور ته ولاړ او هلته یې د میا عبدالغفور صاحب څخه دیني زده کړې: (صرف، نحوه، اصول تفسیر، اصول حدیث، اصول فقه، علم تفسیر، علم حدیث، علم عقاید، علم فقه او علم سیرت) پیل کړي، چې په تاریخ کې د خپلې زماني د ښو علماوو په قطار کې وشمېرل شو. د علم او عرفان د نشر اشاعت تدریس او ترویج په نیت بېرته کندهار ته راغی. په کندهار کې یې د علم او تدریس نه علاوه په دعوت او تبلیغ پیل وکړ او د خلکو د ډېر محبوبیت سره مخ شو. په کال ۱۱۲۱ لمریز کې چې د مېرویس نیکه پادشاهي وه، کندهار یې د علم مرکز وګرځاوه او خپله مېرویس خان بابا د میا صاحب عبدالحکیم ډېر عقیدتمند وو. تر هغه وروسته په کال ۱۱۴۲ لمریز کې د افغانستان پادشاه شاه حسین هوتک شو. د شاه حسین هوتک په دور کې د میا صاحب عبدالحکیم رحمه الله د تعلیم، تدریس او دعوت د لارې منتقدین په حېرانېدونکي صورت سره

ketabton.com - The Digital Library

زیات شول، د لر او بر څخه به ورته ډېر خلک راتلل، دغه حالت شاه حسین هوتک ونه شو زغملای او فرمان یې صادر کړ، تر څو میاصاحب عبدالحکیم رحمه الله کندهار ترک کړي. میا صاحب مجبور شو او هجرت یې وکړ. دا، د ده اولاده او ټول زده کوونکي یې د لوی افغانستان بېلا بېلو برخو ته کډن شول، لکه: غزني، کابل، پروان، ننگرهار، بلوچستان او خیبر پښتونخوا ته ولاړل. شاه حسین هوتک بنه ورځ ونه لیده او د نادر افشار لخوا د کورنۍ له غړو سره ووژل شو. یو شاعر وایي:

میا صاحب یې وویست شاه حسین له کندهاره
غرقه یې پادشاهي شو د ولیانو له گفتاره.

عبدالرحمن بابا فرمایي:

په هر چا چې د غضب لېنده کړي کشه
خطا نه دروميي گوزار د درویشانو.

ملا میر محمد ولد ملا دوست محمد ولد ملا محمد عثمان ولد ملا لعل محمد ولد ملا عبدالستار، چې په همدې ترتیب سره یې د نسب لړۍ د میا عبدالحکیم او له هغه نه وروسته دا لړۍ د غرغښت بابا، بیا کاک نیکه او ان تر حضرت قیس عبدالرشید رحمه الله پورې رسېږي.

ketabton.com - The Digital Library

ملا دوست محمد رحمه الله

ملا دوست محمد یو مخور دیني او علمي شخصیت و، چې اصلي ټاټوبی یې کندهار او له کندهاره بیا ننگرهار ته را کډن او د ننگرهار د بهسودو په ولسوالۍ کې مېشت شوی دی. نوموړي دوه زامن درلودل، یو یې ملا میر محمد رحمه الله او بل یې ملا نور محمد رحمه الله نومېده.

۱- ملا میر محمد رحمه الله

ملا میر محمد رحمه الله یو لوی دیني شخصیت وو، چې اوه زامن درلودل:

۱- مولوي محمد جان

۲- مولوي محمد یعقوب

۳- مولوي محمد سالم

۴- ملا ظفر گل

۵- مولوي محمد جعفر

٦- ملا محمد اکبر

۷- ملا دوست محمد.

۲- ملا نور محمد رحمه الله

ملا نور محمد رحمه الله هم یوه لوی دیني عالم و، چې یو زوی یې د ملا راز محمد په نوم درلوده.

ketabton.com - The Digital Library

۱- د ملا میر محمد لومړی زوی مولوي محمد جان

مولوي محمد جان هم یو دیني عالم وو، نوموړي دوه زامن درلودل، چې مشر زوی یې عبدالرحمن او دویم یې عبدالمالک وو.

د مولوي محمد جان د مشر زوی عبدالرحمن د زامنو پېژندنه:

عبدالرحمن درې زامن درلودل، چې عبارت دي له:

۱- سیدالرحمن، ۲- فضل الرحمن، ۳- سیف الرحمن.

د عبدالرحمن د لومړي زوی سید الرحمن پېژنده:

د ډاکټر سیدالرحمن د زیږېدلو ځای د ننگرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د کاکړانو کلی دی، ډېر متدینه او همتناکه انسان وو، نوموړی د طبي ببړنیو زده کړو انستیتوت څخه فارغ شوی وو، چې د جهاد په دوران کې یې مجاهدینو او عامو وگړو ته پوره پوره خدمتونه کړي دي.

ډاکټر سید الرحمن دوه زامن درلودل:

۱- شمس الرحمن، ۲- محمد قسیم.

د ډاکټر سید الرحمن د مشر زوی شمس الرحمن پېژندنه:

شمس الرحمن د سید الرحمن زوی، د زیږېدلو ځای یې د ننگرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د کاکړانو کلی دی. ښوونځی یې تر دولسم ټولگي لوستی وو. نوموړي په کال ۱۳۹۳ لمریز د ننگرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د ستر غازي امان الله خان په لېسه کې د ښوونکي په حیث دنده مخته وړله.

ketabton.com - The Digital Library

د ډاکټر سید الرحمن د دویم زوی محمد قسیم پېژندنه:

محمد قسیم د سید الرحمن دویم زوی، د زېږېدلو ځای یې د ننګرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د کاکړانو کلی دی. ښوونځی یې تر لوستی لوستی وو. نوموړي په کال ۱۳۹۳ لمریز د ننګرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ په محمدي صاحبزاده لیسه کې د ښوونکي په حیث دنده مخته وړله.

د عبدالرحمن د دویم زوی فضل الرحمن پېژنده:

فضل الرحمن د زېږېدلو ځای یې د ننګرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د کاکړانو کلی دی، ډېر متقي، دینداره او یو با احساسه انسان وو، نوموړي درې زامن درلودل، چې:

۱- محمد جان، ۲- محمد نعمان، ۳- محمود.

د فضل الرحمن د لومړي زوی محمد جان پېژنده:

محمد جان یو متدینه او د ښو اخلاقو څښتن وو، د زېږېدلو ځای یې د ننګرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د کاکړانو کلی دی، نوموړي منځنۍ طبي زده کړې کړې وې.

د فضل الرحمن د دویم زوی محمد نعمان پېژنده:

محمد نعمان د فضل الرحمن زوی، چې په کال ۱۳۶۱ لمریز کې د ننګرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د کاکړانو په کلي کې زېږېدلی دی. د وخت د ستونزو له امله پېښور ته مهاجر او لومړنۍ او منځنۍ زده کړې

ketabton.com - The Digital Library

یې هلته سرته رسولي دي، لیسانس دوره یې د ننګرهار ولایت د خراسان له پوهنتونه د اقتصاد پوهنځي په برخه کې بشپړه کړې ده، نوموړی اوسمهال په خراسان پوهنتون کې د انګلیسي ژبې استاد دی.

د فضل الرحمن د درېیم زوی محمود پېژنده:

محمود چې د زیږېدلو ځای یې د ننګرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د کاکړانو کلی دی، ما ته د لاسته راغلو معلوماتو په اساس نوموړی د ننګرهار پوهنتون د ژبو او ادبیاتو له پوهنځي فارغ شوی دی.

د عبدالرحمن د درېیم زوی سیف الرحمن پېژنده:

سیف الرحمن چې د عبدالرحمن درېیم زوی وو، د زیږېدلو ځای یې د ننګرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د کاکړانو کلی دی، ما ته د لاسته راغلو معلوماتو په اساس نوموړی یو ښه ښوونکی وو، د بچیانو د روزنې ترڅنګ یې بزګري هم کوله. سیف الرحمن هېڅ اولاد نه درلود.

د مولوي محمد جان د کشر زوی عبدالمالک د زامنو پېژندنه:

عبدالمالک دوه زامن درلودل، چې یو یې عبدالرازق او بل یې عبدالخالق دی.

د عبدالمالک د مشر زوی عبدالرازق پېژنده:

عبدالرازق یو متدینه او د ښو اخلاقو څښتن وو. د زیږېدلو ځای یې د ننګرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د کاکړانو کلی دی، نوموړي په دولت

ketabton.com - The Digital Library

کې د مامور په حیث کار کولو او په ټول چم کې یې په مامور صاحب شهرت درلود. نوموړي پنځه زامن درلودل، چې مخکې به یې انشاءالله هر یو در وپېژنم.

د عبدالمالک د کشر زوی عبدالخالق پېژنده:

عبدالخالق په کال ۱۳۳۲ لمریز د ننگرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د کاکړانو کلي په یوه دینداره کورنۍ کې زېږېدلی دی. په کال ۱۳۴۰ لمریز کې د بهسودو ولسوالۍ د محمدي صاحبزاده په ښوونځي کې شامل او لومړنۍ زده کړې یې هملته بشپړې کړې دي، د نورو زده کړو لپاره بیا د ننگرهار عالي په لیسه کې داخل او په کال ۱۳۵۲ لمریز کې د ننگرهار له لیسې د دولسم ټولگي څخه په عالی درجه فارغ شوی دی. له ۱۳۵٦ لمریز - ۱۳۵۸ لمریز پورې له وطن څخه د دفاع په خاطر د عسکرۍ سپېڅلې دنده اجرا کړه. په ۱۳۷۴ لمریز کال کې یې په گمرک کې دنده واخیسته او هلته د مامور په حیث مقرر شو، په گمرک کې له دندې کولو نه وروسته له کال ۱۳۸۱ - ۱۳۹۲ل یې د جلال آباد په ښار کې یو درمل پلورنځي وو او هلته یې کار کاوه. په کال ۱۳۹۲ لمریز د چنگاښ (سرطان) په اتمه نېټه د مازیگر په څلورو بجو د زړه د ناروغۍ له امله وفات او د کاکړانو په کلي کې خاورو ته وسپارل شو. عبدالخالق دري نارینه اولادونه لري، چې وروسته به یې انشاءالله در وپېژنم.

ketabton.com - The Digital Library

د عبدالرازق د زامنو پېژندنه:

۱- مولوي انصار احمد د عبدالرازق زوی: انصار احمد په کال ۱۳۵۱ لمریز د ننګرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د کاکړانو کلي په یوه دینداره کورنۍ کې زېږېدلی دی. د وخت د ناخوالو له امله یې خېبر پښتونخوا ته هجرت وکړ. خپلې لومړنۍ زده کړې یې د الهجرت والجهاد په مدرسه کې بشپړې کړي دي، ثانوي دوره یې د امام ابو حنیفه رحمه الله په عالي دارالمعلمین کې پوره او په کال ۱۳۷۳ ل کې یې له عالي دارالمعلمین څخه دیپلوم ترلاسه کړ. نوموړي د دیني زده کړو ترڅنګ د انګلیسي او کمپیوټر د زده کړي کورسونه هم تعقیب او ولوستل. په پښتو، دري، عربي، انګلیسي او اردو ژبو بشپړ تسلط لري. انصار احمد د هېواد د بچیانو د سالمې روزنې لپاره د ښوونکي سپېڅلې دنده د خپل ځان لپاره وټاکله او هېواد ته له راستنېدو وروسته یې د هېواد په بېلابېلو ښوونځیو کې د ښوونکي سپېڅلې دنده مخته ویوړله. مولوي انصار احمد څلور زامن لري، چې عبارت دي له:

۱- حارث، ۲- عمر، ۳- مصطفی، ۴- مرتضی.

۲- مولوي حمایت الله د عبدالرازق زوی: په کال ۱۳۵۴ ل د ننګرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د کاکړانو کلي په یوه دینداره کورنۍ کې زېږېدلی دی. پېښور ته د وخت د ناکردو له امله مهاجر او خپلې لومړنۍ زده کړي یې د ابو سفیان رضی الله عنه په مدرسه کې بشپړې کړي دي. په کال ۱۳۷۳ ل کې یې د ثانوي زده کړو سند د امام ابو حنیفه رحمه الله له مدرسې ترلاسه کړ. له دې وروسته یې په مرکز علوم اسلامیه کې د

ketabton.com - The Digital Library

حدیثو دوره وکړه. هېواد ته له راتلو وروسته په کال ۱۳۸۱ ل کې د ننگرهار پوهنتون د ژبو او ادبیاتو پوهنځي څخه یې په عربي ادبیاتو کې د لیسانس تر کچې زده کړې وکړې. د هېواد په مختلفو ادارو کې یې په مختلفو ځانگو کې دندې اجراء کړې دي. مولوي حمایت الله څلور زامن لري، چې عبارت دي له:

۱- صلاح الدین، ۲- عامر، ۳- طارق، ۴- سهیل.

۳- امدادالله د عبدالرازق زوی: د زېږېدلو ځای یې د ننگرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د کاکړانو کلی دی. په کال ۱۳۹۱ ل کې د ننگرهار پوهنتون د ښوونې او روزنې د پوهنځي زده کړیال وو، چې د زړه د ناروغۍ له امله یې له نړۍ سره خدای په اماني وکړه.

۴- عبدالباسط د عبدالرازق زوی: د زېږېدلو ځای یې د ننگرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د کاکړانو کلی دی. نوموړی په کوچنیتوب کې وفات شوی دی.

۵- عبدالفتاح د عبدالرازق زوی: چې د عبدالرازق وروستی زوی دی، د زېږېدلو ځای یې د ننگرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د کاکړانو کلی دی. نوموړی په کوچنیتوب کې وفات شوی دی.

ketabton.com - The Digital Library

د عبدالخالق د زامنو پېژندنه:

۱- وحیدالله د عبدالخالق زوی: په کال ۱۳٦۴ ل. د هجرت په دیار پېښور کې زېږېدلی دی. لومړنۍ زده کړې یې د غلام دستګیر شهید په ښوونځي کې کړي، د لېسې دوره یې د محمدي صاحبزاده په لېسه کې په کال ۱۳۸۴ ل کې پوره کړې ده او په کال ۱۳۹۵ ل کې یې د الکوزي طبي علومو انستیتوت څخه د فارمسي په څانګه کې د فارمسست په حیث دیپلوم ترلاسه کړی دی. ډاکټر وحیدالله درې زامن لري، چې عبارت دي له:

۱- ادریس، ۲- عباس، ۳- صهیب.

۲- اسدالله د عبدالخالق زوی: په کال ۱۳٦۸ ل د هجرت په دیار پېښور کې زېږېدلی دی. لومړنۍ زده کړې یې د غلام دستګیر شهید په ښوونځي کې کړي، د لېسې دوره یې د محمدي صاحبزاده په لېسه کې په کال ۱۳۸۹ ل کې پوره کړې ده. د کانکور ازموینې له لارې د ننګرهار پوهنتون د سیول انجینرۍ پوهنځي ته کامیاب او له همدې پوهنځي څخه یې په کال ۱۳۹۳ ل کې د لیسانس دیپلوم ترلاسه کړ. نوموړی له فراغت وروسته په بېلابېلو دولتي او غیر دولتي اداراتو کې د انجینر په حیث دندې اجراء کړې دي. انجینر اسدالله دوه زامن لري، چې عبارت دي له:

۱- خبیب، ۲- خذیفه.

ketabton.com - The Digital Library

۳- عبیدالله د عبدالخالق زوی: پـه کـال ۱۳۷۲ ل د هجـرت پـه دیـار پېښور کې زېږېدلی دی. هېواد ته له راستنېدو وروسته یې د لېسې دوره په محمدي صاحبزاده لېسه کې په کال ۱۳۸۰ ل کې تکمیله کړې ده. د ښوونځي له لوستلو سره سره یې د خیـاطۍ د مسلک یـادولو هڅـه هـم وکړه، چې اوسمهال د خیاطۍ دنده مخته وړي.

۲- د ملا میر محمد دویم زوی مولوي محمد یعقوب

مولوي محمد یعقوب هم یو دیني عالم وو، نوموړي دیني زده کـړې پـه خصوصي بڼه ترسره کړې وې. درې مېرمنې یې درلودې، چې په ترتیب سره به یې د هرې مېرمنې د بچو یادونه وشي.

۱- د مولوي محمد یعقوب د لومړۍ مېرمنې د بچو پېژندنه:

مولوي محمد یعقـوب لـه لـومړۍ مېرمنـې څخـه دوه زامـن او یـوه لـور درلوده.

۱- ملا محمد شریف د مولوي محمد یعقوب زوی: په کـال ۱۲۸۸ ل. د ننګرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د کـاکړانو کـلي پـه یـوه روڼ انـده او مدبره کورنۍ کې دې نړۍ ته راغلی دی. لـه خپـل تـره مولـوي محمـد جعفر څخه دیني زده کړې کړې وې، وروسته د دینې تعلیم له پوره کولو یې د هېواد بجیانو ته دیني تعلیم ورکاوه، ډېری شاګردان یـې وروزل. د خپلې قریې یو ښه امام او خطیب سره سره د خپلې کـورنۍ مشـر پـاتې شوی دی. د متدینتوب او ښو اخلاقو ترڅنګ یوه مینه ناک، مدبر، سوله

ketabton.com - The Digital Library

پرست او انسان دوست شخص وو. ملا محمد شریف په کال ۱۳۷۲ ل. کې د ورپېښې ناروغۍ له امله له دې نړۍ څخه سترگې پټې کړي او د کاکړانو کلي په پلرنۍ هدیره کې خاورو ته وسپارل شو. ملا محمد شریف څلور زامن درلودل، چې عبارت دي له:

۱- محمد داود، ۲- محمد مسعود، ۳- عبدالغفور، ۴- مولوي محمد جان.

۲- ملا عبدالقدوس د ملا محمد یعقوب زوی: په کال ۱۲۹۸ ل. د ننگرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د کاکړانو کلي په یوه روڼ انده او مدبره کورنۍ کې دې نړۍ ته راغلی دی. لا د ځلوېښتو ورځو نه وو، چې د مور له خوږو بې برخې شو، پلار یې هغه د سلوزیو د کورنۍ یوې مېرمنې ته ورکړ، دغې مبارکې مېرمنې د مولوي عبدالقدوس تر اوه کلنۍ پورې پالنه وکړه، بیا وروسته له اوه کلنۍ یې بېرته خپل پلار ته وسپاره. دیني زده کړې یې له خپل والد او له خپل تره محمد جعفر څخه وکړې، ډېر متقي او ایماندار شخص وو، اویا (۷۰) کاله یې د امامت سپېڅلې دنده مخته یوړله. په کال ۱۳۴۲ ل. کې د ځلوېښتو کلونو په عمر د عسکرۍ لپاره ځاځې منگل ته سوق شو، چې دوه کاله یې عسکري وکړه او په عسکرۍ کې یې هم امامت کاوه. شاعري یې هم کوله چې دلته یې د عسکرۍ د وخت یوه بېلگه راوړم:

عمر برباد رابانـدې تېر شو په منگل کې
لکه برباد تېر شي بادونه په ځنگل کې

ketabton.com - The Digital Library

مولوي عبدالقدوس د ژوند بلا کړاوونه ګاللي دي، یوه ورځ د مولوي صاحب په پښه کې حېزی یا حرېزی ننوتی وو، له درده یې ډېر په عذاب وو، د ده مشر ورور مولوي محمد شریف چې هغه مهال د خپلې خسرګنۍ (محمد میر) کره د بهسودو په ځان آباد سیمه کې اوسېده. نوموړی چې کله د خپل کشر ورور له تکلیفه خبرېږي، ځان ورسوي، له ډېرې مینې یې په غېږ کې نیسي او له هغه ځایه یې نیغ په خپله شاه د پلن غر ښار ګوتي ته وړي، بیا یې د نقره الدین د کورنۍ حکیم تر درملنۍ لاندې ونېوه او د رب په فضل د صحت خاوند شو. مولوي محمد جعفر چې د ده استاد او تره هم وو، د ده د انسانیت په اساس یې خپله لور ده ته په نکاح ورکړه.

د مولوي محمد شریف او مولوي عبدالقدوس ډېر خاطرات له ما سره شته، چې د هغې له جملې یې زه صرف او صرف یوه خاطره تاسې لوستونکو سره شریکوم: (زه (ډاکټر عبدالغفار کاکړ) په خپل کور کې چې د جلال آباد ښار په انګور باغ سیمه کې یې موقعیت درلوده، د قرآن کریم په تلاوت کولو لګیا وومه، چې یوې کشرې خور مې د خونې ور را پرانیست او راته یې وویل: لالا وا لالا! راشه وګوره! زموږ کور ته دوه فرښتي راغلي. زه چې کله له خپلې خونې را بهر شوم، ومې لیدل چې مولوي صاحب محمد شریف چې زما نیکه وو، له خپل کشر ورور ملا عبدالقدوس سره چې سپینې جامې او سپین څادورنه یې له ځانه راتاو کړي ول او ول په ول سپیني پګړۍ یې وهلې وې، چې یقیناً ډېر نورانیت پکې له ورایه ښکارېده ، سره یو ځای ناست و.

ملا صاحب عبدالقدوس پنځه عمرې او درې حجه کړي وو، چې د سردار محمد داود خان په دور کې یې په خپلو پښو یو حج اداء کړی

ketabton.com - The Digital Library

دی، چې په هغه دور کې الوتکې نه وې، ځای نیم به د موټر سهولت وو او ځای نیم به بیا پلی سړي مزل کولو.

ملا عبدالقدوس د ورپېښې ناروغۍ له امله په کال ۱۳۷۷ ل. د سنبلې د میاشتې په ۱۷ نېټه د چهارشنبې په ورځ اته نیمې بجې د شېرپاو په روغتون کې سا ورکړه او بیا وروسته د پلن غر په هدیره کې خاورو ته وسپارل شو. د ملا عبدالقدوس درې زامن وو، چې عبارت دي له:

۱- مولوي حافظ محمد نذیر، ۲- مولوي شمس الدین، ۳- مولوي شمس الحق.

۳- د مولوي محمد یعقوب له لومړۍ مېرمنې نه یوه لور بي بي وه:

د زیږېدلو ځای یې د ننګرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د کاکړانو کلی دی.نوموړې له ملا محمد شریف کشره او له ملا عبدالقدوس نه مشره وه، چې پلار یې د پیر وړو کلي ملا محمد مزدور ته په نکاح ورکړې وه.

۲- د مولوي محمد یعقوب د دویمې مېرمنې د بچو پېژندنه:

د مولوي محمد یعقوب له دویمې مېرمنې نه یو نارینه اولاد وو، چې هغه عبدالحلیم نومېده.

۱- عبدالحلیم د ملا محمد یعقوب زوی: د ملا یعقوب د دویمې مېرمنې څخه یوازینی نارینه اولاد وو، ، د زیږېدلو ځای یې د ننګرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د کاکړانو کلی دی، نوموړي هیڅ اولاد نه درلوده.

ketabton.com - The Digital Library

۳- د مولوي محمد یعقوب د درېیمې مېرمنې د بچو پېژندنه:

د مولوي محمد یعقوب له درېیمې مېرمنې نه درې زامن وو، چې هغه عبارت دي له:

۱- غلام حضرت، ۲- فقیر محمد، ۳- محمد امان.

۱- استاد غلام حضرت د مولوي محمد یعقوب زوی: په کال ۱۹۵۰ میلادي د ننګرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د کاکړانو کلي کې زېږېدلی دی. نوموړی د ننګرهار ولایت د عالي دارالمعلمین څخه فارغ شوی او بیا یې دوه کلن دیپلوم د ارتوپیدۍ په مصنوعي غړو جوړولو کې اخیستی. ۳۰ کاله یې له استادۍ نه نیولې ان په نورو څانګو د دولت او غیر دولتي(سنډیګال، جي ټي زیډ او...) کې بېلابېلې دندې اجراء کړې دي. په دواړو ملي ژبو پښتو او دري مکمل پوهېږي او په انګلیسي او اردو هم غږېدی شي. نوموړي پنځه زامن درلودل، چې عبارت دي له:

۱- عبدالصبور، ۲- بلال احمد، ۳- جلال احمد، ۴- کمال احمد، ۵- هلال احمد.

۲- فقیر محمد د مولوي محمد یعقوب زوی: په کال ۱۹۵۵ میلادي د ننګرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د کاکړانو کلي کې زېږېدلی دی. ما ته په لاس د راغلو معلوماتو له مخې د ننګرهار له عالي دارالمعلمین څخه د څوارلسم پاس په سویه فارغ شوی دی. په مختلفو دولتي او غیر دولتي اداراتو کې یې کار کړی دی. فقیر محمد هېڅ اولاد نه درلوده.

ketabton.com - The Digital Library

۳- محمد امان د مولوي محمد یعقوب زوی: په کال ۱۹۶۱ میلادي د ننگرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د کاکړانو کلي کې زېږېدلی دی، خو ما ته په لاس د راغلو معلوماتو له مخې د پېښور پوهنتون د طب پوهنځي د ارتوپیدي له څانگې څخه د مافوق لیسانس په سویه فارغ شوی او په ارتوپیدي کې یې د جرمني هېواد څخه ماستري هم اخیستې ده، د دولت ترڅنگ په ډېرو غیرو دولتي ادارو کې کار کوونکی پاتې شوی دی. نوموړی دوه نارینه اولادونه لري، چې عبارت دي له:

۱- حمیدالله، ۲- لرغون.

۱- د ملا محمد شریف د زامنو پېژندنه:

۱- محمد داود د ملا محمد شریف زوی: د پیداېښت نېټه یې ۱۳۲۰ل. کال او د زېږېدلو ځای یې د ننگرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د کاکړانو کلی دی، لومړنۍ او منځنۍ زده کړې یې د محمدي صاحبزاده ښوونځي کې بشپړې کړي دي، وروسته بیا د ملاریا مجادلې په کورس کې شامل او د ملاریا مجادلې د ډاکټر په حیث یې په مختلفو برخو کې دندې اجراء کړي دي. له دې وروسته د ننگرهار ولایت د کانال په ریاست کې شامل او د لغمان په کڅ کې د کبانو په پروژه کې کارکوونکی شو. په کال ۱۳۵۹ ل. له هېواده مهاجر او پېښور ته ولاړ، هلته یې هم بېلابېلې دندې اجراء کړي دي. په ۱۳۸۸ ل. کال د ورپېښې ناروغۍ له امله یې په پېښور کې له دې فاني دنیا څخه سترگې پټې کړي او په خپله پلرنۍ هدیره (د کاکړانو کلي په هدیره) کې خاورو ته وسپارل شو. محمد داود پنځه نارینه اولادونه درلودل، چې عبارت دي له:

ketabton.com - The Digital Library

۱- عاشــق الله، ۲- عبــدالله (نــورالله)، ۳- نجیــب الله، ۴- شــفیع الله، ۵- قدرت الله.

۲- محمد مسـعود د مـلا محمـد شریـف زوی: د پیداېښت نېټـه یـې ۱۳۳۲ل. کال او د زیږېدلو ځای یې د ننګرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د کـاکړانو کلـی دی، لـومړنۍ او منځنـۍ زده کـړې یـې د محمـدي صاحبزاده په ښوونځي او د لېسې دوره یې ننګرهارعالي لېسه کې تکمیـل کړې ده. د لېسې له فراغت وروسته د ننګرهار په عالي دارالمعلمین کـې شامل او له دوه کلن درس ویلو وروسته ترې په عـالي درجـه فـارغ شـو. مسعود د هېواد د بچیانو له روزنې سره ډېره مینه درلوده؛ نو همدې مینې استادۍ ته مجبور کړ. د دارالمعلمین لـه فراغـت وروسـته یـې د بامیـانو ولایت د یک ولنګ ولسوالۍ د ده سرخ په لېسه کې ښوونکی مقرر شـو، له څو کلونو دندې کولو وروسته یې ځان کونړ ولایت ته بدل او د کـونړ ولایت د نورګل ولسوالۍ په مرکزي لېسه کـې ښـوونکی شـو. بلاخېـره پـه کال ۱۳۵۸ ل. د لړم (عقرب) د میاشتې په ۲۲ نېټه د کونړ ـ جلال آباد په لویه لار کې د وخت د نظام د مخالفو وسلوالو له لورې په ډزو کې شهېد شو. جسد یې له کـونړه ننګرهـار تـه نقـل او پـه خپلـه پلرنـۍ هـدیره (د کاکړانو کلي په هدیره) کې خاورو تـه وسـپارل شـو. محمـد مسـعود دوه زامن لري، چې عبارت دي له:

۱- زاهد الله، ۲- عبدالله.

ketabton.com - The Digital Library

۳- عبدالغفور د ملا محمد شریف زوی: د پیداښت نېټه يې ۱۳۳۴ل. کال او د زېږېدلو ځای يې د ننګرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د کاکړانو کلي دی، لومړنۍ او منځنۍ زده کړې يې د محمدي صاحبزاده په ښوونځي او د لیسې دوره يې د ننګرهار عالي لیسه کې په کال ۱۳۵۴ل. تکمیل کړې ده. په کال ۱۳۵٦ل. کې د عسکرۍ د مکلفیت دورې ته سوق او په کال ۱۳۵۷ل. کې ترې ترحیض شو. په کال ۱۳۵۸ل. کې د سلواغې (ثور) په شپاړسمه نېټه د ننګرهار ولایت د ولایت په مقام کې د مکلفیت په مدیریت کې د رسمي مامور په حیث مقرر شو. په کال ۱۳٦۰ل. کې د دفاع او لوړو زده کړو وزارتونو په موافقه د ننګرهار اسلامي پوهنتون د زده کړیالانو په مدیریت کې د مامور په حیث بدل شو، په یاد مدیریت کې له یوې مودې دندې اجراء کولو وروسته د پوهنتون د ریاست او د کوپراتیفونو د اتحادیې د خپلمنځي تړون له مخې حرفوي کارمند شو، نوموړي تر ۱۳٦۹ل. کال پورې په یاد ریاست کې دنده اجراء کړه. په ۱۳۷۰ل. کال کې د ننګرهار ولایت د مرکز جلال آباد د ښاروالۍ د ټاکنو په اساس د ښاروالۍ د دریمې ناحیې د ښاروال په حیث مقرر شو، بیا وروسته يې په ۱۳۸۰ل. کال د ننګرهار ولایت د بېرته راستنېدو (مهاجرینو) په ریاست کې د شهېدانو او معلولینو د حقونو د تثبیت د مدیر دنده واخیسته. په کال ۱۳۸۱ل. کې د یاد ریاست بلې برخې (د تحصیصاتو او د حساباتو د تطبیق) شعبې ته تبدیل او هلته د مدیر په حیث مقرر شو. په کال ۱۳۹۸ل. د تلې (میزان) د میاشتې په خوارلسمه نېټه په فوق رتبه کې د څلوېښتو کالو خدمتونو وروسته تقاعد شو. عبدالغفور د خپل عمر په دوران کې یو ځل د حج فریضه اداء کړې

ketabton.com - The Digital Library

وه. نوموړی د څلوېښتو کالو د ښو خدمات په دوران کې څو ځل د لوړو مقاماتو د ستاینې او د ښه کار کولو په اساس څو دولتي مډالونه اخیستي دي.

۴- مولوي محمدجان د ملا محمد شریف زوی: د پیداېښت نېټه یې ۱۳۳۸ل. کال او د زېږېدلو ځای یې د ننگرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د کاکړانو کلی دی، لومړنۍ او منځنۍ زده کړې یې د محمدي صاحبزاده په ښوونځي او د لېسې دوره یې د ننگرهار عالي لېسه کې په کال ۱۳۵۸ل. تکمیل کړې ده. په ۱۳۶۰ل. کال کې د کانکور له لارې د ننگرهار اسلامي دارالعلوم ته بریالی او له یوه کال درس ویلو وروسته د عسکرۍ د مکلفیت دورې ته سوق شو، بیا خیبر پښتونخوا ته ولاړ او هلته په سپین جومات کې تر درې کالو دیني زده کړو وروسته یې په کال ۱۳۶۴ل. د هجرة و الجهاد په لیلیه کې د مامور په حیث مقرر شو. په خیبر پښتونخوا کې له اته کلن ماموریت وروسته، خپل هېواد ته له راستنېدو سره سم یې په کال ۱۳۸۷ل. د همیم صاحب په شرعي دارالعلوم کې د حدیثو لویه دوره پیل او په کال ۱۳۸۸ل. کې له نوموړي دارالعلوم څخه په عالي درجه فارغ شو. مولوي محمد جان له ۲۱ کلن خدمت کولو وروسته لا هم د هېواد والو د بچو په روزنه لگیا او اوسمهال د ملکه حمیرا عالي لېسه کې د ښوونکي په سپېڅلې دنده مشغول دی. نوموړی دوه زامن لري، چې عبارت دي له:

۱- ریاض احمد، ۲- قاري ارشاد احمد.

ketabton.com - The Digital Library

۲- د ملا عبدالقدوس د زامنو پېژندنه:

۱- مولوي محمد نذیر د ملا عبدالقدوس زوی: د پیدایښت نېټه یې ۱۳۲۷ل. کال او د زېږېدلو ځای یې د ننګرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د کاکړانو کلی دی، لومړنۍ زده کړې یې ظاهر شاهي دارالحفاظ جلال آباد کې بشپړې کړې دي، ثانوي زده کړې یې د ننګرهار ولایت په نجم المدارس کې کړي او له همدغه دیني مرکزه په کال ۱۳۵۳ لمریز کې په عالي درجه فارغ شوی دی، وروسته له فراغته په یاد دارالحفاظ کې د سر ښوونکي په حیث مقرر شو، وروسته له یو څه وخت تېرولو بیا په کال ۱۳۵۷ل. د پروان ولایت په قمچاق کې ښوونکی شو، په کال ۱۳۵۸ل. کې یې له هېواده هجرت وکړ او پېښور ته مهاجر شو. په کال ۱۹۹۳م. کې د مجاهدینو د دفتر نماینده په قطر هېواد کې وټاکل شو. په کال ۱۹۸۸م. کې د مجاهدینو د راستنېدو په چارو کې عمومي مدیر شو او وروستۍ دنده یې د ننګرهار ولایت د اطلاعاتو او کلتور په ریاست کې د کتابونو عمومي امریت وو. د نوموړي یوه چاپي رساله د توبه او استغفار په نامه چاپ شوېده. مولوي صاحب محمد نذیر اوه زامن لري، چې عبارت دي له:

۱- جاوید احمد، ۲- نوید احمد، ۳- مجاهد جمال احمد، ۴- کمال احمد، ۵- خالد احمد، ٦- محمد سعید، ۷- محفوظ الحق.

۲- مولوي شمس الدین د ملا عبدالقدوس زوی: د پیدایښت نېټه یې ۱۳۳٦ل. کال او د زېږېدلو ځای یې د ننګرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د ولایتو کلی دی، لومړنۍ زده کړې یې په اسلامیاتو (قرآن کریم، فقه

ketabton.com - The Digital Library

او په اسلامي ادابو) کې له خپلې مور او پلار څخه کړې دي. په کال ۱۳۴۲ل. د ننگرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د محمدي صاحبزاده ښوونځي په لومړي ټولگي کې شامل او په کال ۱۳۵۰ل. کې د یادې لیسې له نهم ټولگي څخه فارغ شو. په کال ۱۳۵۱ل. کې یې خپل ماما شهید مولوي محمد ابراهیم همیم په نجم المدارس مدرسه کې شامل او په کال ۱۳۵۸ل. کې د یادې مدرسې له دولسم ټولگي څخه فارغ شو. څرنگه چې په افغانستان کې د کمونستانو، خلقیانو او پرچمیانو حکومت حاکم وو، علماء، روڼ اندي، مشران او عام مسلمانان نیول کېده، بندیانېدل او شهیدان کېدل؛ نو مولوي شمس الدین د هجرت لاره خپله او پېښور ته مهاجر شو، پدې کال د ننگرهار د بهسودو ولسوالۍ د کاکړو د کورنۍ دا دربیم تن وو، چې هجرت یې وکړ، له دې نه مخکې مولوي غلام حیدر او قاري محمد نذیر مهاجر شوي وو. څوارلس کاله یې په هجرت او جهاد کې تېر کړل. په ۱۳۶۸ل. کې یې د اسلام پنځم رکن (د حج فریضه) هم اداء کړه. نوموړي ډېرې دندې کړې دي، چې د مجاهدینو د سیاسي کمیټې غړیتوب، د ابوحنیفه رحمه الله د مدرسې مدیریت، د کتابونو ماموریت، د قطر د کمیټې د ښوونې او روزنې مدیریت او داسې نورو دندو سره سره یې مجاهدینو ته اکمالات هم کول. په کال ۱۳۷۱ل. کې بېرته خپل هېواد افغانستان ته راغی، دلته د همیم صاحب د مدرسې مدیر او لس کاله یې دا اداره مخته ویوړله. په کال ۱۳۸۳ل. کې د ننگرهار د خېوې ولسوالۍ د محکمې محتسب مقرر شو، له دې وروسته یې په کال ۱۳۸۹ل. د ننگرهار د حج او اوقافو ریاست د لعلپورې ولسوالۍ اړوند مدیریت مدیر وټاکل شو. په کال ۱۳۹۰ل. کې د ننگرهار ولایت د ښوونې او روزنې په ریاست کې د

ketabton.com - The Digital Library

کارپوه په حیث تعین او ورسره یې د ای ډي اي په موسسه کې دنده کوله. مولوي شمس الدین د خپل ژوند له ټولې مبارزې سره سره شاعري هم کوله، چې تازه یې یوه شعري ټولګه چاپ ته چمتو ده. نوموړی پنځه زامن لري، چې عبارت دي له:

۱- عمادالدین، ۲- بدرالدین، ۳- حسام الدین، ۴- عبیدالله، ۵- یونس.

۳- مولوي شمس الحق د ملا عبدالقدوس زوی: د پیداېښت نېټه یې ۱۳۴۶ل. کال او د زېږېدلو ځای یې د ننګرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د کاکړانو کلی دی، په شرعي علومو کې یې ماستري کړېده او یوه ماستري په اسلامي اقتصاد کې لري او اوسمهال د پوهنتون استاد دی. نوموړی څلور زامن لري، چې عبارت دي له:

۱- نجم الحق، ۲- سلیمان، ۳- سلمان، ۴- مدثر.

۳- د استاد غلام حضرت د زامنو پېژندنه:

۱- عبدالصبور د استاد غلام حضرت زوی: د پیداېښت نېټه یې ۱۹۸۲م. کال او د زېږېدلو ځای یې د ننګرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د کاکړانو کلی دی، لومړنۍ او منځنۍ زده کړې یې په پېښور کې بشپړې کړي دي او د امام ابوحنیفه رحمه الله له معهد څخه فارغ شوی دی. ماستري او دوکتورا یې د سعودي عربستان هېواد څخه د شرعي علومو او اسلامي ښوونه کې بشپړه کړې ده. پښتو او دري ژبه مکمل پوهېږي او د دې ترڅنګ په عربي، انګلیسي، فرانسوي او اردو باندې هم رواني خبرې کولای شي. د قرآن کریم حافظ دی او درې ځلې یې د حسن قرائت په

ketabton.com - The Digital Library

نړیوالو سیالیو کې برخه اخیستې ده. په سعودي عربستان کې د ښوونکي سپېڅلې دنده مخته وړي او د دې ټولو سره سره یې مختلفې څېړنې کړي او څو چاپي اثار هم لري.

۲- بلال احمد د استاد غلام حضرت زوی: په کال ۱۹۸۳ م. د ننگرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ په کاکړانو کلي کې زېږېدلی دی، په پېښور کې د امام ابوحنیفه رحمه الله له معهد څخه فارغ شوی دی. کله چې هېواد ته راغی، د کانکور ازموینې له لارې د ننگرهار پوهنتون اقتصاد پوهنځي ته بریالی او له یاد پوهنځي څخه په لوړه درجه فارغ شو. د ښوونې او روزنې په مختلفو پروژو کې یې دندې تر سره کړي دي. پښتو او دري یې مورنۍ ژبې دي، په عربي، انگلیسي او اردو ژبو هم خبرې کولای شي.

۳- جلال احمد د استاد غلام حضرت زوی: په کال ۱۹۸۴ م. د ننگرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ په کاکړانو کلي کې زېږېدلی دی، په پېښور کې د امام ابوحنیفه رحمه الله له معهد څخه فارغ شوی. وروسته یې بیا د اسلام آباد د نړیوال اسلامي پوهنتون له شرعیاتو پوهنځي څخه د لیسانس دیپلوم اخیستی دی. په انگلیسي او کمپیوټر کې یې هم دوه کلنۍ زده کړې سرته رسولي دي. پر دې سربېره چې پښتو او دري ژبه باندې مکمل پوهېږي، په عربي، انگلیسي او اردو هم ښه پوهېږي. په هېواد کې د پوهنې په برخه کې یې ښه چوپړونه وړاندې کړي دي او د ښوونې او روزنې په مختلفو پروژو کې یې دندې اجراء کړي دي.

ketabton.com - The Digital Library

۴- کمال احمد د استاد غلام حضرت زوی: په کال ۱۹۹۵ م. د ننګرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ په کاکړانو کلي کې زېږېدلی دی، د چکنوریو عالي لیسې له دولسم ټولګي څخه فارغ شوی دی. نوموړی اوسمهال د سعودي عربستان هېواد د مدینې منورې په اسلامي پوهنتون کې په لوړو زده کړو بوخت دی. کمال سره له دې چې څنګه یې نوم کمال دی، همداسې د کمال څښتن هم دی، کله چې په هېواد کې وو، دلته یې له کلید راډیو سره هماهنګ کننده او همدارنګه د عربي او انګلیسي ژبې ژباړونکی او په ځینو شخصي کورسونه کې د انګلیسي ژبې استاد پاتې شوی.

۵- هلال احمد د استاد غلام حضرت زوی: په کال ۲۰۰۰ م. د ننګرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ په کاکړانو کلي کې زېږېدلی دی، د چکنوریو عالي لیسې له دولسم ټولګي څخه فارغ شوی دی.

۴- د استاد فقیر محمد د زامنو پېژندنه:

استاد فقیر محمد چې څه وخت له دې فاني نړۍ څخه سترګې پټولې، نوموړي هېڅ اولاد نه درلوده.

۵- د محمد امان د زامنو پېژندنه:

۱- حمیدالله د محمد امان زوی: په کال ۱۹۹۹م. کال په ډنمارک هېواد کې دې نړۍ ته راغلی دی، اوسمهال د ډنمارک هېواد د طب پوهنځي زده کړیال دی.

ketabton.com - The Digital Library

۲- لرغون د محمد امان زوی: په کال ۲۰۰۳م. په ډنمارک هېواد کې دې نړۍ ته راغلی دی، اوسمهال د ډنمارک هېواد کې د ښوونځي زده کوونکی دی.

۱- د محمد داود د زامنو پېژندنه:

۱- عاشق الله د محمد داود زوی: ما ته د شته معلوماتو له مخې نوموړی د محمد داود مشر زوی، چې د ننګرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ په کاکړانو کلي دې نړۍ ته راغلی دی، په کاکړانو کې ستر او په کاکړانو کلي کې اوس هم خپل ژوند مخته وړي.

۲- ځارنیار عبدالله (نورالله) د محمد داود زوی: په کال ۱۳۵۱ل. د ننګرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د کاکړانو کلي په یوه متدینه کورنۍ کې دې نړۍ ته راغلی دی. لومړنۍ زده کړې یې په کال ۱۳۵۸ل. د لغمان ولایت د قرغیو ولسوالۍ د کڅ کلي په ګل پاچا الفت عالي لیسه کې پیل کړې، خو په کال ۱۳۶۰ل. کې یې د محمدي صاحبزاده لیسې ته ځان تبدیل او نورې زده کړې یې هلته پیل، چې د وخت د ناخوالو له وجې مجبور شو او په کال ۱۳۶۱ل. کې له خپلې کورنۍ سره پېښور ته مهاجر او هلته یې بیا په همدې کال د پښتونخوا ایالت د پېښور ولسوالۍ د کوز تاکال پورې اړوند د معاذ او معوذ رضی الله عنهم په ابتدایه ښوونځي کې ځان له لومړي ټولګي څخه له سره شامل کړ. په ۱۳۶۴ل. کال یې ځان له دې ښوونځي څخه د پېښور د سپینه وړۍ کلي اړوند ابوسفیان رضی الله عنه ابتدایه ښوونځي ته تبدیل کړ، د

ketabton.com - The Digital Library

شېرم ټولګي د بشپړېدو سره يې ځان سم د نورو زده کړو لپاره د پېښور د سردار کالونۍ د امام ابوحنيفه رحمه الله په مدرسه کې واچوه، په کال ۱۳۶۹ل. کې د ازادۍ سيالۍ له لارې د پېښور ولسوالۍ د پبو د مهاجر بازار د ابوبکر صديق رضی الله عنه عالي معهد يا انستيتوت ته بريالی او له دوه کاله درس ويلو وروسته په کال ۱۳۷۱ل. کې ترې په عالی درجه فارغ شو. په کال ۱۳۷۲ل. کې د ننګرهار پوهنتون د شرعياتو په پوهنځي کې شامل او په کال ۱۳۷۶ل. کې له نوموړي پوهنځي څخه فارغ شو، د ماسټرۍ لپاره د ننګرهار اسلامي پوهنتون ته په کال ۱۳۹۴ل. کې کامياب او ماسټري يې د ننګرهار پوهنتون د شرعياتو پوهنځي څخه د فقهې او قانون په څانګه کې په ۱۳۹۶ل. کال بشپړه کړه. نوموړي ډېرې دندې اجراء کړي دي، څه وخت چې په کال ۱۳۸۳ل. کې له خيبر پښتونخوا څخه خپل هېواد ته را ستون شو، په کال ۱۳۸۴ل. کې يې د ننګرهار د بهسودو ولسوالۍ اړوند زنګويي کلي په زنګويي ابتدايه ښوونځي کې ښوونکی وټاکل شو. په کال ۱۳۸۷ل. د لړم د مياشتې په ۲۷ مه نېټه يې د افغانستان اسلامي جمهوري دولت په لويه څارنوالۍ کې دنده واخيسته. شپږ مياشتې يې د زابل ولايت د استناف څارنوالۍ رياست د کوچيانو د تحلفاتو اختصاصي څارنوالۍ د ابتدايه څارنوال په حيث دنده اجراء کړېده، وروسته له دې بيا د باميانو ولايت د استناف څارنوالۍ رياست د تاريخي آثارو د قاچاق د مخنيوي او مخدره توکو پر وړاندې د مبارزې د تحقيق څارنوال په توګه په دنده وګمارل شو. په کال ۱۳۸۸ل. د قوس په پنځلسمه نېټه د ننګرهار ولايت استناف څارنوالۍ ته بدل او د دې ولايت د څارنوالۍ په بېلابېلو برخو

ketabton.com - The Digital Library

کې يې د يوه فعال او مسلکي څارنوال په حيث دنده اجراء او لا هم پدې برخه کې کار کوي.

۳- نجيب الله د محمد داود زوی: ما ته د شته معلوماتو له مخې نوموړی د محمد داود درېيم زوی، چې د ننګرهار ولايت د بهسودو ولسوالۍ په کاکړانو کلي دې نړۍ ته راغلی دی، په کاکړانو کې ستر او په کاکړانو کلي کې اوس هم خپل ژوند مخته وړي.

۴- شفيع الله د محمد داود زوی: ما ته د شته معلوماتو له مخې نوموړی د محمد داود څلورم زوی، چې د ننګرهار ولايت د بهسودو ولسوالۍ په کاکړانو کلي دې نړۍ ته راغلی دی، په کاکړانو کې ستر او په کاکړانو کلي کې اوس هم خپل ژوند مخته وړي.

۵- قدرت الله د محمد داود زوی: ما ته د شته معلوماتو له مخې نوموړی د محمد داود پنځم زوی، چې د ننګرهار ولايت د بهسودو ولسوالۍ په کاکړانو کلي دې نړۍ ته راغلی دی، په کاکړانو کې ستر او په کاکړانو کلي کې اوس هم خپل ژوند مخته وړي.

۲- د استاد محمد مسعود د زامنو پېژندنه:

۱- زاهدالله د محمد مسعود زوی: ما ته د شته معلوماتو له مخې نوموړی د محمد مسعود مشر زوی، چې د ننګرهار ولايت د بهسودو

ketabton.com - The Digital Library

ولسوالۍ په کاکړانو کلي دې نړۍ ته راغلی دی، په کاکړانو کې ستر او په کاکړانو کلي کې اوس هم خپل ژوند مخته وړي.

۲- عبدالله د محمد مسعود زوی: ما ته د شته معلوماتو له مخې نوموړی د محمد مسعود دویم زوی، چې د ننګرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ په کاکړانو کلي دې نړۍ ته راغلی دی، په کاکړانو کې ستر او په جلال آباد ښار اوس هم خپل ژوند مخته وړي.

۳- د عبدالغفور د زامنو پېژندنه:

۱- ډاکټر عبدالغفار کاکړ د عبدالغفور زوی: د پیدایښت نېټه یې کال ۱۳۵۴ل. او د زېږېدلو ځای یې د ننګرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د کاکړانو کلی دی. لومړنۍ او منځنۍ زده کړې یې د جلال آباد ښار په تجربوي ښوونځي کې سرته رسولي. په کال ۱۳۶۹ل. کې د ننګرهار د منځني روغتیایي علومو په انستیتوت کی شامل او په کال ۱۳۷۲ل. کې د ننګرهار د منځني روغتیایي علومو له انستیتوت څخه په لوړه درجه فارغ شو. په کال ۱۹۹۴م. کې د انګلیسي ژبې ای ـ ال ـ پي د اډوانس دویم څخه په لوړه درجه فارغ شو. په کال ۲۰۰۲م. کې د مالوماتي تکنالوجۍ د سافټ ویر او هارد ویر انستیتوت څخه په لوړه درجه فارغ شو. په کال ۱۳۷۲ل. کی د ای –ار –سي د انګلیسي او پښتو ټایپینګ(شپږ میاشتني کورس) څخه په لوړه درجه فارغ شو. په کال ۱۳۷۴ل. کې د عمومي کانکور ازمویني له لارې د ننګرهار پوهنتون طب پوهنځي ته بریالی او په کال ۱۳۸۱ل. کې له یاد پوهنځي په اعلی

ketabton.com - The Digital Library

درجه فارغ شو. په کال ۲۰۰۳م. کې د پېښور د طبي او کلینیکل الټراسوند د انستیتوت څخه په لوړه درجه فارغ شو. په کال ۲۰۱۲م. یې د هند د دهلي د مکس په روغتون کې د الټراسوند (کلینیکل امیج) ولوست. نوموړي ډېرې دندې اجراء کړي دي، چې عبارت دي له:

۱- په ۱۳۸۱ل. کال د ننگرهار د عامې روغتیا روغتون کې د معالج ډاکټر په دنده.

۲- په ۲۰۰۳م. کال په ختیځه سیمه کې د ننگرهار د سرې میاشتې ریاست د سیارو روغتیایي کلینکونو مشر وو، چې د ننگرهار ولایت په خوږیانې، سرخرود، بهسود، کامه، گوشته، لعلپوره، بټي کوټ او چپرهار ولسوالیو کې یې روغتیایي خدمات وړاندې کول، هغه مهال مولوي شمال خان عثماني د ننگرهار سرې میاشتې عمومي رئیس وو، چې نوموړي ډاکټر عبدالغفار کاکړ ته د ښه چوپړونو له امله لوړ ستاینلیکونه ورکړل، د ده ترڅنگ همدرانگه د ای، سي، ار، سي او سرې میاشتې د فدرېشن لخوا په ستاینلیکونو ونازول شو، چې د همدې ټولنې له لورې ورته د لوړو پوستونو وړاندیز هم شوی وو.

۳- له کال ۱۳۸۴ــ۱۳۹۶ل. پورې د جلال کوټ ښار کې د اریانا تشخیصیه روغتیایي کلینک مسوول وو، نوموړي کلینک په ۱۳۸۴ل. کال کې د عامې روغتیا وزارت لخوا په رسمي ډول کار پیل او په لنډه موده کې یې ښه روغتیایي فعالیتونه ترسره کړ، چې نه یوازې د ختیځې سیمې (ننگرهار، لغمان، کونړ او نورستان) وگړي د تشخیص او تداوې لپاره ورتلل، بلکې د پلازمینې په گډون د هېواد د نورو برخو ډېری وگړي د ښه تشخیص او درملنې لپاره ورتلل.

ketabton.com - The Digital Library

۴- په کال ۱۳۹٦ل. یې د جلال اباد ښار په لومړۍ ناحیه کې د تسلیمه کاکړ د نسایي ولادي ناروغیو روغتون او زېږنتون جوړ او ان تر اوسه پورې هېوادوالو ته ښه چوپړونه وړاندې کوي.

او داسې نورې دندې ... .

ډاکټر کاکړ د ښه چوپړونو د وړاندې کولو له کبله د هېواد د بېلابېلو ادارو او د ځینو ادارو د استازو له لورې په ستاینلیکونو نازول شوی دی، چې یو څو بېلگې به یې لاندې ذکر شي:

۱- د افغانستان د اسلامی جمهوري دولت د عامې روغتیا وزارت.

۲- ولسي جرگه.

۳- د ننگرهار ولایت د مقام.

۴- د ننگرهار د عامې روغتیا ریاست.

۵- د ننگرهار د محیط زیست ادارې.

٦- د ننگرهار ولایت د ډاکټرانو اتحادیې.

ډاکټر عبدالغفار کاکړ د روغتیایي خدماتو ترڅنگ له لیکوالۍ سره هم مینه لري، چې دا ستاسې په لاسونو کې چې کوم کتاب دی، دا یې درېیم چاپي اثار دی، چې دوه نور اثار (کلینکل امیج التراسوند) او (د انگلیسي ژبې گرامر په پښتو ژبه) پخوا د چاپ په گاڼه سمبال شوي دي.

ډاکټر عبدالغفار کاکړ دوه زامن لري، چې عبارت دې له:

۱- جواد احمد، ۲- فرهاد احمد.

۱- عبدالغني (بریالی) د عبدالغفور زوی: د پیداېښت نېټه یې کال ۱۳٦٦ل. او د زېږېدلو ځای یې د ننگرهار ولایت د جلال آباد ښار

ketabton.com - The Digital Library

درېيمه ناحيه ده. لومړنۍ، منځنۍ ا و د لېسې زده کړې يې د نصرت عالي لېسه کې په کال ۱۳۸۷ل. په عالی درجه بشپړې کړي، د ښوونځي په دوران کې يې له اباسین راډيو سره د تخنيک په برخه کې دنده درلوده او په کال ۱۳۸۸ل. کې د ننگرهار عالي دارالمعلمين د انگيسي ادبياتو په څانگه کې شامل او په کال ۱۳۹۰ل. کې له يادې څانگې فارغ او له فراغت وروسته د شهېدانو او معلولينو رياست په روزنتون کې د استادۍ په دنده وگمارل شو، وروروسته يې د لوی سيدجمال الدين افغان د روغتيايي علومو انستيتوت د دواسازۍ يا فارمسۍ په څانگه کې نورې دوه کلنۍ زده کړې هم وکړي. فاروغيدو سره سم يې د تسليمه کاکړ په روغتون کې د فارمسيست په حيث دنده واخيسته او لاهم پدې روغتون کې د فارمسيست دنده لري. عبدالغني له دې ټولو سره سره په کمپيوټر او انگليسي ژبه مکمل واک لري. نوموړی دوه زامن لري، چې عبارت دي له:

۱- عبدالرحمان (جاويد)، ۲- حامد.

۳- توريالی کاکړ د عبدالغفور زوی: په کال ۱۳۷۲ل. د ننگرهار ولايت د جلال اباد ښار په درېيمه ناحيه کې دې نړۍ ته راغلی دی. لومړنۍ، ثانوي او تر دولسم ټولگي زده کړې يې د ننگرهار ولايت د عبدالوکيل په عالی لېسه کی په کال ۱۳۹۱ل. په عالی درجه بشپړې کړي دي. د ښوونځي په دوران کې يې د خطاطۍ، خوش نويسۍ، انگليسي ژبې او کمپيوټر کورسونه هم ويلي. د ژورناليزم او سياسي اصطلاحاتو ترځنگ يې ځينې نور ورکشاپونه هم اخيستي او نږدې يو

ketabton.com - The Digital Library

کال له اباسین اسلامي راډیو سره د پروډیوسر په دنده پاتې شوی دی. په کال ۱۳۹۳ل. کې د کانکور ازمویني له لارې د ننگرهار پوهنتون د حقوقو پوهنځي ته بریالی او ۱۳۹۷ل. کال کې د یاد پوهنځي د قضا او څارنوالۍ له څانگې په عالي درجه بریالی راووت. ښاغلی کاکړ لا له ښوونځي فارغ نه وو، چې د خطاطۍ او خوش نویسۍ په برخه کې د استادۍ تر سپېڅلې دندې ورسېد او د لسو کالو راهیسې یې په مختلفو کورسونو کې زده کوونکي د قلم له ښکلا برخمن کړي دي. د نوموړي یوه کتاب د خط ښکلا په نامه چاپ او بل کتاب (د خوش نویسۍ لارښود) په نامه چاپ ته چمتو دی. توریالی کاکړ د دوه زامنو پلار دی، چې مشر یې عبدالحق فولاد او کشر یې عبدالاحد فواد نومېږي.

۴- ننگیالی د عبدالغفور زوی: په ۱۳۷۴ل. کال کې د ننگرهار ولایت دجلال اباد ښار په درېیمه ناحیه کې زېږېدلی دی. په کال ۱۳۸۱ل. کې د عبدالوکیل په عالی لېسه کې شامل او په کال ۱۳۹۳ل. کې له یادې لېسې په عالي درجه فارغ، بیا د کانکور ازمویني له لارې کونړ پوهنتون د حقوقو او سیاسي علومو پوهنځی ته بریالی او په کال ۱۳۹۸ل. کې ورڅخه فارغ شو.

۴- د مولوي محمدجان د زامنو پېژندنه:

۱- ریاض احمد د مولوي محمدجان زوی: په کال ۱۳۷۵ل. د هجرت په دیار په پېښور کې زېږېدلی دی. په کال ۱۳۸۳ل. کې د ننگرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د محمدي صاحبزاده په عالي لېسه کې شامل

ketabton.com - The Digital Library

او له یادې لیسې په کال ۱۳۹۵ل. کې له دولسم ټولگي څخه فارغ شو. په کال ۱۳۹٦ل. کې د ننگرهار ولایت د الکوزي د روغتیايي علومو په انستیتوت کې شامل او په کال ۱۳۹۸ل. کې د نوموړي انستیتوت د طبی تکنالوژۍ له څانگې په عالی درجه فارغ شو. اوس مهال د جلال اباد ښار په اوله ناحیه د تسلیمه کاکړ په روغتون کې دنده لري.

۲- ارشاد احمد د مولوي محمدجان زوی: په کال ۱۳۷۷ل. د هجرت په دیار په پېښور کې زېږېدلی دی. په کال ۱۳۸۵ل. کې د ننگرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د محمدي صاحبزاده په عالي لیسه کې شامل او له یادې لیسې په کال ۱۳۹۷ل. کې له دولسم ټولگي څخه فارغ شو. نوموړی اوسمهال د ننگرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د همیم صاحب په شرعي دارالعلوم کې د قرآن کریم په حفظ بوخت دی.

۱- د مولوي حافظ محمد نذیر د زامنو پېژندنه:

۱- جاوید احمد د مولوي حافظ محمد نذیر زوی: په ۱۳۵۳ل. کال د ننگرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د ولایتو په یوه دینداره کورنۍ کې زېږېدلی دی. په شپږ کلنۍ کې یې پېښور ته هجرت وکړ او د هجرت په دیار کې یې خپلې لومړنۍ زده کړې په مختلفو ښوونځیو کې کړي، بیا د امام ابوحنیفه رحمه الله د عالي لیسې د دولسم ټولگي فارغ شو. معهد الشرعي دارالمعلمین کې یې زده کړې وکړې او دوه نیم کلن دیپلوم یې ترلاسه کړ. بیا یې د پېښور په عالی دارالعلوم کې زده کړې وکړې او د وفاق سند یې ترې واخیست او خپلې لوړې زده کړې یې بشپړې کړې،

ketabton.com - The Digital Library

چې د ماسټرۍ د کچې سره برابرېږي. نوموړي ډېرې دندې سرته رسولي دي، چې د یو څو یادونه یې په لاندې ډول سره کوو:

۱ـ له ۱۹۹۳ـ ۲۰۰۴ م کال پورې د ژورنالیزم په برخه کې د وحدت ورځپاڼې سره یې دنده درلوده. په همدې وخت کې یې د پامیر ورځپاڼې او افغان اسلامي اژانس سره هم دنده مخته وړله.

۲- په کال ۲۰۰۴م کې خپل هېواد ته ستون او د پژواک خبري اژانس ایډیټر مقرر شو.

۳- د افغان کرکټ بورډ د رسمي مجلې (افغان کرکټ) د مسوول مدیر په صفت یې دنده کړېده.

۴- د افغانستان په تاریخ کې د لومړۍ سپورتي مجلې (لوبه) مسول مدیر هم پاتې شوی دی.

او داسې نورې .... .

جاویداحمد د پاکستان ترڅنګ د نړۍ نورو هېوادونو ته علمي او په ځینو کنفرانسونو کې د ګډون په موخه سفرونه کړي دي، لکه:

امریکا، جاپان، ترکیه، سعودي عربستان، فرانسه، بلجیم، اتریش، هندوستان، چین او نور.... .

پخواني ولسمشر حامد کرزي او د ناټو د قواو مشرتابه په ستاینلیکونو نازولی دی. په پښتو او دري ژبو مکمل پوهېږي او د دې ترڅنګ په انګلیسي، عربي او اردو ژبو هم خبرې کولای شي.

ketabton.com - The Digital Library

۲- نوید احمد د مولوي حافظ محمد نذیر زوی: په ۱۳۵۸ل. کال د ننګرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ په ولایتو کلي کې زیږېدلی دی. نوموړی اوس هم د ننګرهار ولایت په بهسودو ولسوالۍ کې اوسیږي.

۳- مجاهد جمال احمد د مولوي حافظ محمد نذیر زوی: په کال ۱۹۸۰م. د ننګرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د کاکړانو کلي په یوه دینداره کورنۍ کې زیږېدلی دی. نوموړی اوس هم د ننګرهار ولایت په بهسودو ولسوالۍ کې اوسیږي.

۴- کمال احمد د مولوي حافظ محمد نذیر زوی: په کال ۱۳۶۳ل د هجرت په دیار پېښور کې زیږېدلی دی. لومړنۍ، ثانوي او تر دولسم ټولګي پورې زده کړې یې د شهاب الدین غوري په عالي لیسه کې تکمیل کړي دي، بیا د کابل پوهنتون د اقتصاد پوهنځي څخه فارغ شوی، د کابل په کاردان پوهنتون کې یې ماسټري وکړه، چې مونوګراف یې د زراعتی صناعیو د بازار موندنې په برخه کې لیکلی وو، د ماسټرۍ تیزس یې د زعفرانو د پروسس او مصارف په اړه دی. په مختلفو دولتي او غیر دولتي ادارو کې یې دندې سرته رسولي دي.

۵- خالد احمد د مولوي حافظ محمد نذیر زوی: په کال ۱۹۸۶م. د دولسمې میاشتې په ۲۳مه نېټه د هجرت په دیار د پېښور په ډوره کلي کې زیږېدلی، لومړنۍ زده کړې یې د پېښور په معاذ بن جبل رضي الله عنه ښوونځي کې کړي، ثانوي او تر دولسم ټولګي زده کړې یې د

ketabton.com - The Digital Library

سلطان شهاب الدین غوري په عالي لېسه کې بشپړې کړي دي. مختلفې دندې یې په نړیوالو او کورنیو دفترونو کې اجراء کړي دي. یو چاپي اثار د (انفارمیشن تکنالوژۍ په برخه کې معلومات) په نوم لري.

٦- محمد سعید د مولوي حافظ محمد نذیر زوی: په کال ۱۹۸٦م. د دولسمې میاشتې په ۲۳مه نېټه د هجرت په دیار د پېښور په ډوره کلي کې زېږېدلی، خالد احمد او محمد سعید دواړه غبرگونې پیدا شوي دي. لومړنۍ، ثانوي او د دولسم ټولگي پورې زده کړې یې د شهاب الدین غوري په عالي لېسه کې تکمیل کړي دي. محمد سعید ډېرې دندې کړي دي، چې د یو څو ذکر کول یې اړین دي:

۱- له ۲۰۰۸ــ۲۰۱۳م. کال پورې د روښانه تکنالوجۍ کمېټه کې د پروژې سوپر وایزر په دنده پاتې شوی.

۲- له ۲۰۱۳ـ ۲۰۱۴م. کال پورې په اسیا پروان ترانسپورټي شرکت کې د عملیاتي مدیر په حیث.

۳- له ۲۰۰٦ـ۲۰۰۸م. کال پورې د وحدت ورځپاڼې کمپوزر او ډیزاینر پاتې شوی دی.

۴- په ساپي د پښتو څېړنو او پراختیا مرکز کې د ویب پاڼې مسوول په دنده هم پاتې شوی دی.

او داسې نورې... .

د محمد سعید په ځینو ورځپاڼو او مجلو کې مختلفې مقالې او رسالې چاپ شوي دي، نوموړی د شعر له خوږو هم برخمن دی او یوه شعري ټولگه یې د (سپوږمۍ) په نوم چاپ ته چمتو کړې ده.

ketabton.com - The Digital Library

۷- محفوظ الحق د مولوي حافظ محمد نذیر زوی: په کال ۱۹۹۱م. د ننگرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ په کاکړانو کلي کې زیږېدلی، لومړنۍ زده کړې یې د عبدالله بن زید رضی الله عنه په لېسه کې کړې. ثانوي زده کړې او د دولسم ټولگي د فراغت سند یې د ننگرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د محمدي صاحبزاده له لېسې څخه اخیستی دی. د کانکور ازموینې له لارې د ننگرهار پوهنتون د ژبو او ادبیاتو پوهنځي ته کامیاب او له همدې پوهنځي څخه فارغ شوی دی. وروسته له فراغته یې د پژواک خبرې اژانس او کلید راډیو سره د خبریال په حیث دندې درلودې. نوموړی یو ناچاپ اثار(د معاصرو لیکوالو په اړه) لري.

۲- د مولوي شمس الدین د زامنو پېژندنه:

۱- عمادالدین د مولوي شمس الدین زوی: په کال ۱۳۶۵ل. د هجرت په دیار د پېښور په ډوره کلې کې زیږېدلی دی. قرآن کریم یې له خپلې نیا بي بي څخه زده او دیني علوم یې له خپل پلار څخه زده کړي وو. لومړنۍ زده کړي یې د عبدالله بن زید رضی الله عنه ښوونځي کې کړې وې او ثانوي او تر دولسم ټولگي زده کړې یې د ننگرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د محمدي صاحبزاده په عالي لېسه کې سرته رسولې وې، چې په کال ۱۳۸۴ل. کې له نوموړې لېسې څخه فارغ شوی دی. په ۱۳۸۵ل. کال کې د کانکور ازموینې له لارې د ننگرهار پوهنتون د شرعیاتو پوهنځي ته بریالی او په کال ۱۳۸۹ل. کې له نوموړي پوهنځي فارغ شو. د پوهنتون په دوره کې یې مونوگراف د (رسول الله صلی الله علیه وسلم اخلاقو ته کتنه) په نوم لیکلی وو. د پوهنتون د دورې پر

ketabton.com - The Digital Library

مهال يې د سرخرود ولسوالۍ د امرخېلو عـالي لېسـه کـې د ښـوونکي پـه توگه يو کال دنده اجـرا کـړه، وروسـته بيـا د بهسـودو ولسـوالۍ اړونـد د غازي امان الله خان په عالي لېسه کې د ښوونکي په دنـده وگـمارل شـو. بیا د یونسکو لخوا د لعلپورې ولسوالۍ د سواد زده کړې د آمر پـه صـفت مقرر شو، بيا د پوهنې د کچې د لوړوالي د ملي پروگرام لخوا د گوشـتې ولسوالۍ د ښوونځيو لپاره د ټولنيز کار کوونکي په توگه دنـده واخيسـته. نوموړي د بهسودو ولسوالۍ د سواد زده کړې د آمـر پـه توگـه هـم دنـده اجراء کړې ده. په پښتو او درې ژبو مکمل پوهېږي. د عربي، انگليسي او اردو ژبو ترځنگ په کمپيوټر هم پوهېږي. عماد الدين يو چـاپي اثـار د (درسول الله ص صورت ،سيرت او سياست) په نوم لري.

۲- بدرالدين د مولوي شمس الدين زوی: په کال ۱۳۷۰ل. د هجـرت په ديار د پېښور پـه ډوره کـلي کـې زېږېـدلی، پـه ۱۳۷۷ل. کـال د قلعـه جانان خان عالي لېسه کې شـامل او پـه کـال ۱۳۸۹ل. کـې لـه نومـوړې لېسې څخه فارغ شو. په کال ۱۳۹۰ل. کې د کانکور ازمويني لـه لارې د ننگرهار پوهنتون د ښوونې او روزنې پوهنځي ته بريالی شو او تر اخېـره يې ولوست.

۳- حسام الدين د مولـوي شـمس الـدين زوی: پـه کـال ۱۳۷۲ل. د هجرت په ديار د پېښور په پاوکی کلي کې زېږېـدلی، لـومړنۍ زده کـړې يې په ۱۳۷۸ل. کال د ناهيد شهيد ښـوونځي کـې شروع کـړې، بيـا يـې ځان د قلعه جانان خان لېسې ته بدل او په کال ۱۳۸۹ل. کې له نوموړې

ketabton.com - The Digital Library

لیسې څخه فارغ شو. بیا په کال ۱۳۹۳ل. کې د کابل ولایت د اداره او حسابدارۍ انستیتوت څخه فارغ شوی.

۴- عبیدالله د مولوي شمس الدین زوی: په ۱۳۷٦ل. د ننګرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د ولایتو کلي په یوې دیندارې کورنۍ کې زیږېدلی دی.

۵- یونس د مولوي شمس الدین زوی: په کال ۱۳۷۹ل. د ننګرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د ولایتو کلي په یوې دیندارې کورنۍ کې دې نړۍ ته راغلی دی.

۲- د مولوي شمس الحق د زامنو پېژندنه:

۱- نجم الحق د مولوي شمس الحق زوی: په کال ۱۳۷۲ل. د ننګرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د کاکړانو کلي په یوې دیندارې کورنۍ کې دې نړۍ ته راغلی دی. د ننګرهار پوهنتون د ښوونې او روزنې د پوهنځي د ریاضي له څانګې فارغ شوی.

۲ - سلیمان د مولوي شمس الحق زوی: په کال ۱۹۹۹م. د اومې میاشتې په لومړۍ نېټه د ننګرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د کاکړانو کلي په یوې دیندارې کورنۍ کې دې نړۍ ته راغلی دی. اوسمهال د ننګرهار پوهنتون د شرعیاتو د پوهنځي زده کړیال دی.

ketabton.com - The Digital Library

۳- سلمان د مولوي شمس الحق زوی: په کال ۲۰۰۲م. د دویمې میاشتې په شلمه نېټه د ننګرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د کاکړانو کلي په یوې دینداري کورنۍ کې دې نړۍ ته راغلی دی. اوسمهال د هیمم صاحب په شرعي دارالعلوم کې زده کړیال دی.

۴- مدثر د مولوي شمس الحق زوی: په کال ۲۰۰۷م. د شپږمې میاشتې په درېیمه نېټه د ننګرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د کاکړانو کلي په یوې دینداري کورنۍ کې دې نړۍ ته راغلی دی.

۳- د ملا میر محمد درېیم زوی مولوي محمد سالم

مولوي محمد سالم د ملا میرمحمد درېیم زوی دی، د پیدا کېدو ځای یې د ننګرهار ولایت، د بهسودو ولسوالۍ د کاکړانو کلی دی. دا هم لکه د نورو ورونو په شان لوی دیني عالم و. ملا محمد سالم جان دوه زامن لري، چې یو یې مولوي غلام حیدر او بل یې مولوي محمد حنیف نومېده.

د مولوي محمد سالم د زامنو پېژندنه:

۱- مولوي غلام حیدر د مولوي محمد سالم زوی: د پیدا کېدو ځای یې د ننګرهار ولایت، د بهسودو ولسوالۍ د کاکړانو کلی دی. نوموړی د نجم الدین اخندزاده له مدرسې فارغ شوی وو، چې د لوړ استعداد او انساني کرامت څښتن وو. د نظامي محکمې د مرستیالۍ او سرپرستۍ نه نیولې ان د دولت په لوړو ادارو کې یې دندې اجراء کړې وې او په

ketabton.com - The Digital Library

سیمه کې د یو لوی مخور او دیني عالم په حیث پېژندل شوی شخصیت وو. مولوي غلام حیدر شپږ زامن لري، چې عبارت دي له:
۱- غـلام فـاروق، ۲- ضـیاءوالحق، ۳- منهـاج الحـق، ۴- سراج الحـق، ۵- ذولکفل، ٦- ذوالقرنین.

۲- مولوي محمد حنیف د مولوي محمد سالم زوی: په کال ۱۳۱۸ل د ننګرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د کاکړانو کـلي پـه یـوې دینـدارې او روڼ اندې کورنۍ کې زېږېـدلی دی. خپلـې ابتدایـه زده کـړې یـې پـه اسلامي علومو کې د خپل مشر مولوي صاحب محمد جعفر څخـه پـوره کړې وې، بیا د سویې ازموینې په ورکړې سره یې خپلې لوړې زده کړې د کابل په عربي دارالعلوم کې په ډېره ښه بڼه د لیسانس تـر دورې پـورې ورسولې. د امامت او خطابت ترڅنګ یې په کابل کې د غازي، شـیوکیو او فرزي په لېسو کې د تفسیر او فقهې د استاد په حیث دنده کړېـده. پـه زرګونه ځوانان یې په اسلامي او دیني روحیـې روزلي دي. د هجـرت او جهاد پـه دوره کـې دی د تعلیم تربیـې، د مهـاجرینو او د مجاهـدینو د بچیانو لپاره د زده کړې او روزنې د برابرولو د عمومي تفتیش په حیث د یو اسلامي ګوند سره نه ستړې کېدونکې هڅې کړي دي. دی د جهاد په سنګرونو کې د مجاهدینو لپاره د تنویر او تبلیغ د ټـیم غـړی او مختلفـو جبهاتو کې یې ګډون درلود. دی د افغانستان د نهضت العلماء د مشورتي بورد غړی دی او د افغانستان د ستړې محکمې د دارالافتاء متقاعد غـړی هم دی په فقه او اصولو کې یـو منـل شـوی عـالم دی. مولـوي صـاحب پنځه زامن لري، چې عبارت دي له:

ketabton.com - The Digital Library

۱- فضل غني، ۲- عبدالخبیر، ۳- عبدالنافع، ۴- عبدالبصیر، ۵- عبدالنصیر.

۱- د مولوي غلام حیدر د زامنو پېژندنه:

مولوي غلام حیدر شپږ زامن لري، چې نومونه يې په ترتیب سره په لاندې ډول دي:

۱- **غلام فاروق**، ۲- **ضیاءوالحق**، ۳- **منهاج الحق**، ۴- **سراج الحق**، ۵- **ذولکفل**، ٦- **ذوالقرنین**.

یادونه: د دې ټولو د پيداښت د پيدا کېدو ځای د ننګرهار ولایت، د بهسودو ولسوالۍ د کاکړانو کلی دی.

۲- د مولوي محمد حنیف د زامنو پېژندنه:

۱- فضل غني د مولوي محمد حنیف زوی: په ۱۳۵۲ل کال د ننګرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د کاکړانو کې په یوې دینداري او روڼ انده کورنۍ کې زېږېدلی. لومړنۍ او منځنۍ زده کړې يې د هجرت په دیار د امام ابو حنیفه رحمه الله په عالي مدرسه کې بشپړې کړي دي. د لیسانس دوره يې د الاکادمیة الاسلامیه للعلوم والتقنیة په اکاډمۍ کې د عربي ژبې په څانګه او ماستري يې هم د عربي ژبې په ادبیاتو کې د پېښور پوهنتون (اسلامیک سنټر) او دوکتورا يې په شریعت او قانون کې له همدې پوهنتون څخه په کال ۱۹۹۹م. کې اخیستې ده. نوموړي پدې دوران کې ګڼې ټولنیزې دندې هم درلودې، د تدریس تر څنګ دی د الفجر اسلامي کلتور د مرکز بنسټ اېښودونکی او په سلونو زده

ketabton.com - The Digital Library

کړیال یې روزلي دي. د الفجر د جرېدې مدیر او د الاصلاح د خپرونې مؤسس هم وو. د هجرت په دوران کې یې گڼې لیکنې، لکه: نبوي سیرت درسونه او عبرتونه، د عربي ژبې قاموس (المورد المتداول)، د رڼا په لور، قدس قبله اول مسلمانان، قواعد اللغة العربیه، په انگلیسي ژبه پروف فار د اکستنس اف الله، تروړمۍ کې مشالونو او داسې نورې لیکنې بې حسابه مقالې ... چاپ شوي دی د افغانستان د نهضت العلماء مؤسس دی، چې د افغانستان په ټولو ولایتونو کې څانگې لري او د ۶۰۰۰ څخه زیا ت علماء پکې ثبت دي. د افغانستان نهضت العلماء په پنځه اصولو ولاړ دی:

۱- اسلام وسطیت، ۲- ټولنیز عدالت، ۳- تسامح، ۴- توازن، ۵- شورا.

فضل غني کاکړ د نکهو د موسسې رئیس او په افغانستان کې د تلپاتې سولې لپاره یو ټولنیز فعال دیني عالم دی. نوموړی د کابل په بتخاک کې د النور د اسلامي مرکز او د احمد شاه بابا په مینه کې د اندونیزیا د اسلامي مرکز پالونکی او بنسټ اېښودونکی. د علماو په نوښت د سولې د بهیر په ملي او نړیواله کچه غړی او د جاکارتا، بوگور، جدې او مکې مکرمې د سولې د کنفرانسونو گډون وال هم پاتې شوی او همدارنگه په ملي او بین المللي گڼو کنفرانسونو کې یې د افغانستان د مدني ټولنې او د علماو په استازیتوب گډون کړی دی.

۲- عبدالخبیر د مولوي محمد حنیف زوی: د زیږیدلو ځای یې د ننگرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د کاکړانو کلی دی.

ketabton.com - The Digital Library

۳- عبدالنافع د مولوي محمـد حنیـف زوی: د زیږیـدلو ځـای یـې د ننگرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د کاکړانو کلی دی.

۴- عبدالبصیر د مولوي محمد حنیـف زوی: د زیږیـدلو ځـای یـې د ننگرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د کاکړانو کلی دی.

۵- عبدالنصیر د مولوي محمد حنیـف زوی: د زیږیـدلو ځـای یـې د ننگرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د کاکړانو کلی دی.

۴- د ملا میر محمد څلورم زوی ملا ظفر گل

ملا ظفر گل د ملا میر محمد څلورم زوی دی، دا هم لکه د نـورو وروڼـو په شان پوه او لوی دیني عالم و. ملا ظفر گل څلور زامن درلـودل، چـې عبارت دي له:

۱- عبدالقادر، ۲- عبدالحبیب، ۳- عبدالقدیر، ۴- عبدالکریم.

د ملا ظفر گل د زامنو پېژندنه:

۱- عبدالقادر د ملا ظفر گل زوی: د پیـدا کېـدو ځـای یـې د ننگرهـار ولایت، د بهسودو ولسوالۍ د کاکړانو کلی دی. عبدالقادر د خپل پلار او ترونو په شان یو مدبر او خیرخوا انسان وو، نوموړي دوه ودونه کـړي وو، له مشرې مېرمنې یې څلور زامن درلودل، چې عبارت دي له:

ketabton.com - The Digital Library

۱- غلام قادر، ۲- محمد صدیق،۳- عبدالبصیر، ۴- احسان الله.
عبدالقادر له دویمې مېرمنې نه درې زامن لري، چې عبارت دي له:
۱- رفیع الله، ۲- شفیع الله، ۳- سمیع الله.

۲- عبدالحبیب د ملا ظفر ګل زوی: د پیدا کېدو ځای یې د ننګرهار ولایت، د بهسودو ولسوالۍ د کاکړانو کلی دی. عبدالحبیب د پخوانۍ ښوونیزې دورې د شپږم ټولګي فارغ او صحي منځنۍ زده کړې (بیړنۍ طبي زده کړې) یې کړې وې. نوموړی په کال ۱۳۵۲لمریز کې وفات او په خپله پلرنۍ هدیره کې خاورو ته وسپارل شو. ډاکټر عبدالحبیب دوه زامن لري، چې عبارت دي له:
۱- عبدالکبیر، ۲- ولی الله.

۳- عبدالقدیر د ملا ظفر ګل زوی: د پیدا کېدو ځای یې د ننګرهار ولایت، د بهسودو ولسوالۍ د کاکړانو کلی دی. عبدالقدیر د پخوانۍ ښوونیزې دورې د شپږم ټولګي فارغ او بیړنۍ صحي زده کړې یې کړې وې، په کال ۱۳۹۰لمریز کې د ورپېښې ناروغۍ له امله وفات او په خپله پلرنۍ هدیره کې خاورو ته وسپارل شو. عبدالقدیر پنځه نارینه اولادونه لري، چې عبارت دي له:
۱- ولي محمد، ۲- ذکرالله، ۳- شکرالله، ۴- محب الله، ۵- وسیم الله.

۴- عبدالکریم د ملا ظفر ګل زوی: د پیدایښت نېټه یې د پېژند پاڼې له مخې ۴۱ یو څلوېښت کلن د ۱۳۶۳ل کال او د زېږېدلو ځای یې د

ketabton.com - The Digital Library

ننگرهـار ولایـت د بهسـودو ولسـوالۍ د کـاکړانو کلـی دی. د پخـوانۍ ښـوونیزې دورې د څلـورم ټـولگي څخـه فـارغ شـوی دی. نومـوړی د ننگرهار ولایت د جلال آباد ښار د عبدالوکیل د ښـوونځي تحویلـدار او کروندگر وو، نوموړی په ۱۳٦۴لمریز کال د خپل مشر زوی محمـد طاهر سره یو ځای د ننگرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د کاکړانو په کلي کې د روسي یرغلگرو لخوا په بې رحمانه ډول په شهادت ورسېده. عبـدالکریم دوه زامن درلودل، چې عبارت دي له:

۱- محمد طاهر، ۲- محمد جمیل.

۱- د عبدالقادر د زامنو پېژندنه:

۱- غلام قـادر د عبـدالقادر زوی: د پیـدا کېـدو ځـای یـې د ننگرهـار ولایت، د بهسودو ولسوالۍ د کاکړانو کلی دی، نوموړی درې زامن لري، چې عبارت دي له:

۱- رحیم الله، ۲- رحمت الله، ۳- طالب.

۲- محمد صدیق د عبدالقادر زوی: د پیدا کېدو ځـای یـې د ننگرهـار ولایت، د بهسودو ولسوالۍ د کاکړانو کلی دی، نوموړی دوه زامن لـري، چې عبارت دي له:

۱- محمد نصیر، ۲- عتیق الله.

ketabton.com - The Digital Library

۳- عبدالبصیر د عبدالقادر زوی: د پیدا کېدو ځای یې د ننګرهار ولایت، د بهسودو ولسوالۍ د کاکړانو کلی دی، نوموړی څلور زامن لري، چې عبارت دي له:

۱- عبدالظاهر ، ۲- محمد قاسم، ۳- محمد هاشم، ۴- محمد صابر.

۱- د غلام قادر د زامنو پېژندنه:

۱- رحیم الله د غلام قادر زوی: د پیدا کېدو ځای یې د ننګرهار ولایت، د بهسودو ولسوالۍ د کاکړانو کلی دی.

۲- رحمت الله د غلام قادر زوی: د پیدا کېدو ځای یې د ننګرهار ولایت، د بهسودو ولسوالۍ د کاکړانو کلی دی.

۳- طالب د غلام قادر زوی: د پیدا کېدو ځای یې د ننګرهار ولایت، د بهسودو ولسوالۍ د کاکړانو کلی دی.

۲- د محمد صدیق د زامنو پېژندنه:

۱- محمد نصیر د محمد صدیق زوی: د پیدا کېدو ځای یې د ننګرهار ولایت، د بهسودو ولسوالۍ د کاکړانو کلی دی او تر دولسم ټولګي پورې یې زده کړې کړې دي.

ketabton.com - The Digital Library

۲- عتیق الله د محمد صدیق زوی: د پیدا کېدو ځای یې د ننگرهار ولایت، د بهسودو ولسوالۍ د کاکړانو کلی دی او اوسمهال زده کوونکی دی.

۳- د عبدالبصیر د زامنو پېژندنه:

۱- عبدالظاهر د عبدالبصیر زوی: د پیدا کېدو ځای یې د ننگرهار ولایت، د بهسودو ولسوالۍ د کاکړانو کلی دی.

۲- محمد قاسم د عبدالبصیر زوی: د پیدا کېدو ځای یې د ننگرهار ولایت، د بهسودو ولسوالۍ د کاکړانو کلی دی او د ننگرهار پوهنتون د ژبو او ادبیاتو پوهنځي د انگلیسي څانگې څخه فارغ دی.

۳- محمد هاشم د عبدالبصیر زوی: د پیدا کېدو ځای یې د ننگرهار ولایت، د بهسودو ولسوالۍ د کاکړانو کلی دی.

۴- محمد صابر د عبدالبصیر زوی: د پیدا کېدو ځای یې د ننگرهار ولایت، د بهسودو ولسوالۍ د کاکړانو کلی دی.

یادونه: د عبدالقادر د دویمې مېرمنې څخه چې کوم درې نارینه (**رفیع الله،شفیع الله او سمیع الله**) اولادونه دي، هغه کوچني دي.

ketabton.com - The Digital Library

۳- د عبدالقدیر د زامنو پېژندنه:

۱- ولي محمد د عبدالقدیر زوی: د پیدا کېدو ځای یې د ننګرهار ولایت، د بهسودو ولسوالۍ د کاکړانو کلی دی. له دولسم ټولګي څخه فارغ شوی دی.

۲- ذکرالله د عبدالقدیر زوی: د پیدا کېدو ځای یې د ننګرهار ولایت، د بهسودو ولسوالۍ د کاکړانو کلی دی. خپل ژوند د روزمره کار له مخې مخته وړي.

۳- شکرالله د عبدالقدیر زوی: د پیدا کېدو ځای یې د ننګرهار ولایت، د بهسودو ولسوالۍ د کاکړانو کلی دی. خپل ژوند د روزمره کار له مخې مخته وړي.

۴- محب الله د عبدالقدیر زوی: د پیدا کېدو ځای یې د ننګرهار ولایت، د بهسودو ولسوالۍ د کاکړانو کلی دی. د کندهار پوهنتون له شرعیاتو پوهنځي څخه یې د لیسانس دیپلوم اخیستی دی.

۵ - وسیم الله د عبدالقدیر زوی: د پیدا کېدو ځای یې د ننګرهار ولایت، د بهسودو ولسوالۍ د کاکړانو کلی دی. نوموړی د پېښور ښار د شهاب الدین غوري عالي لیسې له دولسم ټولګي فارغ شوی او اوس مهال معلوماتي تکنالوجست دی.

ketabton.com - The Digital Library

۴- د عبدالکريم د زامنو پېژندنه:

۱- محمد طاهر د عبدالکريم زوی: د پيدا کېدو ځای يې د ننګرهار ولايت، د بهسودو ولسوالۍ د کاکړانو کلی دی. د واده څخه يې شپږ مياشتې تېرې نه وې او لا د نهم ټولګي زده کوونکی و، چې په وروستيو د کال ۱۳٦۴لمريز د روسي يرغلګرو له لورې په ځوانه ځوانۍ کې له خپل پلار سره يوځای شهيد شو. عبدالکريم او محمد طاهر يې پر صورت، ټټر او د بدن په نورو برخو په مرميو وېشتلي وو. د شهيدانو د تدفين لپاره په کلي کې نارينه نه وو پاتې، له دې پېښې مخکې يې کلی پرابښی وو. بي بي فاطمه د عبدالکريم غيرتي مېرمن او د محمد طاهر بهادره مور پخپلو لاسونو خپل شهيد شوي خاوند او زوی ته قبر اوباسي او په خپله يې خاورو ته سپاري. د شهيد محمد طاهر له شهادت وروسته الله تعالی د دې مېرمنې ته په کال ۱۳٦۷لمريز زوی ورکړ، چې د هغه نوم محمد طيب دی.

۲- محمد جميل د عبدالکريم زوی: د پيداښت نېټه يې د پېژند پاڼې له مخې دوه کلن د ۱۳٦۳لمريز کال، د زېږېدو ځای يې د ننګرهار ولايت د بهسودو ولسوالۍ د کاکړانو کلی دی. د قرآن کريم له حفظ سره يې په کال ۱۳۸۸لمريز د ننګرهار عالي دارالمعلمين د بيولوژي له څانګې څوارلسم پاس فارغ شوی دی، همدارنګه يې په حقوقو او سياسي علومو کې د ليسانس تر کچې زده کړې کړي دي. نوموړی اوس مهال د ننګرهار ولايت د جلال آباد ښار د عربانو په ليسه کې د ښوونکي دنده لري.

ketabton.com - The Digital Library

۵- د ملا میر محمد پنځم زوی مولوي محمد جعفر

د مولوي محمد جعفر د پیدا کېدو ځای د ننگرهار ولایت، د بهسودو ولسوالۍ د کاکړانو کلی دی. مولوي محمد جعفر ته الله تعالی په علم، عرفان، دعوت، تبلیغ او تزکیه د نفس کې لوی مقام ور په برخه کړی وو. په هېواد کې د لومړنیو زده کړو نه وروسته د هېواد د ستر غازي او عالم حضرت خواجه امام الدین صاحب د ښوونې وروسته هندوستان ته د نورو زده کړو لپاره ولاړ او هلته د شرعي او عربي علومو لکه: صرف، نحو، تفسیر، حدیث، فقه، عقاید، سیرت، تاریخ، منطق، فلکیات او طب کې یې په لوړ مقام زده کړې وکړې. د حضرت خواجه امام الدین صاحب په ملگرتیا بېرته افغانستان ته راستون شو. مولوي محمد جعفر د ننگرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د ولایتو کلي ته په رسېدو یې په ۱۲۹۲المریز کال کې یوه دیني مدرسه تأسس او همدې ته یې ترجیح ورکړه. ٦٩ کاله مسلسل یې تدریس، تربیت، ارشاد او تبلیغ کولو نه وروسته په ۱۳۴۰المریز کال د قوس د میاشتې په ۲۳ مه د پنجشنبې په ورځ له دې فاني نړۍ سره خدای په اماني وکړه او د پلن غر په هدیره کې د حضرت خواجه امام الدین صاحب مقبرې تر څېرمه دفن شو. مولوي محمد جعفر درې زامن درلودل، چې عبارت دي له:

۱- مولوي محمد ابراهیم، ۲- مولوي محمد اسماعیل، ۳- الحافظ مولوي محمد اسرار الله.

ketabton.com - The Digital Library

۱- د مولوي محمد جعفر د زامنو پېژندنه:

۱- مولوي محمد ابراهیم همیم کاکړ د مولوي محمد جعفر زوی:

مولوي محمد ابراهیم په ۱۳۱۴لمریز کال کې د ننګرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د ولایتو کلي په یوې دینداري او روڼ اندې کورنۍ کې دې نړۍ ته راغلی دی، لا د اوو کالو نه وو چې د قرآن کریم په ختم مشرف شو او وروسته بیا د نجم المدارس په عالي مدرسه کې شامل او په ۱۳۴۱لمریز کال له همدې مدرسې نه فارغ او په یاده مدرسه کې د استاد په حیث مقرر شو. په ۱۳۴۴لمریز کال کې د ننګرهار عالي دارالمعلمین کې استاد او په همدې کال یې د مسلمان ځوانانو د تنظیم بنسټ کېښود. د نوموړي د اسلامي مبارزې او بلنې لړۍ لا د مدرسې د شاګردۍ له شېبو څخه پیل شوې وه، ورځ تر بلې یې د ښوونې او روزنې له لارې مبارزه تانده کېده. د وخت چارواکو هغه د دارالمعلمین نه د ننګرهار عالي لېسې ته تبدیل کړ، د انسان په هر شر کې خیر وي؛ د ده هم پدې بدلون کې خیر وو، له بدلون سره د ده غورځنګ لا پیاوړی شو، د ننګرهار د لېسې په ګډون د نورو لېسو او ښوونځیو ژمن او مسلمان ځوانان او استادان ورسره ملګري شول. په ۱۳۵۸لمریز کال کې زنداني او د زندان په سختو حالاتو کې یې د شهادت جام نوش کړ. نوموړي پخپل مبارز ژوند کې لیکنې هم کړي دي، چې د چاپ شویو آثارو نوموونه یې په لاندې ډول دي:

۱- د دیني علومو اصول تدریس.

۲- د قرآن اجتماع

۳- سیرت النبي

ketabton.com - The Digital Library

۴- د قرآن پلوشې (حمدونه او نعتونه) شعري ټولګه.
مولوي صاحب همیم د اوو زامنو پلار وو، چې نومونه یې په لاندې ډول په ترتیب سره دي:
۱- طالب العلم حفظ الرحمن، ۲- مولوي مشتاق احمد، ۳- مولوي شایق احمد، ۴- مولوي واثق احمد، ۵- طارق احمد، ٦- باعث احمد، ۷- صادق احمد

۲- مولوي محمد اسماعیل (مولانا صاحب) د مولوي محمد جعفر زوی: د ننګرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د ولایتو کلي په یوې دینداري او روڼ انده کورنۍ کې دې نړۍ ته راغلی دی . مولوي محمد اسماعیل شپږ زامن لري، چې عبارت دي له:
۱- مولوي ډاکټر حمدالله، ۲- مولوي نثار احمد، ۳- ډاکټر افتخار احمد، ۵- حافظ رضوان الله، ٦- شهید مولوي اعزازالله.

۳- مولوي حافظ محمد اسرارالله د مولوی محمد جعفر زوی: په کال ۱۳۲۷ل د ننګرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د ولایتو د کلي په یوې دینداري کورنۍ کې زیږېدلی دی. کله چې د لوست سن ته ورسېد، د خپل کور چې د یوې مدرسې حیثیت یې درلوده د کوچنیتوب په دوره کې یې له خپل والد صاحب نه علاوه له خپل مشر ورور هیمم صاحب ا و د خپل پلار د تره زوی مولوي صاحب غلام حیدر څخه خپل درس پیل کړ، چې هغه وخت د خصوصي مدارسو په تدریسي نصاب کې د قرآن کریم په ناظرې یادولو نه وروسته (پنج کتاب، ماتخفة

ketabton.com - The Digital Library

النصایح، گلستان، بوستان خواجه حافظ او د داسې نورو کتابونو تر څنګ د خط املاء او انشاء او څه ناڅه د حساب درسونه ویل کېده) لوستي دي او د قرآن کریم د حفظ لپاره د جلال اباد ښار د بهسودو دروازې د فیل خانې جامع جومات ته ولاړ او هلته یې د قرآن کریم په حفظ پیل وکړ او ضمناً یې د نجم المدارس د شمول لپاره چې کتابونه شرط ول ولوست او په ۱۳۴۲ل کال کې په نوموړې مدرسه کې شامل او وروسته په اعلی درجه ورڅخه فارغ شو. قاري صاحب یو ملي او نړیوال شخصیت دی، د ټولنې د اصلاح بنسټ ایښودونکی وو، چې ان د حج او اوقافو وزارت پیشنهاد هم ورته شوی وو، که د ده په اړه او د ده د کړیو کارونو په اړه چې څومره لیکل وشي، نو کم به وي. نوموړي ډېری سفرونه د نړۍ ګڼو هېوادونو ته کړي او د ګڼو نړیوالو کنفرانسونو ګډونوال پاتې شوی دی. حافظ مولوي محمد اسرار الله شپږ زامن لري، چې عبارت دي له:

۱- استاد فضل الله، ۲- عزیز احمد، ۳- حافظ فیاض احمد، ۴- الطاف احمد، ۵- محمد مدني، ٦- عبدالرشید.

۱- د مولوي محمد ابراهیم همیم کاکړ د زامنو پېژندنه:

۱- حفظ الرحمن د مولوي محمد ابراهیم همیم زوی: د پیدا کېدو ځای یې د ننگرهار ولایت، د بهسودو ولسوالۍ د ولایتو کلی دی. په ۱۳۵۸لمریز کال کې یې د نجم الدین اخندزاده په مدرسه کې خپلې دیني زده کړې کولې، چې د مدرسې د لارې په اوږدو کې د موټر د نسکورېدو له امله په شهادت ورسېد.

ketabton.com - The Digital Library

۲- مولوي مشتاق احمد د مولوي محمد ابراهیم همیم زوی: په ۱۳۴۸ل کال د ننگرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د ولایتو کلي په یوې دینداري او علم پرورې کورنۍ کې دې نړۍ ته راغلی دی. لومړنۍ زده کړې یې د ننگرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د محمدي صاحبزاده په ښوونځي کې بشپړې کړي دي، منځنۍ زده کړې یې د مهاجرت په دور کې د پېښور په الهجرة و الجهاد مدرسه کې کړي دي، همدلته یې د امام ابو حنیفه رحمه الله له معهد څخه د څوارلسم سند اخیستی. د لیسانس سند یې د سعودي عربستان هېواد د مدینې منورې له اسلامي پوهنتون د شرعیاتو له پوهنځي څخه ترلاسه کړی دی، له سعودي هېواد وروسته بېرته د پېښور ښار ته راغی او ماسټري یې دلته په علوم دیني او عربي ادبیاتو کې وکړه. د ژوند په دې اوږد مزل کې یې ډېرې دندې کړې دي، چې د ځینو یادونه یې اړینه بولم:

۱- پنځلس کاله د پېښور د امام ابو حنیفه رحمه الله په درالمعلمین کې استاد پاتې شوی.

۲- پنځه کاله د پېښور د امام ابوحنیفه رحمه الله په پوهنتون کې د عربي ژبې د ادبیاتو استاد.

۳- په کال ۱۳۹۳ل کې د ننگرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د همیم صاحب په دارالعلوم کې استاد.

۴- په کال ۱۳۹۳ل د ننگرهار ولایت مرکز جلال آباد، په ښار انستیتوت کې د عربي ژبې او ادبیاتو استاد.

نوموړی چاپ او ناچاپ آثار هم لري:

چاپ شوي آثار یې:

ketabton.com - The Digital Library

۱- سوله ایز ژوند په اسلام کې.
۲- د کتابخانې اصول په عربي ژبه کې.
نا چاپ:
۱- د تدریس وسایل (تدریسی میتودونه) په عربي ژبه کې.
مولوي مشتاق احمد دوه زامن لري، چې مشر يې صهیب او کشر يې عمر نومېږي.

۳- مولوی شایق احمد د مولوي محمد ابراهیم همیم زوی: په ۱۳۴۹ل کال د ننگرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د ولایتو کلي په یوې دینداري او علم پروري کورنۍ کې دې نړۍ ته راغلی دی. لومړنۍ زده کړې د خیبر پښتونخوا د پېښور ښار د ابو سفیان رضی الله عنه ښوونځی کې کړي، منځنۍ زده کړې يې هم هملته د الهجرة والجهاد مدرسه کې کړي، د لیسانس سند يې د سعودي عربستان هېواد د امام محمد بن سعود اسلامي پوهنتون د حدیثو له پوهنځي څخه اخیستی دی. بېرته د پاکستان پېښور ښار ته راغی او ماستري يې په علوم دیني کې د پېښور پوهنتون څخه واخیسته.

نوموړي ډېری دندې هم کړي دي، د ځینو یادول يې دلته اړین بولم:
۱- د پېښور په دارالربیعه کې استاد.
۲- د جلال اباد ښار، د امام بخاري په مدرسه کې استاد.
۳- د جلال اباد ښار، په منځني طبي زده کړو انستیتوت کې استاد.
۴- په کال ۱۳۹۳ل د بهسودو ولسوالۍ، د همیم صاحب په دارالعلوم کې استاد.

ketabton.com - The Digital Library

٥- په کال ۱۳۹۳ل د جلال آباد، تعلیم القران والسنه په مدرسه کې استاد.

٦- د جلال آباد ښار، د ابی ابن کعب رضی الله عنه په مدرسه کې استاد.

نوموړی د ژوند له ټولو مصرفیتونو سره سره چاپي آثار هم لري:

۱- د ښځو د حقوقو څخه دفاع په قرآن کریم او سنتو کې (پښتو او دري).

۲- آیا په اسلام کې بدعت شته؟ (پښتو).

۳- آیا د بدل نکاح روا ده؟ (پښتو).

او داسې نورې لیکنې هم لري، چې دلته یې په همدې درېیو بسنه کوو.

مولوي شایق احمد درې زامن لري، چې عبارت دي له:

۱- اسحق، ۲- ایوب، ۳- عبدالله.

۴- مولوي واثق احمد د مولوي محمد ابراهیم همیم زوی: په ۱۳۵۱ل کال د ننګرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د ولایتو کلي په یوې دینداري کورنۍ کې دې نړۍ ته راغلی. لومړنۍ زده کړې د خیبر پښتونخوا د پېښور ښار د ابو سفیان رضی الله عنه ښوونځی کې کړي، منځنۍ زده کړې یې هم هملته د الهجرة والجهاد مدرسه کې کړي، د لیسانس سند یې د قطر هېواد د اسلامي پوهنتون څخه اخیستی، بیرته د پېښور ښار ته راغی او ماسټري یې په علوم دیني کې د پېښور پوهنتون څخه واخیسته. د ژوند په اوږدو کې یې ډېری دندې اجراء کړي دي، چې د ځینو یادونه یې دلته کوم:

۱- د پاکستان د هریپور په دارحراء مدرسه کې استاد.

ketabton.com - The Digital Library

۲- د پاکستان د پېښور په امام بخاري رحمه الله مدرسه کې استاد.
۳- د خبیب رضی الله عنه په مدرسه کې استاد.
۴- د معاذ بن جبل رضی الله عنه د مدرسې مدیر.
۵- د امر د ماین پاکۍ د موسسې مالي مسوول.
٦- د کابل د خانه نور په خصوصي پوهنتون کې استاد.

یو چاپ شوی آثار د (اسیرالکلام فی معانی کلمات القرآن کریم) په نوم هم لري، چې له عربي ژبې څخه یې پښتو ته ژباړلی دی.

د مولوي محمد ابراهیم همیم درې بچې **طارق احمد**، **باعث احمد** او **صادق احمد**، چې د ننگرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ په ولایتو کلي کې پیدا شوي دی. درې واړو په کوچنیتوب کې له دې فاني نړۍ څخه سترگې پټې کړې دي.

۵- د مولوي مشتاق احمد د زامنو پېژندنه:

۱- صهیب د مولوي مشتاق احمد زوی: په کال ۱۹۸۹م په پېښور کې زیږیدلی دی. تر دولسم ټولگي زده کړې یې د عبدالله بن زید رضی الله عنه په عالي لیسه کې بشپړې کړي دي، بیا د کابل د سلام پوهنتون د اقتصاد پو هنځي څخه فارغ شویدی.

۲- عمر د مولوي مشتاق احمد زوی: په کال ۱۹۹۳م په پېښور کې زیږیدلی دی. لومړنۍ زده کړې یې د عبدالله بن زید رضی الله عنه په لیسه کې کړي، بیا د ننگرهار ولایت د عبدالوکیل عالی لیسې له دولسم ټولگي څخه فار غ شوی دی.

ketabton.com - The Digital Library

٦- د مولوي شایق احمد د زامنو پېژندنه:

مولوي شایق احمد درې زامن د (۱- **اسحق**، ۲- **ایوب**، ۳- **عبدالله**). په نومونو لري، چې درې واړه کوچني دي، د دې درې واړ د پیداېښت ځای یې د ننګرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د ولایتو کلی دی.

۷- د مولوي واثق احمد د زامنو پېژندنه:

مولوي واثق احمد څلور زامن د (۱- **یوسف**، ۲- **حمزه**، ۳- **حنظله**، ۴- **محمد**). په نومونو لري، چې څلور واړه کوچني دي، د دې څلور واړو د پیداېښت ځای یې د ننګرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د ولایتو کلی دی.

۲- د مولوي محمد اسماعیل د زامنو پېژندنه:

۱- مولوي ډاکټر حمدالله د مولوي محمد اسماعیل زوی: د پیداېښت ځای یې د ننګرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د ولایتو کلی دی. په کال ۲۰۰۳م کې یې د بهاولپور له اسلامي پوهنتون د شریعاتو پوهنځي څخه یې د قرآن کریم په تفسیر کې دوکتورا واخیسته، د حدیثو دوره یې د پېښور شیخ صاحب حسن جان څخه کړې وه، چې د لوړ ذکاوت څښتن او پوه عالم دی. د ننګرهار پوهنتون د ساینس او تکنالوجۍ پوهنځي استاد، مدافع وکیل او د ننګرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د پلن غر د جامع جومات خطیب هم دی.

ketabton.com - The Digital Library

۲- مولوی نثار احمد د مولوي محمد اسماعیل زوی: د پیدایښت ځای یې د ننګرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د ولایتو کلی دی. د پېښور پوهنتون د عربي ادبیاتو په څانګه کې یې ماسټري کړې او خپلې نورې لوړې زده کړې یې د کویټ او سعودي عربستان هېوادونو کې کړې دي. په ۱۳۹۳لمریز کال کې حقوقي مشاور او د پوهنتون استاد وو.

۳- ډاکټر افتخار احمد د مولوي محمد اسماعیل زوی: د پیدایښت ځای یې د ننګرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د ولایتو کلی دی. د اسلام آباد د نړیوال اسلامي پوهنتون څخه یې د حدیثو په علم کې دوکتورا اخیستې ده، په ۲۰۱۲م کال کې د کابل پوهنتون د شریعاتو په پوهنځي کې استاد او په ۱۳۹۳ لمریز کال کې د باختر پوهنتون د حقوقو پوهنځي رئیس هم وو.

۴- مولوي فیضان احمد د مولوي محمد اسماعیل زوی: د پیدایښت ځای یې د ننګرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د ولایتو کلی دی. د پېښور د فاضل وفاق المدارس څخه فارغ او خپله ماسټري یې په پالیسۍ او عامه اداره کې د امریکا د متحده ایالاتو څخه اخیستې ده. په پوهنتون کې د استادۍ دنده لري او د ګران افغانستان د اقتصاد وزارت د بشري منابعو ریاست رئیس هم دی.

۵- حافظ رضوان الله د مولوي محمد اسماعیل زوی: د پیدایښت ځای یې د ننګرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د ولایتو کلي دی. د اسلام

ketabton.com - The Digital Library

آباد د نړیوال پوهنتون د شریعاتو او قانون پوهنځي څخه فارغ شوی دی. دنده یې حقوقي مشاور او مدافع وکالت دی.

٦- شهېد مولوي اعزازالله د مولوي محمد اسماعیل زوی: پیداښت یې د ننګرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د ولایتو کلي کې شوی دی، لا د ننګرهار پوهنتون د شریعاتو د پوهنځي د څلورم کال زده کړیال و، چې په ۲۰۱۱م کال کې د ننګرهار ولایت د چکنوریو د افغان مېنې شمال ختیځه برخه کې د سیند په اوبو کې لاهو او د شهادت جام یې نوش کړ.

۳- د حافظ محمد اسرارالله د زامنو پېژندنه:

۱- استاد فضل الله د مولوي محمد اسرارالله زوی: په کال ۱۹٦۸م د ننګرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د ولایتو په کلي کې زیږېدلی دی. لومړنۍ او منځنۍ زده کړې یې د هجرت په دیار الهجرة والجهاد په عالي مدرسه کې کړیدي. د شرعیاتو ماسټري او د دوکتورا سند یې له سعودي عربستان هېواد څخه اخیستی. اوسمهال د ننګرهار اسلامي پوهنتون استاد دی. استاد د درې زامنو پلار دی، چې عبارت دي له:
۱- خبیب احمد، ۲- محمد عثمان، ۳- عمار.

۲- عزیز احمد د مولوي محمد اسرارالله زوی: په کال ۱۹۷۲م د ننګرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د ولایتو په کلي کې زیږېدلی دی. لومړنۍ او منځنۍ زده کړې یې د هجرت په دیار د امام ابو حنیفه رحمه

ketabton.com - The Digital Library

الله په عالي مدرسه کې بشپړې کړي دي، بیا د پېښور اسلامي پوهنتـون څخه فارغ شوی دی.

۳- حـافظ فیـاض احمـد د مولـوي محمـد اسرارالله زوی: پـه کـال ۱۹۷۵م د ننگرهـار ولایـت د بهسـودو ولسـوالۍ د ولایتـو پـه کـلي کـې زیږېدلی دی. لومړنۍ او منځنۍ زده کړې یې د پېښور د امام ابو حنیفه رحمه الله په عالي مدرسه کې بشپړې کړي، بیا د پېښور اسلامي پوهنتون نه فارغ شوی دی.

۴- الطاف احمد د مولوي محمـد اسرارالله زوی: پـه کـال ۱۹۷۹م د ننگرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د ولایتو پـه کـلي کـې زیږېـدلی دی، لومړنۍ او منځنۍ زده کړې یې د هجرت په دیا ر د پېښور د عبدالله بـن زید رضی الله عنه په عالي مدرسه کې کړي، بیا په ۲۰۰۴م کال د ننگرهار اسلامي پو هنتون د طب پوهنځي څخه فارغ شویدی.

۵- محمد مدني د مولـوي محمـد اسرارالله زوی: پـه کـال ۱۹۸۴م د مهاجرت په دیار پېښور کې زیږېدلی دی. لـومړنۍ او منځنـۍ زده کـړې یې د هجرت په دیا ر د پېښور د استقلال په عالي لیسه کې بشـپړې کـړي دي. وروسته بیا د اسلام آباد پوهنتـون د اقتصـاد پـوهنځي څخـه یـې د لیسانس سند ترلاسه کړی دی.

ketabton.com - The Digital Library

٦- عبدالرشید د مولوي محمد اسرارالله زوی: په کال ۱۹۸۵م کې د هجرت په دیار پېښور کې زېږېدلی دی. لومړنۍ او منځنۍ زده کړې یې د هجرت په دیار د پېښور د استقلال په عالي لېسه کې بشپړې کړي دي، بیا په ۲۰۰۸م کال کې د ننگرهار پوهنتون د حقوقو او سیاسي علومو پوهنځي څخه فارغ شویدی. ماسټري یې په حقوقو او سیاسی علومو کې د اسلام اباد د ای جي کی پوهنتون نه په ۲۰۱۰م کال کې اخیستې ده، بیا په ۲۰۱۵م کال کې د هندوستان هېواد د ډي. ام. اس. جي. ام څخه یې په منجمنټ او رهبرۍ کې دوکتورا ترلاسه کړېده.

د استاد فضل الله د زامنو پېژندنه:

۱- خبیب احمد د استاد فضل الله زوی: په کال ۱۹۸۸م د هجرت په دیار پېښور کې زېږېدلی دی. لومړنۍ او منځنۍ زده کړې یې د پېښور د استقلال په عالي لېسه بشپړې کړي دي، نوموړي لوړې زده کړې د چین په هېواد کې کړي دي.

۲- محمد عثمان د استاد فضل الله زوی: په کال ۱۹۹۰م د هجرت په دیار پېښور کې زېږېدلی دی. لومړنۍ زده کړې یې د عبدالله بن زید رضی الله عنه په مدرسه کې کړي او منځنۍ زده کړې یې د همیم صاحب په مدرسه کې بشپړې کړي، بیا د ننگرهار اسلامي پوهنتون نه فارغ شویدی.

ketabton.com - The Digital Library

۳- عمار د استاد فضل الله زوی: په ۱۹۹۵م د ننګرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د ولایتو په کلي کې زیږېدلی دی. لومړنۍ او منځنۍ زده کړې یې د ننګرهار په عالي لېسه کې بشپړې کړي دي، بیا د ننګرهار اسلامي پوهنتون څخه فارغ شوی دی.

٦- د ملا میر محمد شپږم زوی ملا محمد اکبر

د ملا محمد اکبر د پیدا کېدو ځای د ننګرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د کاکړانو کلی دی. دی د نورو ورونو په شان یو پوه، هوښیار او زیرک عالم وو، یوازې یوه لور یې د **بي بي نسیمې** په نوم درلوده، هغه یې خپل وراره عبدالمالک ته، چې د ملا محمد جان زوی وو، په نکاح ورکړې وه.

۷ - د ملا میر محمد اووم زوی ملا دوست محمد

د ملا دوست محمد د پیدا کېدو ځای د ننګرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د کاکړانو کلی دی. دی د نورو ورونو په شان پوه، هوښیار او زیرک عالم وو، نوموړي پنځه زامن درلودل، چې عبارت دي له:

۱- قاري محمد مسافر، ۲- قاري محمد حسن، ۳- محمد معصوم، ۴- برهان الدین، ۵، محبوب الهي.

ketabton.com - The Digital Library

د ملا دوست محمد د زامنو پېژندنه:

۱- قاري محمد مسافر د ملا دوست محمد زوی: د پیداښت نېټه یې ۱۳۲۱لمریز کال او د پیداښت ځای یې د ننگرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د کاکړانو کلی دی. دننگرهار ولایت له مرکزي دارالحفاظ څخه فارغ شوی. د ښوونکي او د جومات د امامت دنده یې درلوده، نوموړي د ښوونې او روزنې په برخه کې ښه خدمات افغاني ټولنې ته وړاندې کړي دي. قاري محمد مسافر څلور زامن لري، چې عبارت دي له:
۱- مولوي حفیظ الحق، ۲- انورالحق، ۳- اظهارالحق، ۴- بلال احمد.

۲- قاري محمد حسن د ملا دوست محمد زوی: د پیداښت نېټه یې ۱۳۲٦لمریز کال او د پیدا کېدو ځای یې د ننگرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د کاکړانو کلی دی. د ننگرهار ولایت د نجم الدین اخند زاده له مدرسې فارغ شوی او په ۱۳۸۲ل کال کې وفا ت او په خپله پلرنۍ هدیره کې خاورو ته وسپارل شو. قاري محمد حسن څلور زامن لري، چې نومونه یې لاندې یاد شوي دي:
۱- احسان الله، ۲- عرفان الله، ۳- ریاض الله، ۴- تحیة الله.

۳- محمد معصوم د ملا دوست محمد زوی: د پیداښت نېټه یې ۱۳۲۸ل کال او د پیدا کېدو ځای یې د ننگرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د کاکړانو کلی دی. نوموړي په کال۱۹۹۲میلادي کې د سند د کراچۍ پوهنتون څخه د عمومي طب په څانگه کې زده کړې کړي او په مختلفو نړیوالو او ملي روغتیایي ادارو کې یې دنده اجراء کړې.

ketabton.com - The Digital Library

ډاکټر محمد معصوم په خپل مسلک کې پوه او وارد انسان وو. ډاکټر محمد معصوم شپږ زامن لري، چې عبارت دي له:
۱- انعام الله، ۲- اکرام الله، ۳- عمران الله، ۴- عون الله، ۵- فوزالله، ٦- عزیر احمد.

۴- برهان الدین د ملا دوست محمد زوی: د پیداښت نېټه یې ۱۳۳۰ل کال او د پیدا کېدو ځای یې د ننګرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د کاکړانو کلی دی. د ننګرهار ولایت د مرکزي زراعت عالي لیسې څخه فارغ شوی وو، د ننګرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د املاکو د مدیر او نورې ښې دندې یې اجراء کړې وې. نوموړی په ۱۳۸٦ل کال د زړه د ناروغۍ له امله وفات او په خپله پلرنۍ هدیره کې خاورو ته وسپارل شو. برهان الدین شپږ زامن لري، چې عبارت دي له:
۱- شفا الله،۲- بشارت الله، ۳- وفیق الله، ۴- وثیق الله، ۵- امیر الله ٦- عطاءوالله.

۵- محبوب الهي د ملا دوست محمد زوی: د پیداښت نېټه یې ۱۳۳۳ل کال او د پیدا کېدو ځای یې د ننګرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د کاکړانو کلی دی. ابتدایه او ثانوي زده کړې یې د هجرت په دیار د پېښور د الهجرة والجهاد په عالي مدرسه کې کړي، په کال ۱۳٦۵ل کې د ملتان د وفاق المدارس د ۱۴ ټولګي څخه فارغ او بیا یې د پېښور په صدر کې د امداد العلوم په مدرسه کې د حدیثو دوره وکړه، بیا یې څلور کاله د امام ابو حنیفه رحمه الله په مدرسه استاد وو. په کال

ketabton.com - The Digital Library

۱۳۹۷ل کې يې د الفلاح پوهنتون د اسلامياتو د رشتې څخه د ليسانس سند واخيست، نوموړی اوسمهال د ننگرهار ولايت د محمدي صاحبزده عالي لېسه کې د ښوونکي پاکه دنده لري.

۱- د قاري محمد مسافر د زامنو پېژندنه:

۱- مولوی حفيظ الحق د قاري محمد مسافر زوی: د پيدايښت نېټه يې ۱۳۵۱ل کال او د پيدا کېدو ځای يې د ننگرهار ولايت د بهسودو ولسوالۍ د کاکړانو کلی دی. نوموړي په کال ۱۹۹۸م کې يې د پېښور اسلامي پوهنتون څخه په ديني علومو کې ماسټري اخيستې ده. د لوړ استعداد سره سره يې د يو رښتيني او ايمانداره عالم په صفت د استادۍ نه نيولې ان تر مديريت پورې دندې اجراء کړي دي. لومړنۍ زده کړې يې د محمدي صاحبزاده عالي لېسه کې کړي، ثانوي زده کړې يې د امام ابو حنيفه رحمه الله په مدرسه او په کال ۱۳۷۱لمريز کې د همدې مدرسې څخه فارغ شوی دی. د امداد العلوم په جامعه کې يې د حديثو لويه دوره کړې او په ۱۹۹۴م کال کې د ملتان وفاق المدارس العربيه نه يې د ليسانس ديپلوم اخيستی دی. په کال ۱۹۹۸م يې د پېښور په اسلامي پوهنتون کې ماسټري وکړه، نوموړي ډېرې دندې اجراء کړي دي، چې د ځينو يادونه يې په لنډ ډول سره کوم.

۱- د ميا عمر ۱ عالي لېسې مدير.

۲- د ميخانيکي لېسې مدير.

۳- د سراچه علي خان لېسې مدير.

۴- د محمدي صاحبزاده عالي لېسې مرستيال.

ketabton.com - The Digital Library

۵- د لغمان پوهنتون استاد.
٦- د ابوبکر صدیق رضی الله عنه د نسوانو لیسې امر.
۷- د بحر آباد عالي لیسې امر.
۸- د ملکه حمیرا عالي لیسې امر.

او نوموړی اوس مهال د ملنګ جان عالي لیسې د امر او د خپل جومات د امام پتوګه دنده لري.

مولوي حفیظ الحق چاپ او ناچاپ آثار هم لري، چې دلته یې یوازې د چاپ شویو آثارو ذکر کوو؛

۱- د لمانځه لومړنۍ زده کړه.
۲- سپېڅلې عقیده.
۳- ریاء او ځان ښودنه.
۴- سپېڅلي اسلامي اخلاق.
۵- مسنونې په زړه پورې دعاګانې.
٦- سپېڅلي اسلامي اداب.
۷- د ګلو ګېډۍ نعتونه (شعري ټولګه).
۸- ستا کوڅې ته به درځم نعتونه (شعري ټولګه).

او نور .... .

د افغانستان د مشرانو جرګې، د پوهنې وزارت، د ننګرهار ولایت مقام، د ننګرهار د پوهنې ریاست، د ودان موسسې، د بهسودو د پوهنې آمریت او د ننګرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ قومي مشرانو د ده کړي کاري خدمتونه د ستاینلیکونو په ورکولو سره ستایلې دي.

ketabton.com - The Digital Library

مولوي حفیظ الحق نه یوازې یو دیني عالم، بلکې ښه لیکوال او مدیر هم دی. د دې کتاب تر لیکلو پورې د مولوي حفیظ الحق درې زامن وو، چې نومونه یې په لاندې ډول سره دي:
۱- عبدالله مصباح، ۲- مظهر واجد، ۳- فضل مولا.

۲- انورالحق د قاري محمد مسافر زوی: د پیداښت نېټه یې ۱۳۵۹ل کال او د پیدا کېدو ځای یې د ننگرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د کاکړانو کلی دی. انور الحق خصوصي زده کړې کړې دي، نوموړی د دوه زامنو پلار دی، چې مشر یې مستمر او کشر یې احتشام نومېږي.

۳- اظهارالحق د قاري محمد مسافر زوی: د پیداښت نېټه یې ۱۳۷۱ل کال او د پیدا کېدو ځای یې د ننگرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د کاکړانو کلی دی. په کال ۱۳۹۳ل کې د ننگرهار عالي دارالمعلمین څخه فارغ شوی او د ښوونکي دنده لري.

۴- بلال احمد د قاري محمد مسافر زوی: د پیداښت نېټه یې ۱۳۷۶ل کال او د پیدا کېدو ځای یې د ننگرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د کاکړانو کلی دی. نوموړی د ننگرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د محمدي صاحبزاده لیسې څخه فارغ شوی دی.

ketabton.com - The Digital Library

۲- د قاري محمد حسن د زامنو پېژندنه:

۱- احسان الله د قاري محمد حسن زوی: د پیداښت نېټه یې ۱۳۵۸ل کال او د پیدا کېدو ځای یې د ننګرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د کاکړانو کلی دی. په کال ۲۰۱۴ میلادي کې یې د پېښور پوهنتون د دیني علومو په څانګه کې زده کړې وکړې. په دینی علومو کې ماسټر او په اداره او مالیي چارو هم برلاسی دی. احسان الله د دې کتاب تر کمپوز کولو پورې دوه زامن درلودل، چې مشر یې خلیل الله او کشر یې ذبیح الله نومېږي.

۲- عرفان الله د قاري محمد حسن زوی: د پیداښت نېټه یې ۱۳٦٦ل کال او د پیدا کېدو ځای یې د ننګرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د کاکړانو کلی دی. په کال ۱۳۹۳ل د ننګرهار پوهنتون د ښوونې او روزنې له پوهنځی څخه فارغ شوی دی.

۳- ریاض الله د قاري محمد حسن زوی: د پیداښت نېټه یې ۱۳٦۸ل کال او د پیدا کېدو ځای یې د ننګرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د کاکړانو کلی دی. په کال ۱۳۹۱ل کې د ننګرهار عالي دارالمعلمین د ریاضی له څانګې فارغ شوی دی.

۴- تحیة الله د قاري محمد حسن زوی: د پیداښت نېټه یې ۱۳۷۲ل کال او د پیدا کېدو ځای یې د ننګرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د کاکړانو کلی دی. نوموړی معذور دی.

ketabton.com - The Digital Library

۳- د ډاکټر محمد معصوم د زامنو پېژندنه:

۱- انعام الله د ډاکټر محمد معصوم زوی: د پیدایښت نېټه یې ۱۳٦٦ل کال او د پیدا کېدو ځای یې د هجرت په دیار د پېښور ښار دی. په کال ۱۳۸٦ل کې د ننگرهار پوهنتون د حقوقو پوهنځي څخه فارغ شوی، نوموړی د لوړ استعداد، ذکاوت او ښو احلاقو خاوند دی. په ملي او نړیوالو ادارو کې یې دندې اجراء کړي دي.

۲- اکرام الله د ډاکټر محمد معصوم زوی: د پیدایښت نېټه یې ۱۳٦۸ل کال او د پیدا کېدو ځای یې د هجرت په دیار د پېښور ښار دی. په کال ۱۳۹۱ل کې د کابل د کاردان پوهنتون د کمپیوټر ساینس پوهنځي څخه فارغ شوی دی.

۳- عمران الله د ډاکټر محمد معصوم زوی: د پیدایښت نېټه یې ۱۳۷۰ل کال او د پیدا کېدو ځای یې د هجرت په دیار د پېښور ښار دی. په کال ۱۳۹۲ل کې د ننگرهار پوهنتون د انجینرۍ پوهنځي څخه فارغ شوی دی.

۴- عون الله د ډاکټر محمد معصوم زوی: د پیدایښت نېټه یې ۱۳۷۲ل کال او د پیدا کېدو ځای یې د ننگرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د کاکړانو کلی دی. په کال ۱۳۸۷ل کې د ننگرهار عالي لیسې د دولسم ټولگي څخه فارغ شوی دی.

ketabton.com - The Digital Library

۵- فوزالله د ډاکټر محمد معصوم زوی: د پیدایښت نېټه یې ۱۳۷۴ل کال او د پیدا کېدو ځای یې د ننگرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د کاکړانو کلی دی. په کال ۱۳۹۱ل د ننگرهار عالي لېسې د دولسم ټولگي څخه فارغ شوی دی.

٦- عزیز احمد د ډاکټر محمد معصوم زوی: د پیدایښت نېټه یې ۱۳۷۷ل کال او د پیدا کېدو ځای یې د ننگرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د کاکړانو کلی دی. نوموړی د عبدالوکیل عالي لېسې څخه فارغ شوی دی.

۴- د برهان الدین د زامنو پېژندنه:

۱- شفا الله د برهان الدین زوی: په کال ۱۳٦۷ل د هجرت په دیار پېښور کې زېږېدلی دی. لومړنۍ زده کړې یې پېښور کې کړي، بیا د ننگرهار ولایت ته راغلل او دلته په کال ۱۳۸۷ل د بهسودو ولسوالۍ د محمدي صاحبزاده عالي لېسې څخه په اعلی درجه فارغ او په ۱۳۸۸ل کال کې د دولتي کانکور له لارې د ننگرهار پوهنتون کمپیوټر ساینس پوهنځي ته بریالی، خو د ځینو ستونزو له امله یې ونشوکولای تر څو نوموړی پوهنځی ولولي. په ۱۳۹۰ل کال کې د عمومي کانکور له لارې کابل پوهنتون د حقوقو او سیاسي علومو پوهنځي ته بریالی او په کال ۱۳۹۵ل کې ترې بریالی راووت. نوموړي د پوهنځي ترڅنگ د کابل پوهنتون حقوقي یو کلن ستاژ هم بشپړ او په کال ۱۳۹۷ل کې د ازدې سیالۍ له لارې د افغانستان په لوی څارنوالۍ کې د تحقیق چارو د

ketabton.com - The Digital Library

نظارت څارنوال په حیث مقرر شو، د ستونزو له امله یې دنده نیمگړې شوه اوسمهال ام تي ان مخابراتي شرکت کې دنده لري. نوموړی اراده لري چې راتلونکې کې په نړیوالو اړیکو کې ماستري هم وکړي.

۲- بشارت الله د برهان الدین زوی: په کال ۱۳۶۹ل د هجرت په دیار پېښور کې زیږېدلی دی. لومړنۍ زده کړې یې پېښور کې کړي،بیا د ننگرهار ولایت ته راغلل او دلته په کال ۱۳۸۹ل د بهسودو ولسوالۍ د محمدي صاحبزاده عالي لېسې څخه په اعلی درجه فارغ شوی دی. له ۱۳۸۹ل کال څخه تر ۱۳۹۱ل کال پورې یې د افغانستان تخنیکي او مسلکي زده کړو انستیتوت ولوست او په ۱۳۹۱ل کال کې د ازدې سیالۍ له لارې د حضرت عمر فاروق رضی الله عنه په ښوونځي کې د ښوونکي په توگه دنده واخیسته. په همدې کال کې د کانکور ازموینې له لارې د ننگرهار پوهنتون ښوونې او روزنې پوهنځي ته بریالی او په ۱۳۹۵ل کال کې د نوموړي پوهنځي د ریاضي له څانگې څخه د کدر په نمرو فارغ شو. په ۱۳۹۷ل کال کې د حضرت عمر فاروق رضی الله عنه په ښوونځي کې د سر ښوونکي په توگه مقرر شو.

۳- وفیق الله د برهان الدین زوی: د پیدایښت نېټه یې ۱۳۷۱ل کال دی. د پکتیا پوهنتون د انجینرۍ پوهنځي څخه فارغ شوی دی.

ketabton.com - The Digital Library

۴- وثیق الله د برهان الدین زوی: د پیداېښت نېټه یې ۱۳۷۳ل کال دی. په کال ۱۳۹۳ل کې د ننگرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د محمدي صاحبزاده لېسې څخه فارغ شوی دی.

۵- امیر الله د برهان الدین زوی: د پیداېښت نېټه یې ۱۳۷۹ل کال دی. په کال ۱۳۹۳ل کې د ننگرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د محمدي صاحبزاده لېسې څخه فارغ شوی دی.

٦- عطاءوالله د برهان الدین زوی: د پیداېښت نېټه یې ۱۳۸۳ل کال دی. نوموړی د ښوونځي زده کوونکی دی.

۵- د مولوي محبوب الهي د زامنو پېژندنه:

۱- یحیی د مولوي محبوب الهي زوی: د پیداېښت نېټه یې ۱۳۷۹ل کال او د ښوونځي زده کوونکی دی.

۲- اسحاق د مولوی محبوب الهي زوی: د پیداېښت نېټه یې ۱۳۸۱ل کال او د ښوونځي زده کوونکی دی.

۳- ذکریا د مولوی محبوب الهي زوی: د پیداېښت نېټه یې ۱۳۸۳ل کال او د ښوونځي زده کوونکی دی.

ketabton.com - The Digital Library

۱- د مولوي حفیظ الحق د زامنو پېژندنه:

۱- عبدالله مصباح د مولوي حفیظ الحق زوی: په کال ۱۳۸۲ل د ننگرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د کاکړانو په کلي کې زېږېدلی دی.

۲- مظهر واجد د مولوي حفظ الحق زوی: په کال ۱۳۸٦ل د ننگرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د کاکړانو په کلي کې زېږېدلی دی.

۳- فضل مولا د مولوي حفظ الحق زوی: په کال ۱۳۹۰ل د ننگرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د کاکړانو په کلي کې زېږېدلی دی.

۲- د انورالحق د زامنو پېژندنه:

۱- مستمر د انورالحق زوی: په کال ۱۳۸۲ل د ننگرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د کاکړانو په کلي کې زېږېدلی دی.

۲- احتشام الحق د انورالحق زوی: په کال ۱۳۸۹ل د ننگرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د کاکړانو په کلي کې زېږېدلی دی.

۱- د قاري احسان الله د زامنو پېژندنه:

۱- خلیل الله د قاري احسان الله زوی: په کال ۱۳۸٦ل د ننگرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د کاکړانو په کلي کې زېږېدلی دی.

ketabton.com - The Digital Library

۲- ذبیح الله د قاري احسان الله زوی: په کال ۱۳۸۷ل د ننګرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د کاکړانو په کلي کې زیږېدلی دی.

۲- ملا نور محمد رحمه الله

مخکې یادونه وشوه، چې ملا دوست محمد رحمه الله دوه زامن درلودل مشر زوی یې ملا میر محمد رحمه الله او کشر زوی یې ملا نور محمد رحمه الله نومېده. د ملا میر محمد رحمه الله کورنۍ خو مو مخکې وپېژندله، اوس تاسې درنو لوستونکو ته د ملا نور محمد رحمه الله کورنۍ در پېژنم.

ملا نور محمد رحمه الله هم یوه لوی دیني عالم، مدبر او پوه انسان وو، نوموړي یوازې یو نارینه اولاد د ملا راز محمد په نوم درلوده.

۱- د ملا نور محمد رحمه الله د زوی ملا راز محمد پېژندنه:

۱- ملا راز محمد د ملا نور محمد زوی: د پیدایښت ځای یې د ننګرهار ولایت دبهسودو ولسوالۍ د کاکړانو کلی دی، دا هم د خپل پلار او تره په شان ډېر پوه، مدبر، زیرک او په دین پوه عالم وو. نوموړي دوه ودونه کړي وو او اوه نارینه اولادونه یې درلودل، له لومړۍ مېرمنې نه یې پنځه زامن درلودل، چې نومونه یې په لاندې ډول دي:

۱- جلندر، ۲- قلندر، ۳- سراج الدین، ۴- یاسین، ۵- شهاب الدین.

د دویمې مېرمنې نه یې دوه زامن درلودل، چې مشر یې عبدالقیوم او کشر یې سیف الدین نومېده.

ketabton.com - The Digital Library

۱- د ملا راز محمد د زامنو پېژندنه:

۱- جلندر د ملا راز محمد زوی: د پیدا کېدو ځای یې د ننگرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د کاکړانو کلی دی، نوموړی یو با ایمانه او پرهېزگاره انسان وو او کروند گر وو، نوموړی یو زوی د محمد انور په درلوده.

۲- قلندر د ملا راز محمد زوی: د پیدا کېدو ځای یې د ننگرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د کاکړانو کلی دی، دا هم د خپل مشر ورور په شان په کروندگرۍ بوخت وو، نوموړي یوازې یوه لور درلوده، چې د افغانستان په کندوز ولایت کې واده شوې وه.

۳- سراج الدین د ملا راز محمد زوی: د پیدا کېدو ځای یې د ننگرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د کاکړانو کلی دی، نوموړی په تنکۍ ځوانۍ کې وفات شوی دی.

۴- یاسین د ملا راز محمد زوی: د پیدا کېدو ځای یې د ننگرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د کاکړانو کلی دی، نوموړی په تنکۍ ځوانۍ کې وفات شوی دی.

۵- شهاب الدین د ملا راز محمد زوی: په کال ۱۳۱۱ل د ننگرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د کاکړانو کلي په یوې دینداري کورنۍ کې دې نړۍ ته راغلی او په کال ۱۳۸۱ل کې د پېښور په چارسده کې وفات

ketabton.com - The Digital Library

شوی دی. نوموړی دوه زامن لري، چې مشر زوی یې جاجی او کشر زوی یې میراجان نومېږي.

٦- عبدالقیوم د ملا راز محمد زوی: د پیدا کېدو ځای یې د ننګرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د کاکړانو کلی دی، نوموړي دوه ودونه کړي وو، چې ټول یې پنځه زامن درلودل، چې یو یې له مشر یې مېرمنې محمد نعیم او پاتې څلور (محمد مقیم، محمد مبین، محمد مسلم او محمد سلیم) یې له کشرې مېرمنې څخه وو.

۷- سیف الدین د ملا راز محمد زوی: د پیدا کېدو ځای یې د ننګرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د کاکړانو کلی دی، نوموړي طبي زده کړې کړې وې او ۴۲ کاله یې د ننګرهار ولایت په ملاریا مجادله کې د هېوادوالو خدمت کړی دی. ډاکټر سیف الدین پنځه زامن درلودل، چې نومونه یې په لاندې ډول دي:
۱- خالدالدین، ۲- سراج الدین، ۳- معراج الدین، ۴- اکرام الدین، ۵- اسلام الدین.

۱- د جلندر د زوی پېژندنه:

۱- محمد انور د جلندر زوی: د پیدا کېدو ځای یې د ننګرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د کاکړانو کلی دی، نوموړی یو فعال کروند ګر وو. محمد انور دوه زامن درلودل، چې مشر یې عبدالغني او کشر یې امام جان نومېده.

ketabton.com - The Digital Library

یادونه: د ملا راز محمد د **دویم زوی قلندر** یوازې یوه لور وه، چې په کندوز کې واده شوې وه.
درېیم زوی سراج الدین یې له واده کولو څخه مخکې وفات شوی وو او **څلورم زوی یاسین** یې هم له واده کولو څخه مخکې وفات شوی وو.

۵- د شهاب الدین د زامنو پېژندنه:

۱- جاجی د شهاب الدین زوی: د پیدا کېدو ځای یې د ننگرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د کاکړانو کلی دی، نوموړی له دولسم ټولگي څخه فارغ او د بوټانو او څپلیو د گنډولو کار کوي. جاجي پنځه زامن لري، چې نومونه یې په لاندې ډول دي:
۱- محمد مسافر، ۲- عبدالواحد، ۳- نور آغا، ۴- نهضت یار، ۵- محمد شعیب.

۲- میراجان د شهاب الدین زوی: په ۱۳۳۳ل کال د ننگرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د کاکړانو کلي کې زیږیدلی دی. په کال ۱۳۴۰ل کې یې خپلې لومړنۍ زده کړې د ننگرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د محمدي صاحبزاده عالي لیسه کې بشپړې کړې، په کال ۱۳۵۲ل کې له دولسم ټولگي څخه فارغ شو او له فراغت وروسته یې بېلابېلې دندې اجراء کړي دي:
۱- په کال۱۳۵۴ل کې د ننگرهار ولایت د مستوفیت کارمند شو.
۲- په کال ۱۳۵۸ل کې یې په احسان موسسه کی دنده واخیسته.

ketabton.com - The Digital Library

او داسې نورې دندې يې هم اجراء کړې دي. ميراجان پنځه زامن لري، چې نومونه يې په لاندې ډول دی:
۱- نجيب الله، ۲- نقيب الله، ۳- عتيق الله، ۴- شفيق الله، ۵- حمزه.

٦- د عبدالقيوم د زامنو پېژندنه:

۱- محمد نعيم د عبدالقيوم زوی: په ۱۳۳۳ل کال د ننګرهار ولايت د بهسودو ولسوالۍ د کاکړانو په کلي کې زېږېدلی دی. لومړنۍ او منځنۍ زده کړې يې د ننګرهار ولايت د بهسودو ولسوالۍ په محمدي صاحبزاده ښوونځي کې کړي، په ۱۳۵۴ل کال کې د ننګرهار عالي ليسې له دولسم ټولګي څخه فارغ شوی دی. نوموړي د خپل ژوند په دوران کې بېلابېلې دندې اجراء کړې دي، دوه کاله د انجينر عبدالغفار جهادي سر ګروپ پاتې شوی دی، دوه کاله يې د ثمرخېلو په ساحه کې عسکري هم کړې او د دې ټولو سره سره د ننګرهار ولايت د بهسودو ولسوالۍ د ولايتو په کلي کې د سواد زده کړې ښوونکی هم وو. محمد نعيم په کال ۱۳۷۹ل د زمري (اسد) په پنځه وېشتمه نېټه د ننګرهار ولايت د بهسودو ولسوالۍ د ولايتو په کلي کې د مزاېيل د لګېدو له امله له دې فاني نړۍ سره خدای په اماني وکړه او شهيد شو، نوموړی دوه زامن لري، چې مشر زوی يې قاري رحيم الله او کشر زوی يې محمد نسيم نومېږي.

۲- محمد مقيم د عبدالقيوم زوی: د پيدا کېدو ځای يې د ننګرهار ولايت د بهسودو ولسوالۍ د کاکړانو کلی دی.

ketabton.com - The Digital Library

۳- محمد مبین د عبدالقیوم زوی: د پیدا کېدو ځای یې د ننګرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د کاکړانو کلی دی.

۴- محمد مسلم د عبدالقیوم زوی: د پیدا کېدو ځای یې د ننګرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د کاکړانو کلی دی.

۵- محمد سلیم د عبدالقیوم زوی: د پیدا کېدو ځای یې د ننګرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د کاکړانو کلی دی.

۷- د ډاکټر سیف الدین د زامنو پېژندنه:

۱- خالد الدین د ډاکټر سیف الدین زوی: د پیدا کېدو ځای یې د ننګرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د کاکړانو کلی دی، لومړنۍ او منځنۍ زده کړې یې د ننګرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د محمدي صاحبزاده په لېسه کې کړي، د ننګرهار پوهنتون د انجینرۍ پوهنځی یې شروع، خو د ژوند ناخوالو د همدې پوهنځي لوستو ته پرېنښود، مجبور شو او پوهنځی یې پرېښود، نوموړی اوسمهال د نجارۍ استاد او نجاري کوي.

۲- سراج الدین د ډاکټر سیف الدین زوی: د پیدا کېدو ځای یې د ننګرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د کاکړانو کلی دی، په کال ۱۳۷۴ل یې لومړنۍ او منځنۍ زده کړې د پېښور په التقوی لېسه کې بشپړې کړي، نوموړی د التقوی پوهنتون د حقوقو پوهنځي څخه فارغ شوی

ketabton.com - The Digital Library

دی. همدارنګه ساینس، منجمینټ، ژورنالیزم او اقتصاد پوهنځی یې لوستی او په لیډر شیپ کې ماسټري هم لري. په ملي او نړیوالو ادارو کې یې دندې اجراء کړي او د نړۍ ۲۸ مختلفو هېوادونو ته یې رسمي سفرونه کړي دي.

۳- معراج الدین د ډاکټر سیف الدین زوی: د پیدا کېدو ځای یې د ننګرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د کاکړانو کلی دی، لومړنۍ او منځنۍ زده کړې یې د پېښور د مېرویس خان هوتک په لېسه کې کړي، په کال ۱۳۷۹ل کې له دولسم ټولګي څخه فارغ او وروسته بیا د الفلاح پوهنتون د انجینرۍ له پوهنځي څخه فارغ شوی دی.

۴- اکرام الدین د ډاکټر سیف الدین زوی: د پیدا کېدو ځای یې د ننګرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د کاکړانو کلی دی، په کال ۱۳۸۱ل کې د پېښور د مېرویس خان هوتک لېسې له دولسم ټولګي څخه فارغ شوی دی. په کال ۲۰۱۰م کې د کابل د کاردان پوهنتون له اقتصاد پوهنځي څخه فارغ او اوس مهال په کابل کی یو ترانسپورتی شرکت کې دنده مخته وړي.

۵- اسلام الدین د ډاکټر سیف الدین زوی: د پیدا کېدو ځای یې د ننګرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د کاکړانو کلی دی، لومړنۍ، منځنۍ او تر دولسم ټولګي زده کړې یې د ننګرهار ولایت مرکز د ننګرهار عالي

ketabton.com - The Digital Library

لېسه کې بشپړې کړي، په کال ۱۳۹۲ل د پکتیا پوهنتون د انجینرۍ لـه پوهنځي څخه فارغ شوی دی.

۱- د محمد انور د زامنو پېژندنه:

۱- عبدالغني د محمد انور زوی: د پیدا کېدو ځای یې د ننګرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د کاکړانو کلی دی، نوموړی یو غریبکار او بې کبره انسان دی اوس مهال د خښتو په بټۍ کې کار کوي.

۲- امام جان د محمد انور زوی: د پیدا کېدو ځای یې د ننګرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د کاکړانو کلی دی، نوموړی اوس مهال موټر چلوونکی دی.

۱- د جاجي د زامنو پېژندنه:

۱- محمد مسافر د جاجي زوی: د پیدا کېدو ځای یې د ننګرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د کاکړانو کلی دی، نوموړی یو غریبکار انسان دی.

۲- عبدالواحد د جاجي زوی: د پیدا کېدو ځای یې د ننګرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د کاکړانو کلی دی، نوموړی د بوټانو او څپلیو ګنډلو کار کوي.

ketabton.com - The Digital Library

۳- نور آغا د جاجي زوی: د پیدا کېدو ځای یې د ننگرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د کاکړانو کلی دی، نوموړی یو غریبکار انسان دی.

۴- نهضت یار د جاجي زوی: د پیدا کېدو ځای یې د ننگرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د کاکړانو کلی دی، نوموړی یو غریبکار انسان دی.

۵- محمد شعیب د جاجي زوی: د پیدا کېدو ځای یې د ننگرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د کاکړانو کلی دی، نوموړی یو غریبکار او بې غرضه انسان دی.

۲- د میراجان د زامنو پېژندنه:

۱- نجیب الله د میراجان زوی: په ۱۳۵٦ل کال د ننگرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د کاکړانو کلي کې زیږېدلی دی. لومړنۍ زده کړې یې د هجرت په دیار پېښور کې کړي، په ۱۳۷۵ل کال کې د ننگرها ر ولایت د بهسودو ولسوالۍ د محمدي صاحبزاده لیسې لـه دولسم ټولکي څخه فارغ شوی دی. نوموړی یو څه موده له احسان موسسې سره دنده اجرا او اوسمهال په ملي اردو کې دنده لري.

۲- نقیب الله د میراجان زوی: په ۱۳۵۸ل کال د ننگرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د کاکړانو کلي کې زیږېدلی دی. له کال ۱۳۷۱ل څخه تر کال ۱۳۷۴ل یې لومړنۍ او منځنۍ زده کړې د هجرت په دیار پېښور

ketabton.com - The Digital Library

کې کړي، بیا خپل هېواد ته راغی او په ۱۳۸۰ل کال کې د ننگرهار ولایت د محمدي صاحبزاده عالي لېسې څخه فارغ شوی دی. په ۱۳۸۵ل کال کې د کابل پوهنتون د ژبو او ادبیاتو پوهنځي څخه فارغ شوی دی. له ۱۳۸۳ل کال څخه تر ۱۳۹۳ل کال پورې یې د امر موسسې سره لس کلنه دنده اجراء کړې ده.

۳- عتیق الله د میراجان زوی: په ۱۳۶۲ل کال د ننگرهار ولایت بهسودو ولسوالۍ د کاکړانو کلي کې زیږېدلی دی. نوموړی اوس مهال په ملي وسلوال پوځ کې دنده لري.

۴- شفیق الله د میراجان زوی: په ۱۳۷۳ل کال د ننگرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د کاکړانو کلي کې زیږېدلی دی. په ۲۰۰۶م کال کې یې خپلې لومړنۍ او منځنۍ زده کړې په پېښور کې بشپړې کړي، په ۲۰۱۱م کال کې د ننگرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د محمدي صاحبزاده عالي لېسې څخه فارغ او بیا د ننگرهار اسلامي پوهنتون د شرعیاتو پوهنځي څخه فارغ شوی دی.

۵- حمزه د میراجان زوی: په ۱۳۷۵ل کال د ننگرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د کاکړانو کلي کې زیږېدلی دی. په ۱۳۸۱ل کال یې خپلې لومړنۍ او منځنۍ زده کړې پوره او په ۱۳۹۳ل کال د ننگرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د محمدي صاحبزاده عالي لېسې څخه فارغ شوی دی،

ketabton.com - The Digital Library

بیـا د ننګرهـار د اسـلامي پوهنتـون د زراعـت پـوهنځي څخـه فـارغ شوی دی.

د محمد نعیم د زامنو پېژندنه:

۱- قاري رحیم الله د محمـد نعـیم زوی: پـه ۱۳۶۲ل کـال د ننګرهـار ولایت د بهسـودو ولسـوالۍ د ولایتـو کـلي کـې زېږېـدلی دی. پـه کـال ۱۳۸۲ل یې خپلـې لـومړنۍ، منځنـۍ او تـر دولسـم ټـولګي زده کـړې د ننګرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د محمدي صاحبزاده لېسه کې بشـپړې کړې دي. په ۱۳۸۴ل کال د شهېد همیم صاحب د دارالعلـوم د حفظ القرآن له څانګې څخه په لـوړو نـومرو فـارغ شـوی. پـه ۱۳۸۵ل کـال د ننګرهار پوهنتون د ښوونې او روزنې پوهنځي کـې شـامل او پـه ۱۳۸۹ل کال ترې فارغ شوی دی. نوموړي له امر د مـاین پـاکۍ موسسـې سره د ډلمشر په حیث دنده اجراء کړې ده او همدا رنګه یې د ننګرهـار ولایـت په پوهنې ریاست کې د ټولنیز ماموریت سرته رسـولې ده. قـاري رحـیم الله څلور زامن لري، چې نومونه یې په لاندې ډول دي:

۱- هدایت الله، ۲- فریدالله، ۳- سبحان الله، ۴- مطیع الله.

۲- محمد نسیم د محمد نعیم زوی: پـه ۱۳۷۰ل کـال د ننګرهـا ولایـت مرکز جلال آباد په درېیمه ناحیه د حضرتانو کلي کې دې نړۍ ته راغلـی دی. لـومړنۍ زده کـړې یـې د ننګرهـار ولایـت د بهسـودو ولسـوالۍ د محمدي صاحبزاده لېسـه کـې کـړي، منځنـۍ زده کـړې یـې د ننګرهـار ولایت مرکز جلال آباد د عبـدالوکیل لېسـه کـې او د همـدې لېسـې لـه

ketabton.com - The Digital Library

کاکړان	132	د ننګرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د کاکړو پېژندنه.

دولسم ټولګي څخه په ۱۳۹۱ل کال کې فارغ شوی دی. د ۱۳۹۱ل کال د سنبلې میاشتې په نولسمه نېټه د ننګرهار ولایت د پولیسو په اکاډمۍ کې شامل او د همدې کال د جدي میاشتې په اوومه نېټه له یادې اکاډمۍ څخه فارغ او د ننګرهار ولایت په روداتو ولسوالۍ کې په دنده مقرر شو. نوموړی اوسمهال د ننګرهار ولایت په حج اوقافو ریاست کې د مامور صفت دنده لري.

د ننګرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د کاکړانو کلي د کاکړو د پېژندنې پای.

ketabton.com - The Digital Library

د ننګرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د بلند ګاه کلي د کاکړانو پېژندنه:

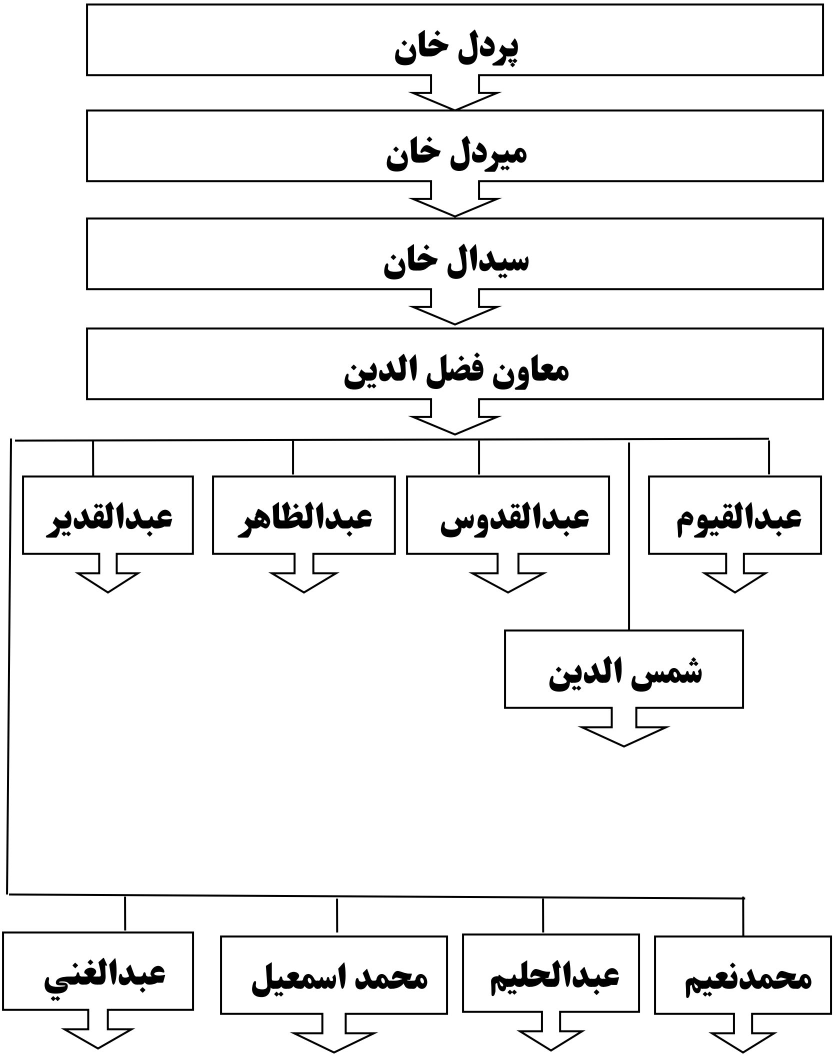

ketabton.com - The Digital Library

معاون فضل الدین

عبدالقدیر فضلي

فضل محمود فضلي
طب څخه فارغ
دکورني میډسن
متخصص.

فضل یونس فضلي

فضل محبوب فضلي
له حقوقو فارغ
مدافع وکیل.

فضل اکبر فضلي

فضل قادر فضلي
د کابل له حقوقو پوهنځي
څخه فارغ، لیسانس.

فضل احمد فضلي
د ننگرهار له انجینرۍ پوهنځي نه
فارغ، د ښار جوړوني ماسټر.

فضل سیرت فضلي

فضل اعظم فضلي

فضل هادي فضلي
دننگرهار طب پوهنځي نه فارغ د
د ننگرهار طب پوهنځي استاد
ماسټر .Clinical dermatology

ketabton.com - The Digital Library

کاکړان 135 د ننگرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د کاکړو پېژندنه.

معاون فضل الدین

عبدالظاهر

محمد طاهر

د دفاع وزارت له نظامي طب څخه فارغ ډاکټر.

محمد ایوب

لیسانس، بریدمل

په ملي دفاع وزارت کې.

ketabton.com - The Digital Library

معاون فضل الدین

شمس الدین

فرید

د کانال مدیر ، بکلوریا.

جلال الدین

د مستوفیت مامور

لیسانس په اقتصاد کې

ابراهیم

خیاط (گنډونکی)

ketabton.com - The Digital Library

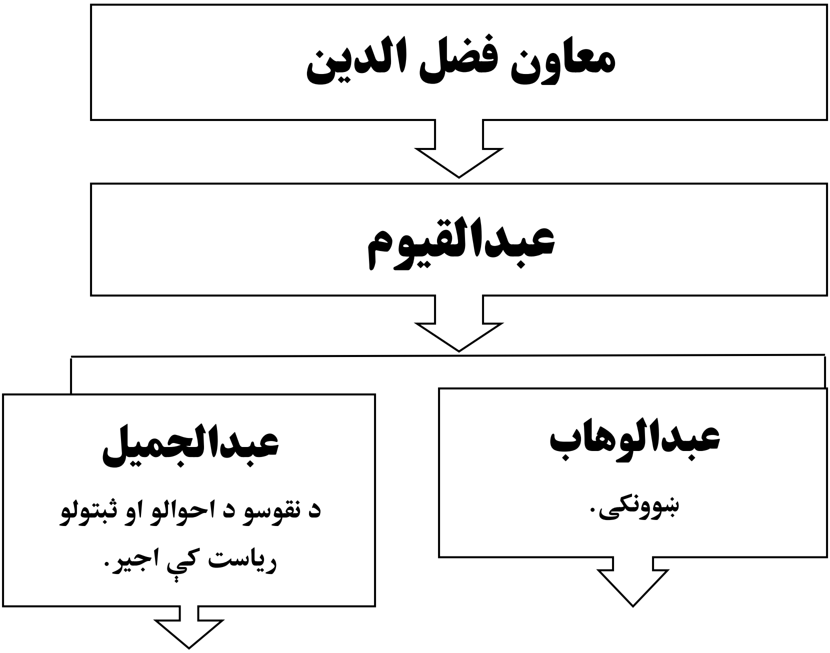

ketabton.com - The Digital Library

معاون فضل الدین

محمد نعیم

محمد صمیم فضلی

۱۴ پاس، د کار او ټولنیزو چارو وزارت کار کوونکی

ketabton.com - The Digital Library

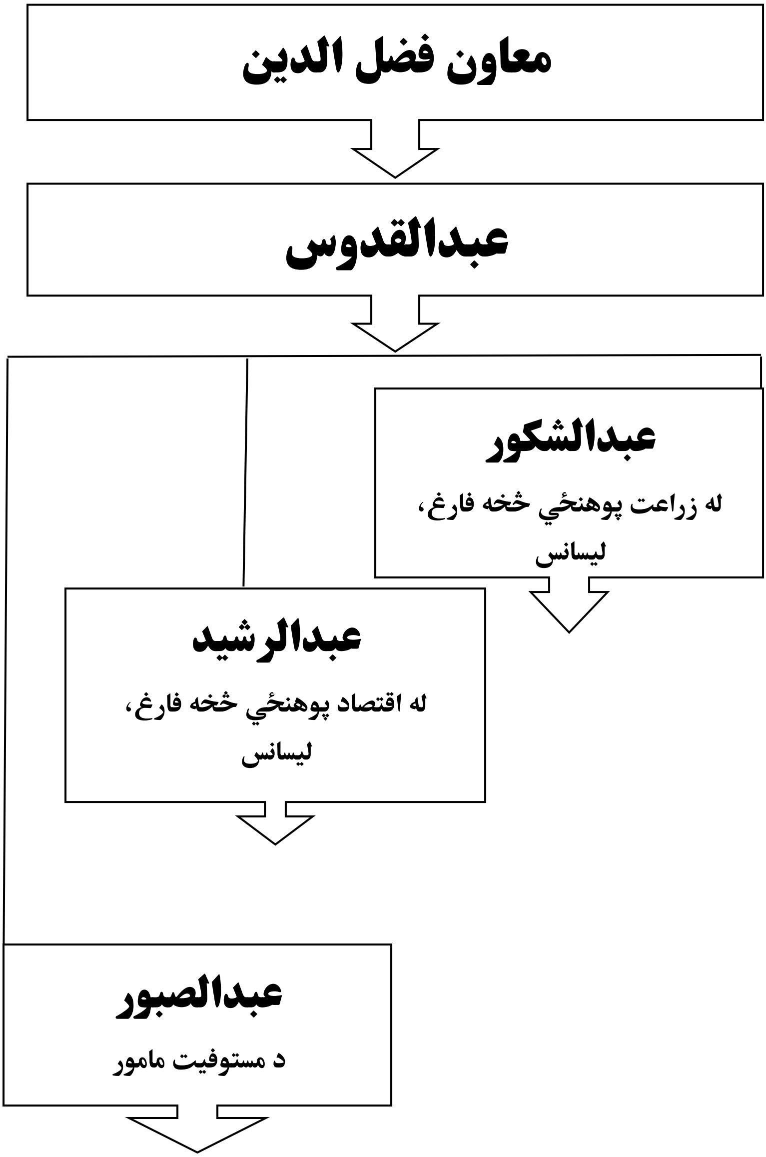

ketabton.com - The Digital Library

معاون فضل الدین

محمد اسمعیل فضلي

محمد وسیم

د شرعیاتو د پوهنځي زده کړیال

محمد جسیم

زده کوونکی

عبدالباعث

زده کوونکی

فریدون فضلي

لیسانس، ښوونکی

پای.

ketabton.com - The Digital Library

سرچينې ...!

١- محقق ډاکټر طالبي ياد عبداللطيف، پښتني قبيلې (شجرې)، پنځم چاپ ١٣٩٤ل. کال، اسد دانش خپرندويه ټولنه،کابل.
٢- شهيد مولوي کاکړ هميم محمد ابراهيم، د قرآن پلوشې، لومړی چاپ ١٣٨٢ل. د ټولنې د اصلاح اسلامي مرکز، بهسود ـ جلال آباد.
٣- له انټرنيټ پاڼې څخه د (پښتانه کاکړ) برخه را اخيستنه.
٤- ډاکټر وحيد الله د عبدالخالق زوی څخه د مولوي محمد جان د کورنۍ معلومات را اخيستنه، ١٣٩٩ل. کال.
٥- حاجي عبدالغفور د ملا محمد شريف زوی څخه د مولوي محمد يعقوب د کورنۍ معلومات را اخيستنه، ١٣٩٩ل. کال.
٦- ډاکټر عبدالبصير د مولوي محمد حنيف زوی څخه د د مولوي محمد سالم د کورنۍ معلومات را اخيستنه، ١٣٩٩ل. کال.
٧- قاري محمد جميل د عبدالکريم زوی څخه د ملا ظفر گل د کورنۍ معلومات را اخيستنه، ١٣٩٩ل. کال.
٨- ډاکټر الطاف احمد د مولوي محمد اسرار الله زوی څخه د مولوي محمد جعفر د کورنۍ معلومات را اخيستنه، ١٣٩٩ل. کال.
٩- مولوي محمد جان د ملا محمد شريف زوی څخه د مولوي محمد اکبر د کورنۍ معلومات را اخيستنه، ١٣٩٩ل. کال.
١٠- مولوي محبوب الهي د مولوي دوست محمد زوی څخه د مولوي دوست د کورنۍ معلومات را اخيستنه، ١٣٩٩ل. کال.
١١- جاجی د شهاب الدين زوی څخه د ملا نور محمد د کورنۍ معلومات را اخيستنه، ١٣٩٩ل. کال.
١٢- سراج الدين د ډاکټر سيف الدين زوی څخه د ډاکټر سيف الدين د کورنۍ معلومات را اخيستنه، ١٣٩٩ل. کال.
١٣- ډاکټر فضل هادي فضلي د ډاکټر عبدالقدير فضلي زوی څخه د معاون فضل الدين د کورنۍ معلومات را اخيستنه، ١٣٩٩ل. کال.

Thank you for reading

Find more e-books and articles on Ketabton - your multilingual digital library.

www.ketabton.com

Ketabton - Pashto, Farsi, Arabic & English